

NINOVE

KLOOSTERWEG

ARCHEOLOGIE NOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

NINOVE KLOOSTERWEG

ARCHEOLOGIE NOTA – 2021H321

DE MAEYER W.

DOSSIERSAMENSTELLING

Wouter De Maeyer

PROJECT

Ninove Kloosterweg – Archeologienota (bureauonderzoek)
Projectcode: 2021H321
Projectnaam: 21-NIN-KW
SOLVA Archeologierapport nr. 238

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Projectteam: Archeologie
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b
9320 EREMBODEGEM
Tel: 053/64 65 36
archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2022/12.857/13

Kaft: Uitsnede uit tekening van Sanderus (1586-1664). (Bron: Bibliotheek UGent)

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1.1	PLANMATIGE CONTEXT	7
1.2	WETTELIJK KADER	7
1.3	VRAAGSTELLING	7
1.4	ONDERZOEKSMETHODE.....	7
1.5	RESULTATEN	7
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	9
2.2	ASSESMENRAPPORT	43
3.1	LITERATUUR.....	90
3.2	WEBSITES.....	91

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1 : Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)	9
Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	10
Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	10
Figuur 4: Opmeting bestaande toestand met nutsleidingen. (Bron: D+A Consult)	18
Figuur 5: Rioleringsplan met locatie van het bufferbekken. (bron: D+A Consult).....	21
Figuur 6: Detail bufferbekken. (bron: D+A Consult)	22
Figuur 7: Grondplan ontworpen toestand. (Bron: D+A Consult).....	25
Figuur 8: Plan van het geplande grondverzet (riolerings zijn niet mee opgenomen). (Bron: D+A Consult).....	26
Figuur 9: Diverse evocaties van het ontwerp (Bron: D+A Consult)	27
Figuur 10: Lengteprofiel LP1. (Bron: D+A Consult)	28
Figuur 11: Lengteprofiel LP2. (Bron: D+A Consult).....	29
Figuur 12: Lengteprofiel TP1. (Bron: D+A Consult)	30
Figuur 13: Lengteprofiel TP2. (Bron: D+A Consult)	31
Figuur 14: Lengteprofiel TP3. (Bron: D+A Consult)	32
Figuur 15: Profiel DP1. (Bron: D+A Consult).....	33
Figuur 16: Profiel DP2. (Bron: D+A Consult).....	33
Figuur 17: Profiel DP3. (Bron: D+A Consult)	34
Figuur 18: Typesnede A-A'. (Bron: D+A Consult).....	35
Figuur 19: Typesnede B-B'. (Bron: D+A Consult).....	35
Figuur 20: Profiel DP4. (Bron: D+A Consult).....	36
Figuur 21: Profiel DP5. (Bron: D+A Consult).....	37
Figuur 22: Profiel DP6. (Bron: D+A Consult).....	38
Figuur 23: Profiel DP7. (Bron: D+A Consult).....	39
Figuur 24: Typesnede C-C'. (Bron: D+A Consult).....	40
Figuur 25: Typesnede D-D'. (Bron: D+A Consult)	40
Figuur 26: Bodemkaart met aanduiding van de locatie van Ninove (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)	44
Figuur 27: Ligging projectgebied binnen de archeologische zone. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)	44
Figuur 28: Het gewestplan. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)	45
Figuur 29: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	47
Figuur 30: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	48
Figuur 31: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)	49
Figuur 32: DTM (detail) met aanduiding van het projectgebied en de hoogteverlooptlijnen (bron: AGIV en Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)	50
Figuur 33: Hoogteprofiel NNO-ZZW (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022).....	50
Figuur 34: Hoogteprofiel WZW-ONO (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022).....	50
Figuur 35: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)	51
Figuur 36: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	51
Figuur 37: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)	52
Figuur 38: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	52
Figuur 39: Luchtfoto 2021. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022).....	53
Figuur 40: Ontwikkeling van Ninove volgens H. Vangassen en G. Vande Winkel. (bron: Google maps) 1: De Nederwijk; 2: Villa Neonifio (8ste-9de eeuw); 3: Halvekringversterking (9de-10de eeuw); 4: Uitbreiding langs de Bever- en Burchtstraat (11de-12de eeuw); 5: Mottekasteel (omstreeks 1100); 6: Abdij (1157); 7: Uitbreiding en bouw stadswal (13de en 14de eeuw).	55
Figuur 41: Ontwikkeling van Ninove volgens D. Van de Perre. (bron: Google maps) 1: De Nederwijk en de villa Neonifio (8ste-9de eeuw); 2: Halvekringversterking (9de-10de eeuw); 3: Uitbreiding langs de Bever- en Burchtstraat (11de-12de eeuw); 4: Mottekasteel (omstreeks 1100); 5: Abdij (1157); 6: Uitbreiding en bouw stadswal (13de en 14de eeuw).	56
Figuur 42: Detail uit de kaart van Jacob van Deventer. (Bron: kbr, via Cartesius.be).....	58
Figuur 43: Detail uit de kaart van de abdijgoederen Ninove-Okegem. (Bron: AA Mechelen, Abdij Ninove, 16/6 - overgenomen uit Vande Winkel 2018).....	59
Figuur 44: Situs fundamentalis aedificiorum abbatiae Nineviensis (1648).....	60
Figuur 45: De abdij ca. 1650 getekend door C. Boel. (Bron: Ockeley 2016)	61
Figuur 46: Tekening van Sanderus (1586-1664). (Bron: Bibliotheek UGent)	62
Figuur 47: Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	63
Figuur 48: Aanduiding van het projectgebied op de Ferrariskaart. Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	64
Figuur 49: Opmetingsplan van P. Devos (1797) (bron: OCKELEY 2016).....	64

Figuur 50: Aanduiding van het projectgebied op de Atlas der buurtwegen. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	65
Figuur 51: Aanduiding van het projectgebied op de Poppkaart. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	66
Figuur 52: Luchtfoto 2021 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022) ..	67
Figuur 53: Profieltekening met aanduiding van de weg (tussen 5 en verstoring), ploeglaag (3) en gracht (1-2) en locatie van de coupe op de opgraving (rode pijl). (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)	69
Figuur 54: Profieltekening van de zuidelijke sleufwand. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)	72
Figuur 55: Locatie van de proefsleuven en proefputten met aanduiding van de vijver zoals weergegeven op de situs fundamentalis. In de proefputten 2, 4, 5, 7 en 8 werden tijdens het vooronderzoek dempingspakketten van de vijver aangetroffen. (Bron: Heyvaert 2018: 17 & 49)	73
Figuur 56: Faseringsplan vlak 1 met datering van de voornaamste sporen. (Bron: De Mulder et al. 2021: 137)	76
Figuur 57: Faseringsplan vlak 1+2 met datering van de voornaamste sporen. (Bron: De Mulder et al. 2021: 138)	77
Figuur 58: Locatie van de aangelegde profielen (Bron: De Mulder et al. 2021: 40)	78
Figuur 59: Locatie van de werkputten van het onderzoek van RAAP. (Bron: De Mulder et al. 2021: 14)	79
Figuur 60: Plan met de locatie van de controleboringen. (Digitaal aangemaakt op 17/06/2022).....	84
Figuur 61: Het projectgebied met aanduiding van gekende sites in de buurt. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022).....	86
Figuur 62: Afbakening van de zones die wel (groen) en niet (rood en oranje) in aanmerking komen voor archeologisch onderzoek.	89

LIJST VAN FOTO'S

Foto 1: Zicht vanuit het noordwesten op de Kloosterweg. (Bron: Google Maps december 2020).....	11
Foto 2: Zicht op het grasperk voor de kerk. (Bron: Google Maps december 2020)	12
Foto 3: Zicht op het grasperk voor de kerk. (Bron: Google Maps december 2020)	12
Foto 4: Zicht vanuit het zuidoosten op de Kloosterweg. (Bron: Google Maps december 2020).....	13
Foto 5: Zicht vanuit het zuidoosten op de Kloosterweg met rechts de muur van de 'abdijhuisjes'. (Bron: Google Maps december 2020).....	13
Foto 6: Zicht op de nieuwbouw langs de Kloosterweg (opgraving RAAP). (Bron: Google Maps december 2020)	14
Foto 7: Zicht op het grasplein en de kasseien voor de ingang van de kerk. (Bron: Google Maps december 2020).....	14
Foto 8: Zicht vanuit het oosten op de parkeerplaatsen op de Dam. (Bron: Google Maps juli 2017)	15
Foto 9: Zicht vanuit het westen op de parkeerplaatsen op de Dam. (Bron: Google Maps juli 2017).....	15
Foto 10: Locatie van de boringen van het sloopopvolgingsplan. (Bron: Google Maps & Pardon 2022)	16
Foto 11: Foto van boring 1 zonder asfalt. Van 9 cm tot 50 cm diepte. Het bovenste donkere deel is duidelijk verstoord. Het onderste deel van de boring zouden niet verstoorde lagen kunnen zijn. (Bron: Pardon 2022).....	16
Foto 12: Luchtfoto van de opgraving. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove).....	68
Foto 13: Kasseiweg naast de voorgevel van de gotische conventsgebouwen. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove).....	69
Foto 14: Links op de foto is de weg te zien. De opgraving stopte op dit niveau. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove).....	70
Foto 15: Pad ter hoogte van de opgraving van de kasseiweg. De rode lijnen geven de riool uit de classicistische periode weer die ook zichtbaar is op Foto 14. Het gewelf is alleen nog uiterst links bewaard. Dit toont aan dat de kasseiweg niet veel dieper dan het huidige pad gelegen is.	71
Foto 16: Zicht op de fundering van de doopkapel. Bemerkt ook de fundering linksonder in de sleuf. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove).....	71
Foto 17: Profiel 201, de puinlaag (60-70 cm dik) met daaronder lemige ophogingspakketten. (Bron: De Mulder et al. 2021: 47).....	79
Foto 18: Een terreinopname van de noordoostelijke hoek van de opgraving geeft een idee van het niveau waarop sporen te verwachten zijn. Profiel 201 ligt parallel aan de Kloosterweg en is met rood aangeduid. (Bron: De Mulder et al. 2021: 53).....	80
Foto 19: De muren van het gastenverblijf zijn bijna onmiddellijk onder de verharding aanwezig. (Bron: De Mulder 2021: 82)	81
Foto 20: Detail van de muurresten ter hoogte van de Kloosterweg. Muur S130 is het gewelf van een citerne (beerput?). (Bron: De Mulder et al. 2021: 94)	81
Foto 21: Profiel 401. (Bron: De Mulder et al. 2021: 109)	82

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Situatieplan	1/10000	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 2	Bestaande toestand	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 3	Bestaande toestand met nutsleidingen	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 4	Materialenplan ontworpen toestand	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 5	Brandweerplan	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 6	Technisch plan	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 7	Afwateringsplan	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 8	Rioleringsplan	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 9	Signalisatieplan	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 10	Lengte- en dwarsprofielen	1/200	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 11	Typedwarsprofielen	1/50	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 12	Detail zitbank	1/20	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 13	Detail bufferbekken	1/50	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 14	Detail pompput	1/50	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 15	Grondplan grondverzet	1/200	Mei 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 16	Lengte- en dwarsprofielen extra	1/200	Mei 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 17	Sloopopvolgingsplan	/	Februari 2022	Profex – Sam Pardon
BIJLAGE 18	Toelichtingsnota ontwerp	/	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau
BIJLAGE 19	Toelichtingsnota riolering	/	Februari 2022	D+A Consult Studiebureau

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De Stad Ninove wenst een nieuw plein aan te leggen voor de kerk van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus te Ninove. Tegelijk wordt een deel van de Dam heraangelegd. Het projectgebied heeft een oppervlakte van 3015 m². In dit gebied zal de volledige bovenbouw opgebroken en heraangelegd worden met nieuwe verharding en groenzones. Er zal ook een aanleg van een bufferbekken en een gescheiden rioleringsstelsel gebeuren. Bij de heraanleg wordt een waterpartij gecreëerd. De fasering van de werf is nog niet bekend.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich binnen een archeologische zone. Bovendien bedraagt de oppervlakte van het projectgebied meer dan 300 m² en de ingreep in de bodem meer dan 100 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van het Abdijplein met bijhorende infrastructuur. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **binnen een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **hoge dichtheid aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de stedelijke en landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap/het omliggende stadsweefsel, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeorefereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.5 RESULTATEN

De impact van de geplande werken binnen het projectgebied is groot. Het rioleringsstelsel wordt aangepast. Er wordt een nieuwe DWA- en een nieuwe RWA leiding aangelegd. De uitgravingen die hiervoor nodig zijn variëren van 1,6 m tot 2,6 m diepte t.o.v. het huidige maaiveld. Daarnaast wordt er een

¹ HET UIT TE VOEREN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK VALT ONDER DE TOEPASSING VAN HET ONROEREND ERFGODECREET VAN 12 JULI 2013, HET BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING VAN 16 MEI 2014 BETREFFENDE DE UITVOERING VAN HET ONROEREND ERFGODECREET, GEWIJZIGD BIJ BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING VAN 4 DECEMBER 2015 EN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN DE RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN, VERSIE 4.0 VAN 1 APRIL 2019.

bufferbekken met pompput en technische ruimte aangelegd onder het toekomstige plein tot een diepte van minstens 3 meter t.o.v. het huidige maaiveld.

Naast en voor de kerk zal een licht hellend pad van 1,5-2 m breed voor rolstoelgebruikers worden aangelegd. Dit pad wordt deels ingegraven in de helling en voorzien van schuine taluds. Ter hoogte van R1 gebeurt deze uitgraving tot ca. 1,63 m onder het huidige maaiveld. Ter hoogte van de ingang van de kerk zal de uitgraving gebeuren tot 0,47 m onder het huidige maaiveld.

In het gehele projectgebied wordt de bestaande verharding en groenaanleg opgebroken en vervangen. De nieuwe verharding krijgt een opbouw van 70 cm. Afhankelijk van de locatie betekent dit een uitgraving van tussen 30 en 90 cm. Voor alle onverharde groenzones geldt dat de bestaande teelaarde minstens tot 30 cm diepte zal afgegraven worden. Hierna zal in de blootliggende lagen '*landscaping*' gebeuren. Er zal met andere woorden materiaal toegevoegd of afgegraven worden tot het benodigde niveau. Nadien zal de afgegraven teelaarde terug aangebracht worden. Dit betekent dat de andere werken (plaatsen rioleringen,...) zullen plaats vinden na het afgraven van de teelaarde. Dit heeft als gevolg dat een groot deel van het archeologisch relevante niveau betreden zal worden met machines.

Het bureauonderzoek toonde aan dat er een hoog potentieel is voor de aanwezigheid van archeologische sporen binnen het projectgebied. De archeologische, historische en cartografische gegevens wijzen op een interessante locatie die sinds de volle middeleeuwen menselijke aanwezigheid heeft gekend. Het projectgebied situeert zich daarenboven vanaf het midden van de 12de eeuw binnen het omheind gebied van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus, wat de kans groot maakt op het aantreffen van sporen uit de middeleeuwen en/of latere perioden die gelinkt zijn aan deze abdij. Het heeft bijgevolg een bepaald archeologisch kennispotentieel. Ook de locatie van het projectgebied is interessant. Het projectgebied overlapt deels met twee eerdere archeologische onderzoeken (IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed) en RAAP) en omvat bijkomend de ruimte ertussen. Het kan zo de gegevens van beide onderzoeken aan elkaar linken. Bovendien bestaat de kans dat er meer info zal verkregen kunnen worden over de oudste fase van deze abdij en over sporen die aan de abdij voorafgaan. Daarenboven kan er meer inzicht verkregen worden in het gastenverblijf en het poortgebouw dat eraan voorafgaat. Het bureauonderzoek wijst op een hoog archeologisch potentieel, een goede bewaring van het bodemarchief en van archeologische sporen van de volle middeleeuwen tot de 19de eeuw.

De archeologienota op basis van bureauonderzoek wordt beschouwd als volledig. Bijkomend vooronderzoek met ingreep in de bodem is niet aangewezen. Het voorgaand archeologisch onderzoek door het IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), door Monument en door RAAP valt immers voor een deel binnen het huidige projectgebied. De resultaten van deze onderzoeken zijn voldoende om de aard, de diepte en de graad van bewaring van het bodemarchief correct in te schatten. Gelet op de aard en de densiteit van de sporen is voor een groot deel van het projectgebied een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de werken noodzakelijk om de archeologische erfgoedwaarden te documenteren.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2021H321

Sitecode: 21-NIN-KW

Wettelijk depotnummer: D/2022/12.857/13

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Ninove, Kloosterweg, Dam (Figuur 1, Figuur 2)

Bounding box:

punt 1: x= 124726.781/y= 169329.152

punt 2: x= 126355.664/ y= 170240.831

Kadastrale gegevens:

Ninove afdeling 2, sectie B, openbaar domein (Kloosterweg, Dam), 1910C, perceel 1883E partim, 748F partim, (Figuur 3)

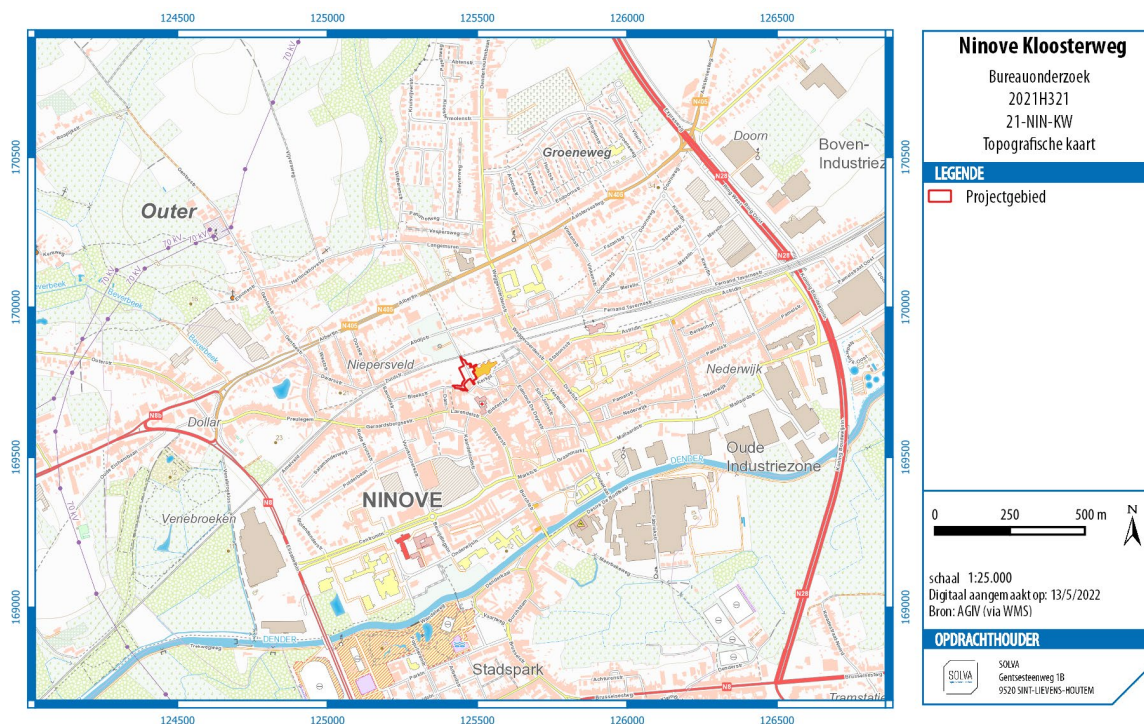
Topografische kaart: zie Figuur 1 en Figuur 2

Betrokken actoren en specialisten:

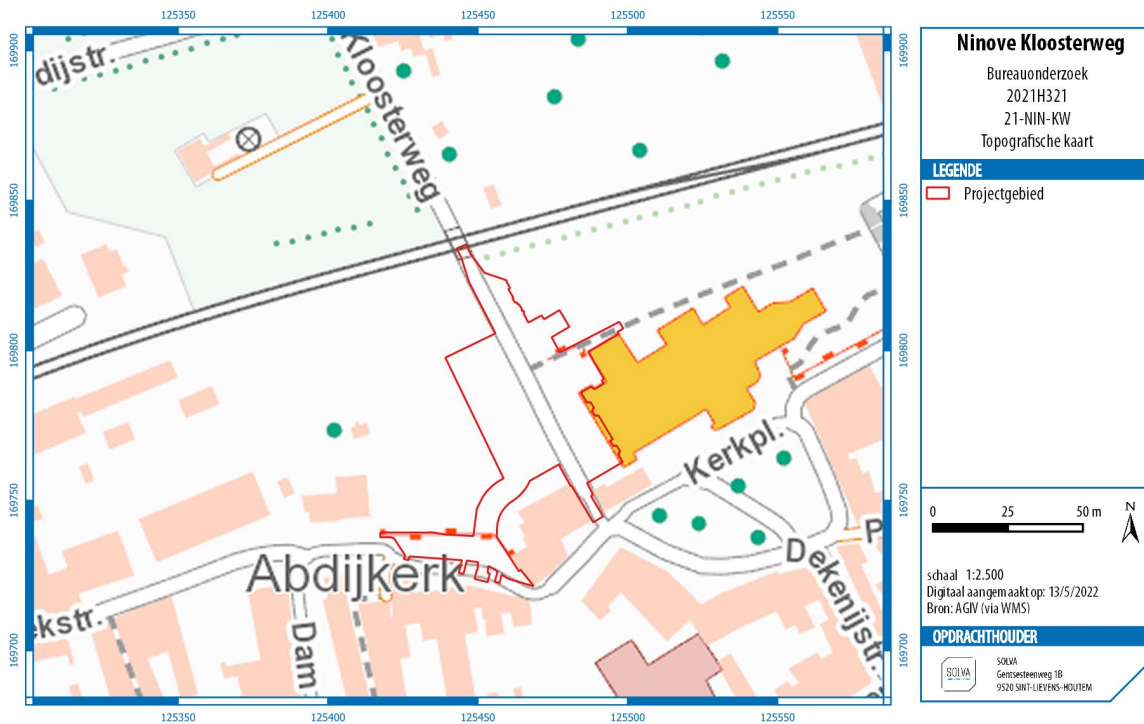
- Erkend archeoloog: Wouter De Maeyer
- Tekst: Wouter De Maeyer
- Kaartmateriaal: Erik Verbeke, Wouter De Maeyer
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

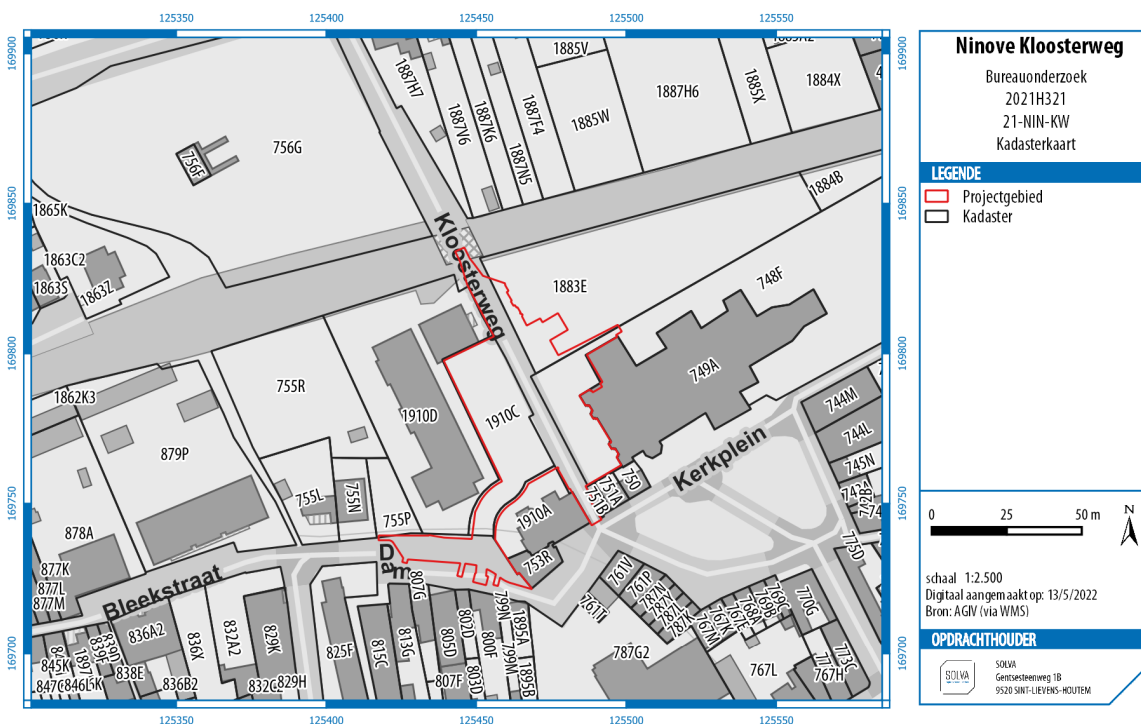
Niet van toepassing

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De Stad Ninove wenst een nieuw plein aan te leggen voor de kerk van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyrianus te Ninove. Tegelijk wordt een deel van de Dam heraangelegd.

De zone bevindt zich binnen een beschermde archeologische site of archeologische zone. Bovendien bedraagt de oppervlakte van het projectgebied meer dan 300 m² en de ingreep in de bodem meer dan 100 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning** voor **stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van het Abdijplein met bijhorende infrastructuur. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND

Zie bijlages 1-3 voor grondplannen van de bestaande toestand van het projectgebied.

2.1.2.1.1 HUIDIGE INRICHTING

Foto 1: Zicht vanuit het noordwesten op de Kloosterweg. (Bron: Google Maps december 2020)

² HET UIT TE VOEREN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK VALT ONDER DE TOEPASSING VAN HET ONROEREND ERFGUEDDECREET VAN 12 JULI 2013, HET BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING VAN 16 MEI 2014 BETREFFENDE DE UITVOERING VAN HET ONROEREND ERFGUEDDECREET, GEWIJZIGD BIJ BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING VAN 4 DECEMBER 2015 EN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN DE RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN, VERSIE 4.0 VAN 1 APRIL 2019.

Foto 2: Zicht op het grasperk voor de kerk. (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 3: Zicht op het grasperk voor de kerk. (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 4: Zicht vanuit het zuidoosten op de Kloosterweg. (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 5: Zicht vanuit het zuidoosten op de Kloosterweg met rechts de muur van de 'abdijhuisjes'. (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 6: Zicht op de nieuwbouw langs de Kloosterweg (opgraving RAAP). (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 7: Zicht op het grasplein en de kasseien voor de ingang van de kerk. (Bron: Google Maps december 2020)

Foto 8: Zicht vanuit het oosten op de parkeerplaatsen op de Dam. (Bron: Google Maps juli 2017)

Foto 9: Zicht vanuit het westen op de parkeerplaatsen op de Dam. (Bron: Google Maps juli 2017)

Een deel van het projectgebied wordt momenteel ingenomen door verharde rijwegen, met name de Kloosterweg en de parkeerplaatsen langs de Dam. De door RAAP opgegraven zone³ is tijdelijk verhard. Ten oosten van de Kloosterweg bevindt zich de kerk en de archeologische site (opgegraven door het agentschap onroerend erfgoed). Tussen de site en de rijweg bevinden zich een wandelpad (grind), grasperken, hagen en enkele bomen. Ter hoogte van de kerk vertoont het grasperk een verhoging. Voor het toegangsporaal van de kerk liggen kasseien tot tegen de Kloosterweg.

In het kader van de sloop is een sloopopvolgingsplan infrastructuur opgemaakt.⁴ Er zijn verschillende boringen uitgevoerd (Foto 10). Uit boring 1 blijkt dat het asfalt 9 cm dik is. In de beschrijving wordt daaronder

3 TOT EEN DIEPTE VAN 80 CM ONDER HET MAAVELD.

4 PARDON S. 2022: SLOOPOPVOLGINGSPLAN INFRASTRUCTUUR. HERAANLEG VAN DE OMGEVING VAN DE ABDIJSITE TE NINOVE, ONUITGEGEVEN RAPPORT PROFEX. (ZIE BIJLAGE)

tot 50 cm diepte de boring omschreven als zand en puinhoudend, maar de foto toont aan dat dit vanaf een diepte van ca. 35 cm wellicht archeologische lagen zijn (Foto 11).

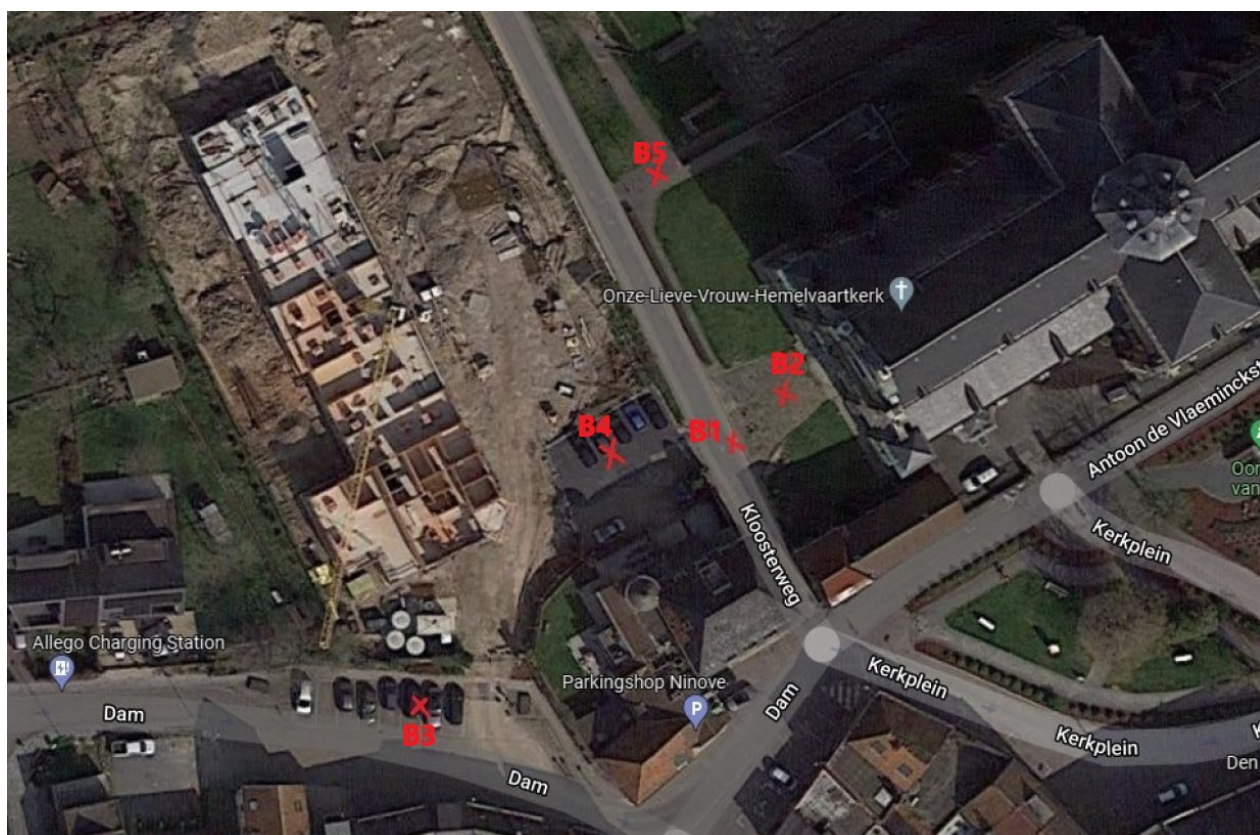

Foto 10: Locatie van de boringen van het sloopopvolgingsplan. (Bron: Google Maps & Pardon 2022)

Foto 11: Foto van boring 1 zonder asfalt. Van 9 cm tot 50 cm diepte. Het bovenste donkere deel is duidelijk verstoord. Het onderste deel van de boring zouden niet verstoorde lagen kunnen zijn. (Bron: Pardon 2022)

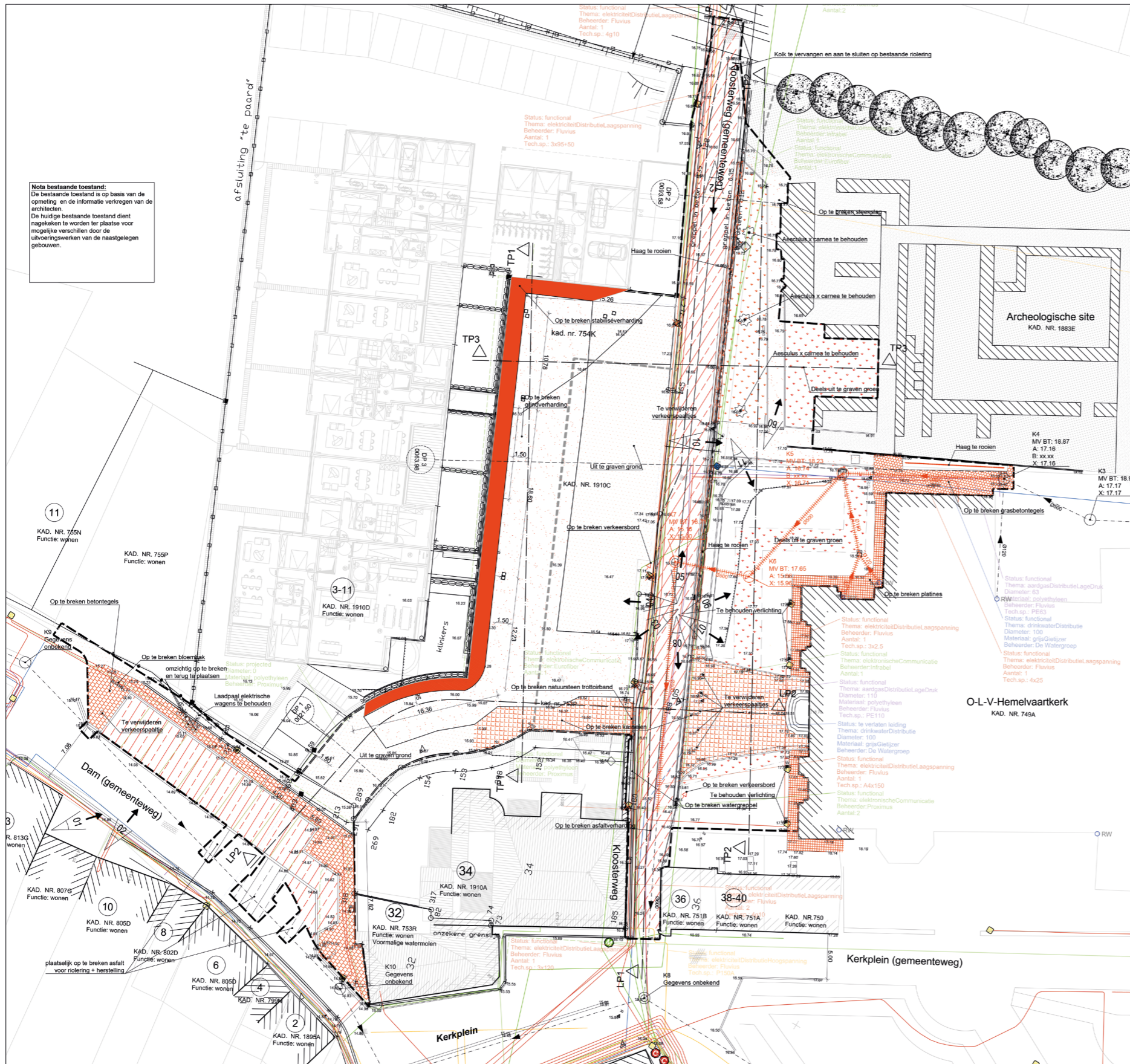
Boring 2 toonde aan dat de kasseien 14 cm dik zijn met eronder 5 cm stabilisé en 12 cm steenslag. Er is niet dieper geboord. Boring 3 ging tot 32 cm diep en bestond achtereenvolgens uit 10 cm betonklinker, 4 cm stabilisé en 18 cm schraal beton.

Boring 4 bestond uit 6 cm steenslag en 44 cm puinhoudende grond en boring 5 uit 2 cm steenslag en 48 cm steenslaghoudend zand.

2.1.2.1.2 BESTAANDE RIOLERING

Ten noorden van de kerk is een gemengde riolering (Figuur 4) aanwezig die afwatert richting Kloosterweg. Het betreft een gemeentelijke, cirkelvormige riolering met een diameter van 500 mm, gelegen op een diepte van ± 1.65 m (onderkant buis) t.o.v. het maaiveld. In de Kloosterweg is een gemeentelijke, gemengde, cirkelvormige riolering aanwezig met een diameter van 600 mm. Deze is gelegen op een diepte van ± 1.85 m (onderkant buis) t.o.v. het maaiveld. Deze leiding is aangesloten op de RWZI van Ninove.⁵ Er zijn verschillende nutsleidingen aanwezig. Deze concentreren zich vooral aan de westzijde van de Kloosterweg, onder het pad ten noorden van de kerk en onder het voetpad van de Dam.

⁵ UIT: RAPPORT HYDRAULISCH EN TECHNISCH ADVIES KLOOSTERWEG – KERKPLEIN/ABDIJSITE P21003371 – P21004217 VAN RIOPACT.

Nota bestaande toestand:
 De bestaande toestand is op basis van de opmeting en de informele verkregen van de architecten.
 De huidige bestaande toestand dient nagekeken te worden ter plaatse voor mogelijke verschillen door de uitvoeringswerken van de naastgelegen gebouwen.

LEGENDE BESTAANDE TOESTAND

boordsteen met kantstrook	overhard	inspectieput gemengd met vlakant dekfel
kruin talud	grasdallen	huusaansluitputje DWA
rand van de rijbaan	verkeersbord	bestaande gemengde riolering
overgang verharding	wegmonoliet	bestaande riolering op te breken
rand onverharde weg	zibank	vermoedelijke (eigenoms)grens
houten afsluiting	paal openbare verlichting	grens der werken
gevelgebouw	straatkap water	Opbraak (geroede) grond
kelderraam	straatkap brandkraan	Opbraak asfaltverharding
huisnummer	straatkap divers	Opbraak steenslag
muur	FVP1 verdichtingspunt (GPS)	Opbraak betonstraatstenen
KWS-verharding	dorpelpeil gebouw	Op te breken groen
betonverharding	dorpelpeil garage	Opbraak platen
kasseien	bestaand maaiveldpeil	Opbraak kasseien
betonstraatstenen	haag	Opbraak beton
steenslag	slikker	aanduiding fotoreeks
loofboom	inspectieput gemengd met rond dekfel	Aanduiding typosoortnede

LEGENDE TERREINPROFIELEN

bestaande toestand	Aanduiding dwarsprofiel
	Aanduiding lengteprofiel
	Aanduiding terreinprofiel

LEGENDE NUTSLEIDINGEN

Elektriciteit (laagspanning): in gebruik	Kast (elektriciteit): in gebruik
Elektriciteit (hoogspanning): in gebruik	Verlichtingspaal: in gebruik
Telecommunicatie: in gebruik	Mangat (telecommunicatie): in gebruik
Olle, gas en chemicaliën: in gebruik	Hydrant (water): in gebruik
Water: in gebruik	
- Kabel en leidingbeheerders:**
 - Elektriciteit: Fluvius
 - Gas: Fluvius
 - Telecommunicatie: Proximus
 - Water: De Watergroep
 - Riolering: De Watergroep

Nota symbolen nutsleidingen:
 De weergegeven legende geeft enkel de symbolen weer van de elementen die in gebruik zijn. Dezelfde symbolen kunnen op het plan komen met een verschillende betekenis. Deze rand heeft dezelfde betekenis als de leidingen.
 - Volle lijn = in gebruik
 - Stippellijn = gepland
 - Streepoppertlijn = buiten gebruik

Nota nutsleidingen:
 De trases van de openbare nutsleidingen, die op dit plan voorkomen, zijn benaderende gegevens verstrekt door de betrokken nutsmaatschappijen. Zij geven het bestaan van leidingen aan. Zij worden slechts ten tijde van inlichting aangeduid en het behoort aan de aannemer, ter voorkoming van ongevallen en beschadigingen van deze leidingen bij het uitvoeren van de werken, voorafgaandelijk aan de werken de ligging van deze leidingen te bepalen. De aanwezigheid van de afkappingen voor huusaansluitingen ten opzichte van de hoofdleiding zijn niet getekend.

Ninove - Abdijste

OPDRACHTGEVER
 Stad Ninove
 Centrumlaan 100
 9400 Ninove
 T 054 59 50 50
 openbare.werken@ninove.be

STUDBUREAU
D+A NV
 RUIJTE VOOR IDEEËN
 Melboom 26
 1500 Halle
 T +32 (0)2 363 89 10
 F +32 (0)2 363 89 11

Kardinaal Mercierplein 2
 2800 Hechelen
 T +32 (0)15 55 09 56
 F +32 (0)15 56 09 59
 info@da.be
 www.da.be

Gezien en goedgekeurd namens de gemeenteraad in zitting van 21 maart 2022.

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Carine Caroline Coppens, Algemeen directeur

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Tania Camilla De Jonge, Burgemeester

D+A CONSULT
 STUDBUREAU

provincie: OOST-VLAANDEREN
 gemeente: NINOVE
 luidster: Ninove 3de afdeling, sectie B nr. 748F en 1910C
 datum: februari 2022
 projectnummer: 214002
 projectleider: SA
 projectmedewerker: MVL, LL, RD
 schaal: 1/200
 fase: UITVOERINGSDOSSIER

plan: **Bestaande toestand met nutsleidingen** plannummer: **3**

Figuur 4: Opmeting bestaande toestand met nutsleidingen. (Bron: D+A Consult)

2.1.2.2 DE ONTWERPEN TOESTAND

Zie bijlages 4-16 voor grondplannen, profielen en toelichtingennota's van de ontworpen toestand voor het projectgebied.

Het projectgebied heeft een oppervlakte van 3015 m². In dit gebied zal de volledige bovenbouw opgebroken en heraangelegd worden. Het gedeelte wegdek van de Kloosterweg dat zal opgebroken worden, is opgebouwd uit asfalt. Het gedeelte openbaar domein is verhard met betonklinkers en kasseien. Tevens is er nog een grindparking en een grindpad aanwezig. Er zal een rioleringsbuis bestaande uit beton opgebroken en verwijderd worden. Er zal ook een aanleg van een bufferbekken en een gescheiden rioleringsstelsel gebeuren. Bij de heraanleg wordt een waterpartij gecreëerd. Ook een deel van de Dam wordt heraangelegd. De fasering van de werf is nog niet bekend.

2.1.2.2.1 RIOLERING EN BUFFERBEKKEN

Er wordt een nieuw gescheiden rioleringsstelsel (Figuur 5) en een bufferbekken (Figuur 6) aangelegd.

De DWA-leiding vertrekt ter hoogte van de huisaansluiting aan de kerk op een diepte van 17,36 mTAW⁶ en sluit aan op de riolering onder de Kloosterweg op een diepte van 15,00 mTAW (Figuur 17). Dit komt neer op een verstoringsdiepte van ca. 1,90 m t.o.v. het huidige maaiveld. Het gaat in totaal om een leiding van 160 mm diameter met een lengte van 34 m. Er worden op het traject 2 inspectieputten met diameter 630 mm voorzien. Het eerste deel van het traject valt deels samen met de bestaande riolering. Onder de Kloosterweg wordt een nieuwe DWA-leiding (Figuur 10) van 250 mm diameter voorzien over een afstand van 26 meter die met uitzondering van de eerste 9 meter quasi hetzelfde tracé volgt als de bestaande leiding. Ze vertrekt in een nieuw aan te leggen inspectieput op een diepte van 15,00 mTAW en komt aan in een nieuwe inspectieput op 14,49 mTAW. Dit komt neer op een verstoringsdiepte van ca. 1,90-2,20 m onder het huidige maaiveld. Op deze inspectieput worden via een nieuw aan te leggen leiding de abdijhuisjes aangesloten. De uitgraving hiervoor zal reiken tot een diepte van ca. 1,2 m. Daarnaast wordt vanuit deze laatste inspectieput een nieuwe leiding van 53 meter met een diameter van 250 mm aangelegd die zal aangesloten worden op de bestaande riolering in de Dam (Figuur 11). Deze verstoringsdiepte hiervoor varieert van 2,20 meter onder het maaiveld ter hoogte van de Kloosterweg tot 1,60 meter onder het maaiveld ter hoogte van de Dam.

De RWA-leiding is opgesplitst in verschillende onderdelen. In eerste instantie gaat het om een leiding van 500 mm diameter met een lengte van 39 m. De leiding vertrekt ter hoogte van een bestaande inspectieput ten noorden van de kerk (diepte 17,16 mTAW) en sluit aan op het nieuw aan te leggen bufferbekken (Figuur 17). Er wordt op het traject 1 nieuwe inspectieput voorzien. De verstoringsdiepte van de uitgraving bedraagt ter hoogte van de kerk minstens 2 meter en ter hoogte van de inspectieput 2,45 meter ten opzichte van het maaiveld. Onder de RWA-leiding worden als fundering houten palen in de grond ingeheid. De bestaande afvoerpijpen van het dak van de kerk worden op deze inspectieput aangesloten met een leiding met diameter 200 mm. Hiervoor wordt het tracé van de bestaande leiding gebruikt. Er wordt ook een nieuwe inspectieput geplaatst op dezelfde plaats als de oude. De benodigde uitgraving is 1,65 m diep.

Een tweede RWA-leiding (Figuur 11, Figuur 12), met een diameter van 400 mm, vertrekt aan de zuidkant van het bufferbekken en loopt parallel met de DWA-leiding naar de Dam waar ze wordt aangesloten op het bestaande systeem. De verstoringsdiepte bedraagt 2,61 meter ten opzichte van het maaiveld ter hoogte van het bufferbekken en vermindert tot 2 meter diepte ten opzichte van het maaiveld ter hoogte van de Dam. Onder de RWA-leiding worden als fundering houten palen in de grond ingeheid. Ook het regenwater van de abdijhuisjes en verschillende straatkolken worden aangesloten op het bufferbekken.

Het bufferbekken (Figuur 5, Figuur 6) wordt aangelegd onder het toekomstige plein. Het heeft een lengte van ca. 27,88 m en een breedte van 8 meter. Het is 2,15 m hoog. Dit betekent dat er een uitgraving zal gemaakt worden die tot minstens 3,00 m onder het maaiveld reikt. Ten westen van het bufferbekken worden een technische ruimte en een pompput aangelegd. De technische ruimte meet 5,00 op 3,50 meter. De pompput heeft een omvang van 2,1 op 2,1 meter. Voor de installatie is een uitgraving tot op een diepte van 3,27 meter ten opzichte van het maaiveld nodig.

6 DE VERMELDE HOOGTES KOMEN OVEREEN MET HET NIVEAU VAN DE ONDERKANT VAN DE BINNENZIJDE VAN DE BUIS. DE VERSTORINGSDIEPTE IS DUS NOG EEN 30-TAL CM DIEPER. BIJ DE VERMELDING VAN DE VERSTORINGSDIEPTES IS HIERMEE REKENING GEHOUDEN.

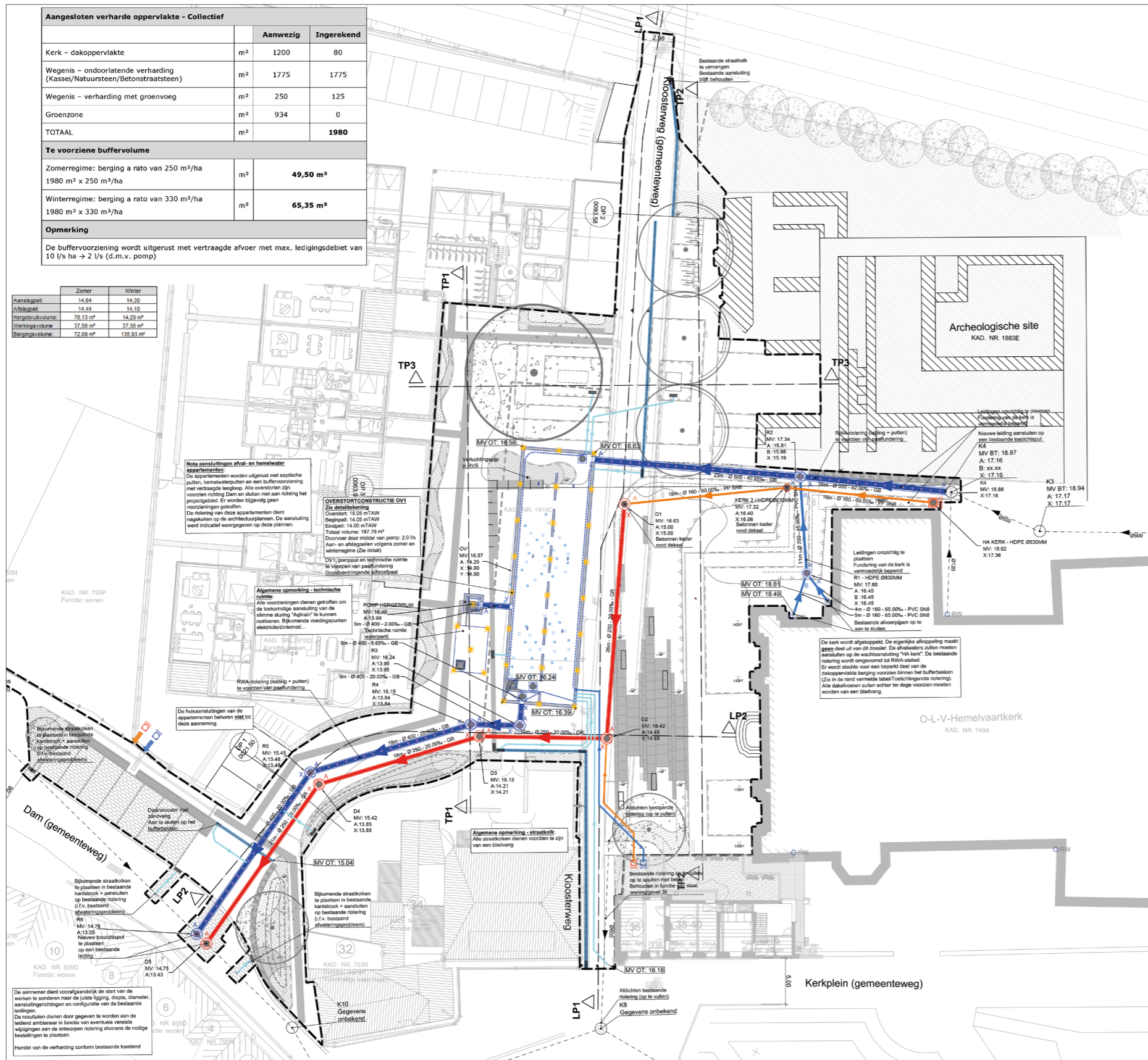
Onder het bufferbekken, de technische ruimte en de pompput worden grondverdringende schroefpalen als fundering geplaatst.

Aangesloten verharde oppervlakte - Collectief			
	Aanwezig	Ingerkend	
Kerk - dakoppervlakte	m ²	1200	80
Wegnis - ondoorlatende verharding (Kassei/Natuursteen/Betonstraatsteen)	m ²	1775	1775
Wegnis - verharding met groenvoeg	m ²	250	125
Groenzone	m ²	934	0
TOTAAL	m²	1980	

Te voorziene buffervolume		
Zomerregime: berging a rato van 250 m ³ /ha		
1980 m ² x 250 m ³ /ha	m ³	49,50 m³
Winterregime: berging a rato van 330 m ³ /ha		
1980 m ² x 330 m ³ /ha	m ³	65,35 m³

Opmerking	
De buffervoorziening wordt uitgerust met vertraagde afvoer met max. ledigingsdebiet van 10 l/s ha → 2 l/s (d.m.v. pomp)	

	Zomer	Winter
Aansteppijp	14,64	14,30
Afsluippijp	14,44	14,10
Hoogtebuikvolume	76,13 m ³	14,29 m ³
Werkingsvolume	37,56 m ³	37,56 m ³
Bergingsvolume	72,09 m ³	135,93 m ³

LEGENDE - bestaande riolering

- Bestaande inspectieput met maaiveldpeil/bodempeil
- Bestaande gemiddelde riolering
- Bestaande riolering op te breken

LEGENDE - ontworpen riolering

- Waterpartij - hergebruik
- Aan te leggen hemelwaterleiding lengte in m/diameter in mm/helling in mm/m / materiaal
- Aan te leggen afvalwaterleiding lengte in m/diameter in mm/helling in mm/m / materiaal
- Aan te leggen DWA-leiding (Huisaansluiting) lengte in m/diameter in mm/helling in mm/m / materiaal
- Slikker aansluiting
- Aan te leggen toezichtspunt hemelwaterleiding met maaiveldpeil/bodempeil
- Aan te leggen toezichtspunt afvalwaterleiding met maaiveldpeil/bodempeil
- Aan te leggen rioleringsdeksel in gietijzer D400 Inscriptie DWA - type 9
- Aan te leggen rioleringsdeksel in gietijzer D400 Inscriptie DWA - type 5
- Aan te leggen rioleringsdeksel in gietijzer D400 Inscriptie RWA - type 9
- Aan te leggen rioleringsdeksel in gietijzer D400 Inscriptie RWA - type 5
- Huusaansluitputje afvalwater
- Huusaansluitputje regenwater

FOTOS af te koppelen hemelwaterpijpen

Ninove - Abdijsite

Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove
T 054 50 50 50
openbare.werken@ninove.be

OPDRACHTGEVER

D+A NV
RUIMTE VOOR IDEEËN
STUDIEBUREAU

Melboom 26
1500 Halle
T +32 (0)15 363 89 10
F +32 (0)15 363 89 11

Kardinaal Mercierplein 2
2800 Mechelen
T +32 (0)15 56 09 56
F +32 (0)15 56 09 59
info@da.be
www.da.be

Gezien en goedgekeurd namens de gemeenteraad in zitting van 21 maart 2022.

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Carine Caroline Coppens, Algemeen directeur

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Tania Camilla De Jonghe, Burgemeester

D+A CONSULT
STUDIEBUREAU

provincie OOST-VLAANDEREN
gemeente NINOVE
kwaliteitsniveau Ninove Zde afdeling, sectie B nrs. 748F en 1910C
datum februari 2022
projectnummer 214002
projectleider SA
projectmedewerker MVL, LL, RD
schaal 1/200

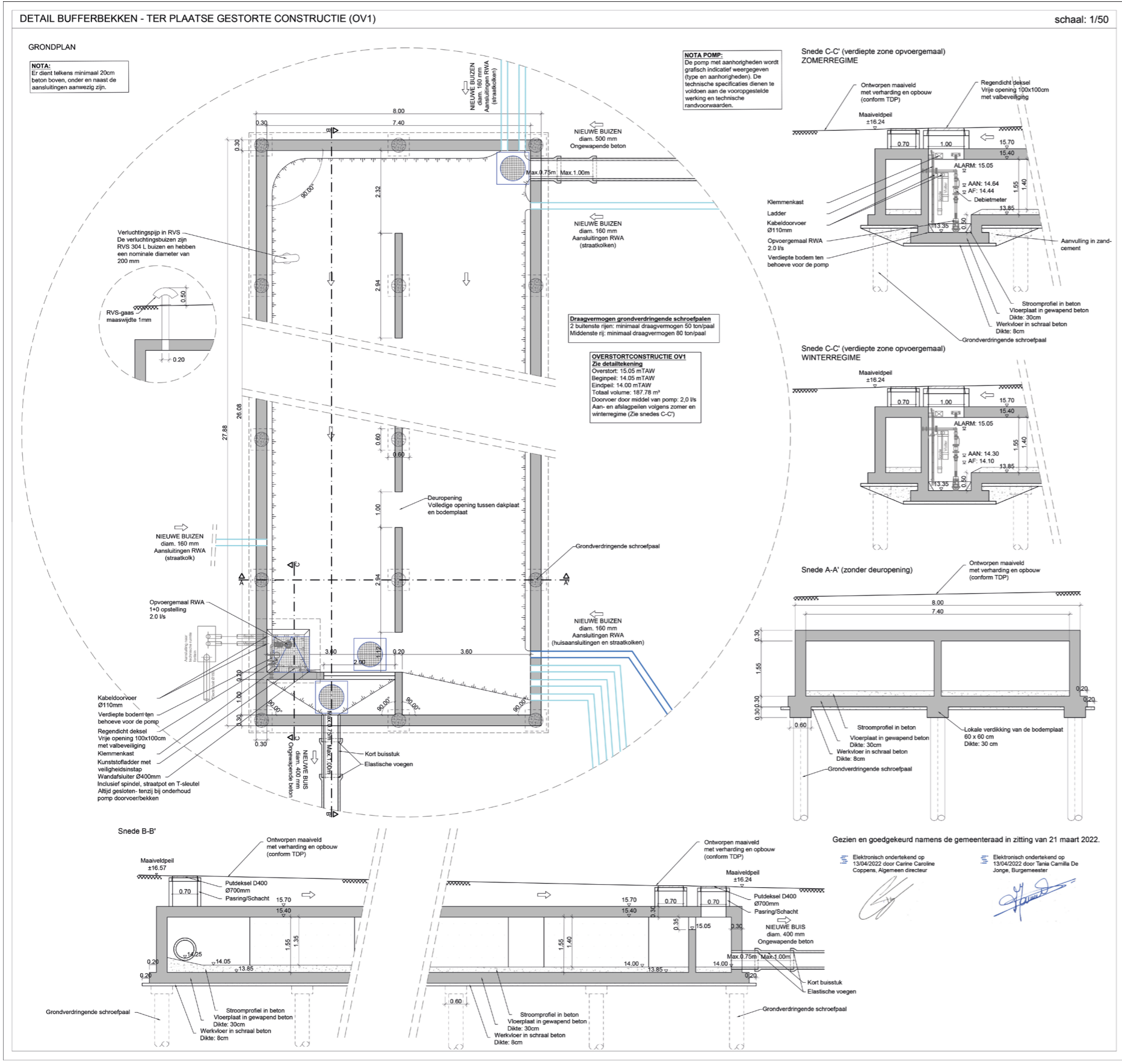
UITVOERINGSDOSSIER

plan Rioleringsplan

plannummer 8

plan-ops: P:\ninove\214002_abdijsite\1_omgeving\CAD\DW_214002_304.dwg

Figuur 5: Rioleringsplan met locatie van het bufferbekken. (bron: D+A Consult)

Figuur 6: Detail bufferbekken. (bron: D+A Consult)

2.1.2.2.2 BOVENGRONDSE INRICHTING

Voor de bovengrondse inrichting (Figuur 7, Figuur 9) is een grondplan van de abdij uit 1648 (Situs fundamentalis) als inspiratie gebruikt. Ter hoogte van het projectgebied is er een poortgebouw te zien met langs beide kanten open ruimtes. Daarnaast is vandaag de dag nog een restant van de 'Coudenberg' te zien in het landschap dat zal geïntegreerd worden in het ontwerp.

Het project⁷ voorziet twee pleinen met elk hun karakter. Het voorplein aan de kerk is eerder verhard en zorgt samen met de aanwezige 'Coudenberg' en nieuwe trappenpartij voor een waardige buitenkamer aan de kerk. Het plein zal afgebakend worden door een zithoek in natuursteen en houten afwerking en visualiseert de locatie van het gastenverblijf. Van hieruit is er een mooi zicht richting de kerk en de Abdijhuisjes. Aansluitend zal met een natuurstenen kantstrook de contour van de historische rand gevisualiseerd worden in de verharding. Binnen dit 'historisch' plein wordt er een waterelement geïntegreerd onder de vorm van een nevelfontein. De spuitmonden worden in een glooiende lijn in het plein verwerkt. De glooiende lijn verwijst naar de landschappelijk historische rand en het natuurlijk karakter van water. In de zone van de 'Coudenberg' en de trappenpartij worden zitelementen in natuursteen verwerkt. Deze zorgen voor comfortabele zitplekken die langs beide zijden kunnen gebruikt worden. Het tweede plein krijgt een groen en zacht karakter dat een verlengstuk vormt van de archeologische site. Het vergroot gevoelsmatig de ruimte en zorgt voor een sterkere integratie met de ruimere historische omgeving van de Abdijkerk. Eenvoud en groen vormen hier de basis. De inrichting zorgt voor een vrije interpretatie naar gebruik toe. De groenzones worden ingezet als structuren voor waterinfiltratie en versterken het ecologisch systeem van het stadswefsel. De 3 bestaande bomen blijven behouden en worden volwaardig geïntegreerd in het ontwerp. In deze zone worden enkele fietsnietjes geïntegreerd. Eenheid in materialisatie en groen, het respecteren van looplijnen en zichtlijnen zorgt voor binding tussen de twee pleinen. Door een verdere optimalisatie van de pleinen op hun omgeving wordt er een verbindend effect bekomen tussen de aangrenzende ruimtes en de ruimere omgeving.

Doordat er voor het gehele ontwerp verschillende afwerkingen gebruikt worden, verschillen ook de benodigde uitgravingen en de onderfundering. In volgend overzicht wordt per zone, indien relevant⁸ een overzicht gegeven van de dieptes van uitgraving.

De verschillende snedes (Figuur 10 t.e.m. Figuur 25) duiden met een gele lijn de benodigde uitgraving aan. De stippellijn geeft het bestaande maaiveld weer en de volle lijn het ontworpen maaiveld. Het plan van het grondverzet (Figuur 8) geeft de verschillende dieptes weer ten opzichte van het maaiveld tot waarop zal afgegraven worden.

Naast en voor de kerk zal een licht hellend pad van 1,5-2 m breed voor rolstoelgebruikers worden aangelegd. Dit pad wordt deels ingegraven in de helling (Figuur 7, Figuur 18, Figuur 20, Figuur 23) en heeft een opbouw van ca. 70 cm. Het eerste deel van het traject (vanaf het bufferbekken, over R2 en verder naar R1) loopt gelijk met de uitgraving die nodig zal zijn om de nieuwe RWA-leiding aan te leggen. Vanaf R1 tot aan het verharde gedeelte voor de ingang van de kerk zal een uitgraving van 2,5-3 m breed met schuine taluds gemaakt worden. Ter hoogte van R1 gebeurt deze uitgraving tot ca. 16,97 mTAW (MV = 17,67 mTAW - 0,7 m opbouw) of 1,63 m onder het huidige maaiveld. Ter hoogte van de ingang van de kerk zal de uitgraving gebeuren tot 17,03 mTAW (MV = 17,73 mTAW - 0,7 m opbouw) of 0,47 m onder het huidige maaiveld (Figuur 21).

Voor de kerk wordt de bestaande verharding opgebroken en de groenzones afgegraven en vervangen door deels groenaanleg en deels nieuwe verharding en een trappenpartij (Figuur 7, Figuur 9, Figuur 13, Figuur 21, Figuur 22). De trappenpartij en de verharding hebben een opbouw van 70 cm (Figuur 11, Figuur 19). Hoewel het nieuwe maaiveld bijna volledig hoger zal liggen dan het huidige is er nog steeds een uitgraving vanaf het huidige maaiveld van tussen 0,3 en 0,7 m nodig in functie van de onderfundering en de nieuwe verharding.

Tussen de abdijhuisjes en de nieuwe trappenpartij wordt een boom geplant. De uitgraving hiervoor zal 1,5 meter op 1,5 meter en 1 m diep t.o.v. het geplande maaiveld zijn.

⁷ VOLGENDE OMSCHRIJVING IS OVERGENOMEN UIT DE TOELICHTINGSNOTA ONTWERP VAN D+A CONSULT.

⁸ DE ZONES WAAR REEDS DIEPER GEGRAVEN WORDT VOOR RIOLERING, BUFFERBEKKEN,... ZIJN HIERBIJ NIET RELEVANT EN WORDEN DUS NIET VERMELD.

Voor de aanleg van het plein voor de kerk (Figuur 7, Figuur 11, Figuur 12, Figuur 14, Figuur 17), de doorsteek naar de Dam (Figuur 15, Figuur 25), de Dam (Figuur 11, Figuur 24) en de huidige Kloosterweg (Figuur 10, Figuur 11, Figuur 14, Figuur 17, Figuur 18, Figuur 19) zal voor de verharde delen een totale opbouw nodig zijn van ca. 70 cm. Op enkele uitzonderingen⁹ na betekent dit een uitgraving van 70 cm t.o.v. het huidige maaiveld. Voor de aan te leggen groenzones wordt een uitgraving van 30 cm ten opzichte van het geplande maaiveld gerealiseerd.

De zone tussen de Kloosterweg en de eerste muren van de archeologische site is mee opgenomen in de heraanleg. Het aanwezige pad en de aanwezige groenaanleg worden opgebroken en vervangen. De bestaande bomen worden behouden. Er wordt een nieuw pad met kasseien en groenvoegen aangelegd (Figuur 14). Voor de paden geldt een opbouw van 70 cm en bijgevolg een uitgraving tot net onder of net boven 16,00 mTAW. Voor de groenzones blijft dit, afhankelijk van de locatie, beperkt tot 20-40 cm ten opzichte van het huidige maaiveld.

Voor alle geplande groenzones geldt dat de bestaande teelaarde minstens tot 30 cm diepte zal afgegraven worden. Hierna zal in de blootliggende lagen *'landscaping'* gebeuren. Er zal met andere woorden materiaal toegevoegd of afgegraven worden tot het benodigde niveau. Nadien zal de afgegraven teelaarde terug aangebracht worden. Het afgraven van de teelaarde is één van de eerste werken die zal gebeuren. Dit betekent dat de andere werken (plaatsen rioleringen,...) zullen plaats vinden na het afgraven van de teelaarde en dit om te zorgen dat de teelaarde niet vermengd geraakt met andere grondsoorten. Dit heeft als gevolg dat een groot deel van het archeologisch relevante niveau betreden zal worden met machines. In het programma van maatregelen zal hiermee rekening gehouden worden.

⁹ DE PARKING TER HOOGTE VAN DE KERK EN AAN DE OVERZIJDE VAN DE KLOOSTERWEG GELEGEN ZAL TOT 90 CM ONDER HET HUIDIGE MAAIVELD AFGEGRAVEN WORDEN.

LEGENDE NIEUWE TOESTAND

LEGENDE TERREINPROFIELEN EN BRANDWEER

LEGENDE - ONTWERPEN RIOLERING

Ninove - Abdij site

OPDRACHTGEVER

Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove
T 054 50 50 50
openbare.werken@ninove.be

STUDBUREAU

D+A NV
RUMTE VOOR IDEEËN

Melboom 26
1500 Halle
T +32 (0)2 363 89 10
F +32 (0)2 363 89 11

Kardinaal Mercierplein 2
2800 Mechelen
T +32 (0)15 56 09 56
F +32 (0)15 56 09 59
info@da.be
www.da.be

Gezien en goedgekeurd namens de gemeenteraad in zitting van 21 maart 2022.

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Carine Caroline Coppens, Algemeen directeur

Elektronisch ondertekend op 13/04/2022 door Tania Camilla De Jonge, Burgemeester

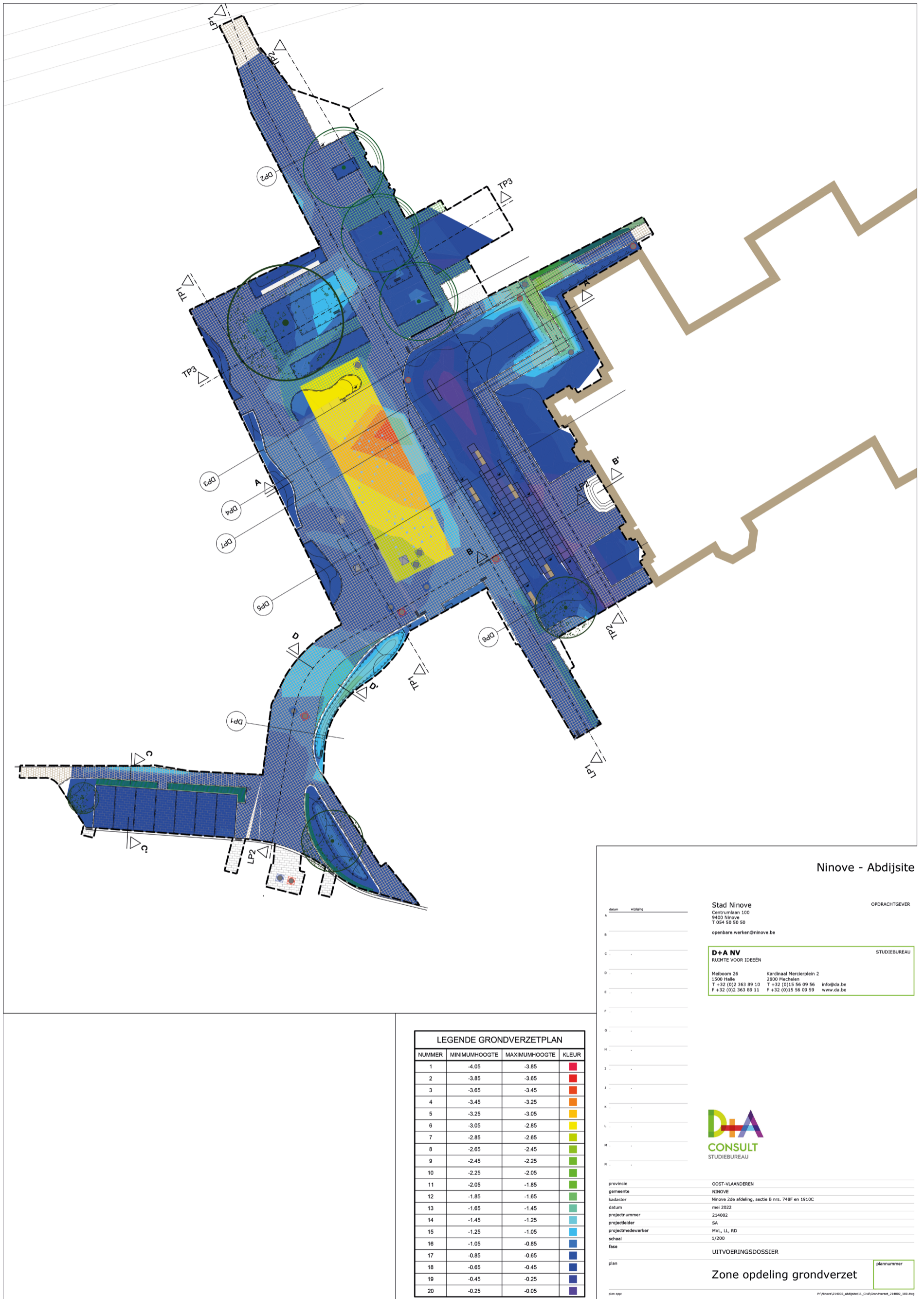
D+A CONSULT
STUDBUREAU

provincie OOST-VLAANDEREN
gemeente NINOVE
ladaster Ninove 2de afdeling, sectie B nrs. 748F en 1910C
datum februari 2022
projectnummer 214002
projectleider SA
projectmedewerker MVL, LL, RD
schaal 1/200
fase UITVOERINGSDOSSIER

plan Technisch plan plannummer 6

plan: 011
plan: 012
plan: 013
plan: 014
plan: 015
plan: 016
plan: 017
plan: 018
plan: 019
plan: 020
plan: 021
plan: 022
plan: 023
plan: 024
plan: 025
plan: 026
plan: 027
plan: 028
plan: 029
plan: 030
plan: 031
plan: 032
plan: 033
plan: 034
plan: 035
plan: 036
plan: 037
plan: 038
plan: 039
plan: 040
plan: 041
plan: 042
plan: 043
plan: 044
plan: 045
plan: 046
plan: 047
plan: 048
plan: 049
plan: 050
plan: 051
plan: 052
plan: 053
plan: 054
plan: 055
plan: 056
plan: 057
plan: 058
plan: 059
plan: 060
plan: 061
plan: 062
plan: 063
plan: 064
plan: 065
plan: 066
plan: 067
plan: 068
plan: 069
plan: 070
plan: 071
plan: 072
plan: 073
plan: 074
plan: 075
plan: 076
plan: 077
plan: 078
plan: 079
plan: 080
plan: 081
plan: 082
plan: 083
plan: 084
plan: 085
plan: 086
plan: 087
plan: 088
plan: 089
plan: 090
plan: 091
plan: 092
plan: 093
plan: 094
plan: 095
plan: 096
plan: 097
plan: 098
plan: 099
plan: 100

Figuur 7: Grondplan ontworpen toestand. (Bron: D+A Consult)

LEGENDE GRONDVERZETPLAN			
NUMMER	MINIMUMHOOGTE	MAXIMUMHOOGTE	KLEUR
1	-4.05	-3.85	Red
2	-3.85	-3.65	Red
3	-3.65	-3.45	Orange
4	-3.45	-3.25	Orange
5	-3.25	-3.05	Yellow
6	-3.05	-2.85	Yellow
7	-2.85	-2.65	Yellow
8	-2.65	-2.45	Light Green
9	-2.45	-2.25	Light Green
10	-2.25	-2.05	Light Green
11	-2.05	-1.85	Light Green
12	-1.85	-1.65	Light Green
13	-1.65	-1.45	Light Green
14	-1.45	-1.25	Light Green
15	-1.25	-1.05	Light Green
16	-1.05	-0.85	Dark Blue
17	-0.85	-0.65	Dark Blue
18	-0.65	-0.45	Dark Blue
19	-0.45	-0.25	Dark Blue
20	-0.25	-0.05	Dark Blue

Ninove - Abdij site

datum: _____

A: _____

B: _____

C: _____

D: _____

E: _____

F: _____

G: _____

H: _____

I: _____

J: _____

K: _____

L: _____

M: _____

N: _____

provincie: OOST-VLAANDEREN

gemeente: NINOVE

kadaster: Ninove 2de afdeling, sectie B nrs. 748F en 1910C

datum: mei 2022

projectnummer: 214002

projectleider: SA

projectmedewerker: NVL, LL, RD

schaal: 1/200

fase: UITVOERINGSDOSSIER

plan: _____

plan oop: _____

plannummer: _____

OPDRACHTGEVER: Stad Ninove, Centrumlaan 100, 9400 Ninove, T 054 50 50 50, openbare.werken@ninove.be

STUDIEBUREAU: D+A NV, RUIJTE VOOR IDEEËN, Melboom 26, 1500 Halle, Kardiinaal Mercierplein 2, 2800 Mechelen, T +32 (0)2 363 89 10, T +32 (0)15 56 09 56, info@da.be, F +32 (0)2 363 89 11, F +32 (0)15 56 09 59, www.da.be

provincie: OOST-VLAANDEREN

gemeente: NINOVE

kadaster: Ninove 2de afdeling, sectie B nrs. 748F en 1910C

datum: mei 2022

projectnummer: 214002

projectleider: SA

projectmedewerker: NVL, LL, RD

schaal: 1/200

fase: UITVOERINGSDOSSIER

plan: _____

plan oop: _____

plannummer: _____

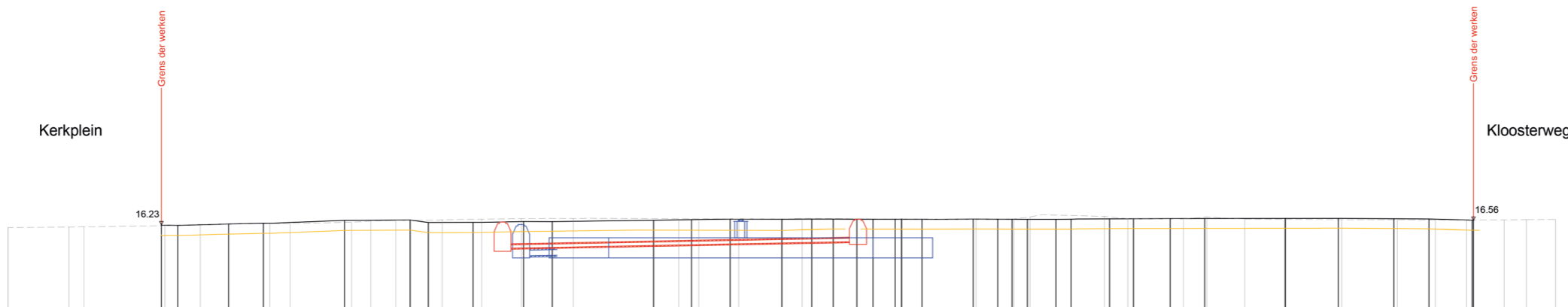
Figuur 8: Plan van het geplande grondverzet (rioleringen zijn niet mee opgenomen). (Bron: D+A Consult)

Figuur 9: Diverse evocaties van het ontwerp (Bron: D+A Consult)

Aan te sluiten op de bestaande toestand

LENGTEPROFIEL LP 1
 HORIZONTALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 10.000

Dwarsprofielnummer	
Bestaand maaiveldpeil	
Samengestelde afstand	
Ontworpen maaiveldpeil	
RWA	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
	Tussenafstand
DWA	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
	Tussenafstand

		Best.MV: 16.65 Ont.MV: 16.65	Best.MV: 16.62 Ont.MV: 16.62
		DP 3	DP 2
16.05	16.07	16.16	16.23
16.22	16.24	16.31	16.31
16.17	16.44	16.40	16.49
16.27	16.16	16.54	16.54
16.33	16.72	16.57	16.57
16.39	16.07	16.63	16.63
16.46	16.77	16.67	16.68
16.45	16.88	16.66	16.66
16.55	16.30	16.66	16.66
16.60	16.09	16.66	16.66
16.63	16.92	16.66	16.66
16.63	16.71	16.65	16.65
16.63	16.88	16.68	16.68
16.64	16.47	16.66	16.66
16.63	16.19	16.66	16.66
16.63	16.38	16.66	16.66
16.63	16.00	16.66	16.66
16.63	16.97	16.66	16.66
16.63	16.72	16.62	16.62
16.63	16.52	16.65	16.65
16.62	16.57	16.65	16.65
16.62	16.89	16.60	16.60
16.62	16.78	16.66	16.66
16.63	16.88	16.66	16.66
16.65	16.70	16.64	16.64
16.66	16.46	16.66	16.66
16.67	16.14	16.65	16.65
16.68	16.88	16.60	16.60
16.64	16.59	16.64	16.64
16.62	16.47	16.59	16.59
16.62	16.54	16.59	16.59
16.64	16.11	16.57	16.57
16.66	16.28	16.57	16.57
16.68	16.59	16.59	16.59
16.60	16.60	16.60	16.60

20.00‰ / 400 mm
 R3
 Zandcement + Zand + Zand OV1
 3

14.49
 D2
 20.00‰ / 250 mm
 Zandcement + Zand + Zand
 26
 15.00
 D1

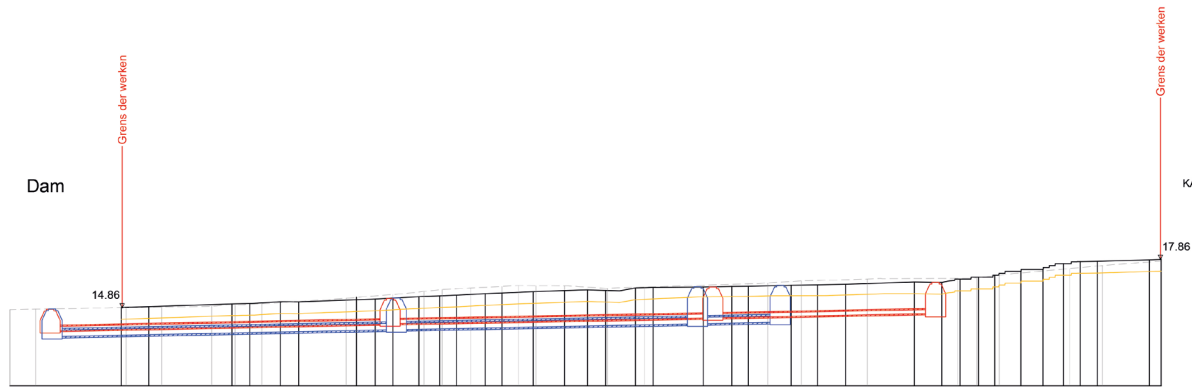
Figuur 10: Lengteprofiel LP1. (Bron: D+A Consult)

Aan te sluiten op de bestaande toestand

LENGTEPROFIEL LP 2

HORIZONTALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 10.000

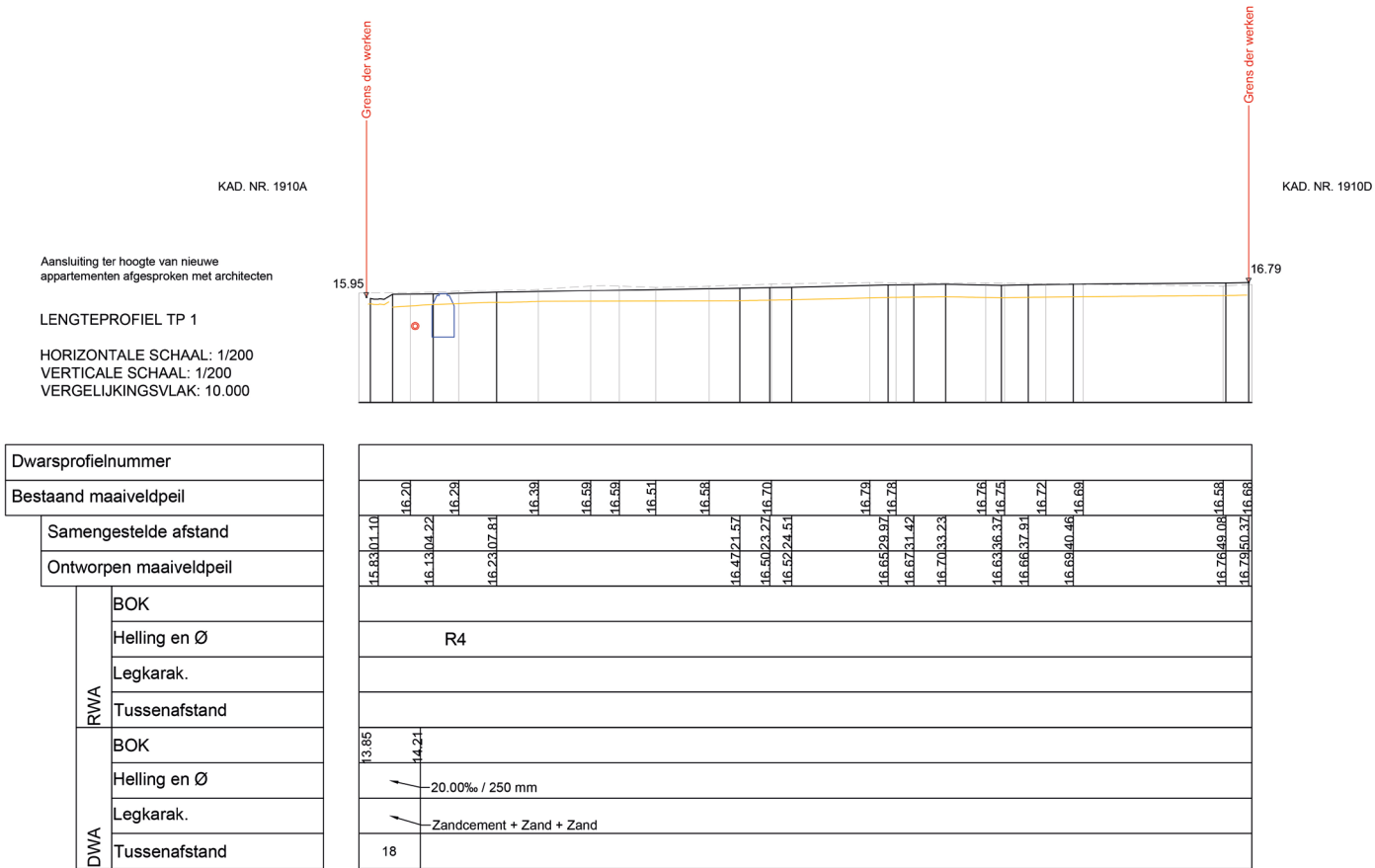
Dwarsprofielnummer	
Bestaand maaiveldpeil	
Samengestelde afstand	
Ontworpen maaiveldpeil	
DWA	RWA
	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
Tussenafstand	
DWA	RWA
	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
Tussenafstand	

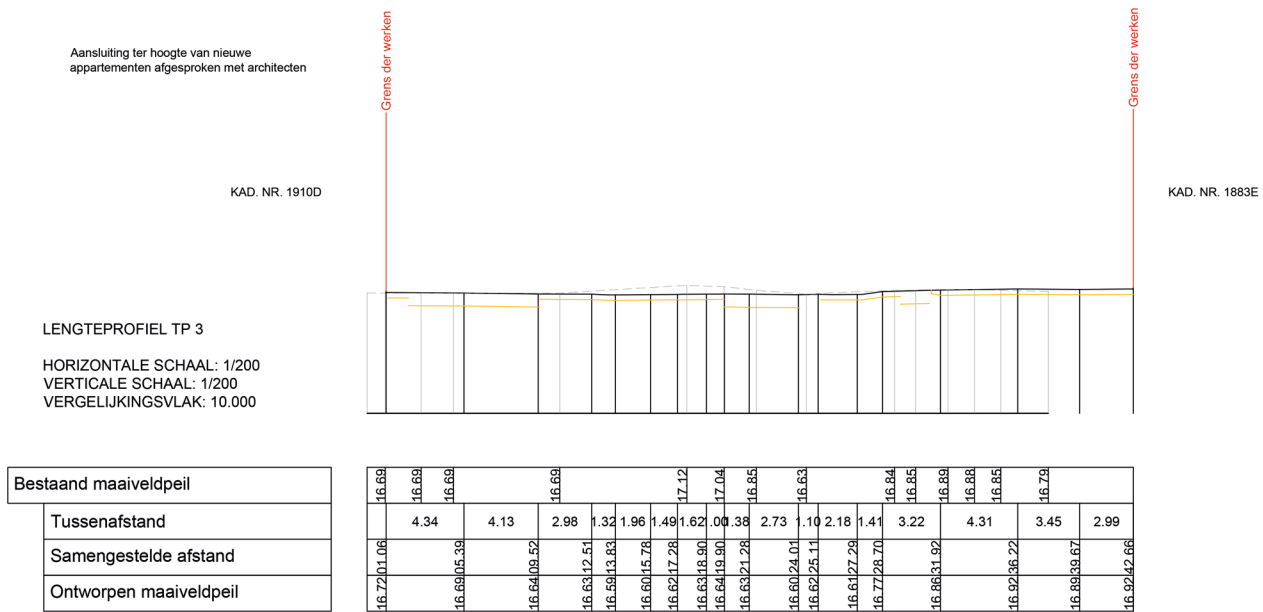
KAD. NR. 749A

Best.MV: 17.25 Ont.MV: 17.25																																							
14.76	14.86	14.91	14.98	14.98	14.98	15.02	15.09	15.20	15.43	15.38	15.44	15.53	15.59	15.62	15.72	15.76	15.84	15.91	15.98	16.07	16.13	16.13	16.33	16.39	16.51	16.62	16.62	16.62	16.67	16.70	16.86	17.06	17.28	17.28	17.46	17.74			
13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05	13.05		
R6	20.00% / 400 mm				R5	20.00% / 400 mm				R4	20.00% / 400 mm				R3	20.00% / 400 mm																							
	Zandcement + Zand + Zand					Zandcement + Zand + Zand					Zandcement + Zand + Zand					Zandcement + Zand + Zand																							
	21					18					5																												
13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	
D5	20.00% / 250 mm				D4	20.00% / 250 mm				D3	20.00% / 250 mm				D2																								
	Zandcement + Zand + Zand					Zandcement + Zand + Zand					Zandcement + Zand + Zand																												
	21					18					14																												

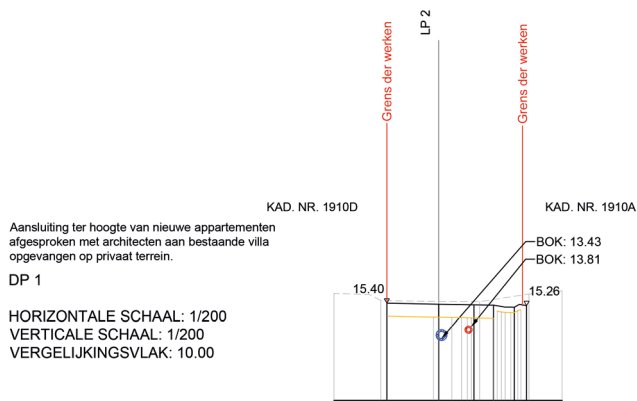
Figuur 11: Lengteprofiel LP2. (Bron: D+A Consult)

Figuur 12: Lengteprofiel TP1. (Bron: D+A Consult)

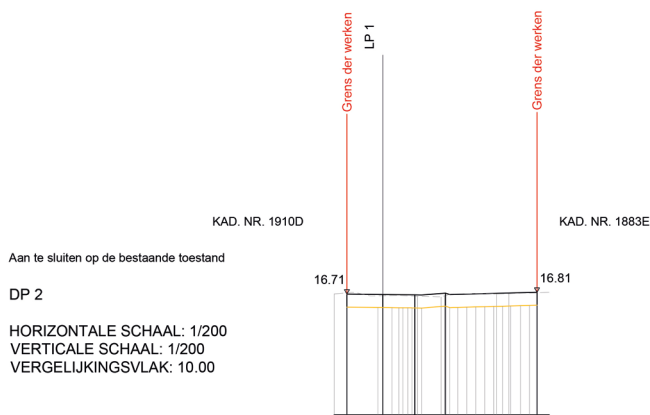

Figuur 14: Lengteprofiel TP3. (Bron: D+A Consult)

Bestaand maaiveldpeil	15.95	15.55	15.48	15.48	15.91	16.08
Tussenafstand		2.88	1.95	0.08		
Ontworpen maaiveldpeil	15.40	15.34	15.30	15.28	15.17	15.28

Figuur 15: Profiel DP1. (Bron: D+A Consult)

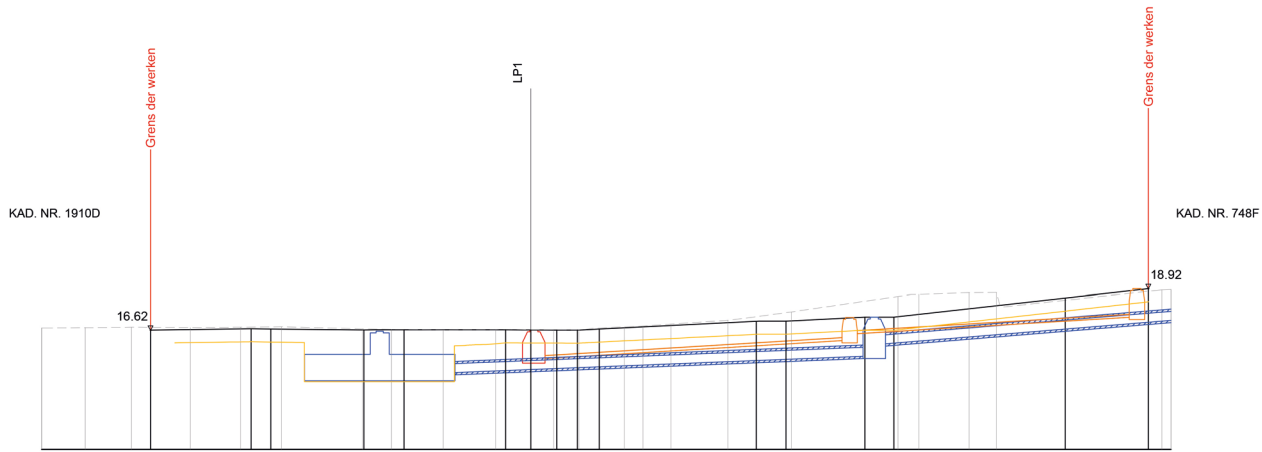
Bestaand maaiveldpeil	16.72	16.62	16.58	16.54	16.74	16.73	16.77
Tussenafstand		2.00	1.78	1.32	4.80		
Ontworpen maaiveldpeil	16.71	16.68	16.66	16.76	16.81		

Figuur 16: Profiel DP2. (Bron: D+A Consult)

Aansluiting ter hoogte van nieuwe appartementen afgesproken met architecten

DP3

HORIZONTALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 10.000

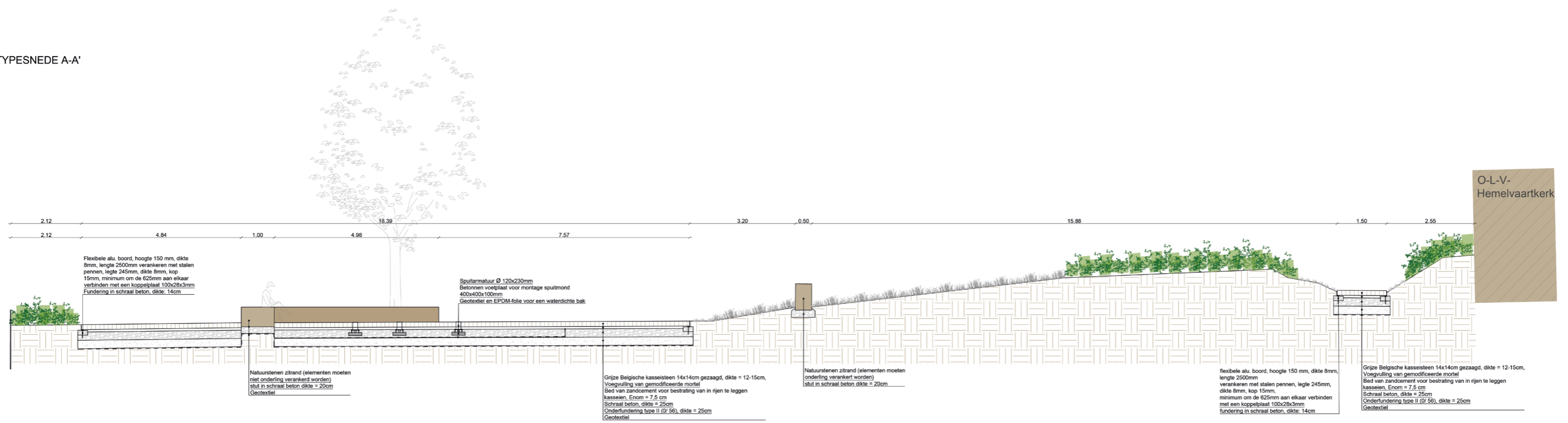
Bestaand maaiveldpeil	
Samengestelde afstand	
Ontworpen maaiveldpeil	
RWA	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
	Tussenafstand
DWA	BOK
	Helling en Ø
	Legkarak.
	Tussenafstand

16.75	16.78	16.76	16.78	16.80	16.63	16.69	16.67	16.63	16.64	16.65	16.64	16.63	16.61	16.84	16.95	17.17	17.63	17.48	18.80	18.69	18.71	18.85
	16.62	16.04																				
	16.62	16.70	16.68		16.63	17.88	16.64	20.10		16.63	25.75	27.14	28.59	29.73	30.94							
									14.25													17.16

Kerk 2 - HDPEØ630mm
 HA Kerk - HDPE Ø630mm

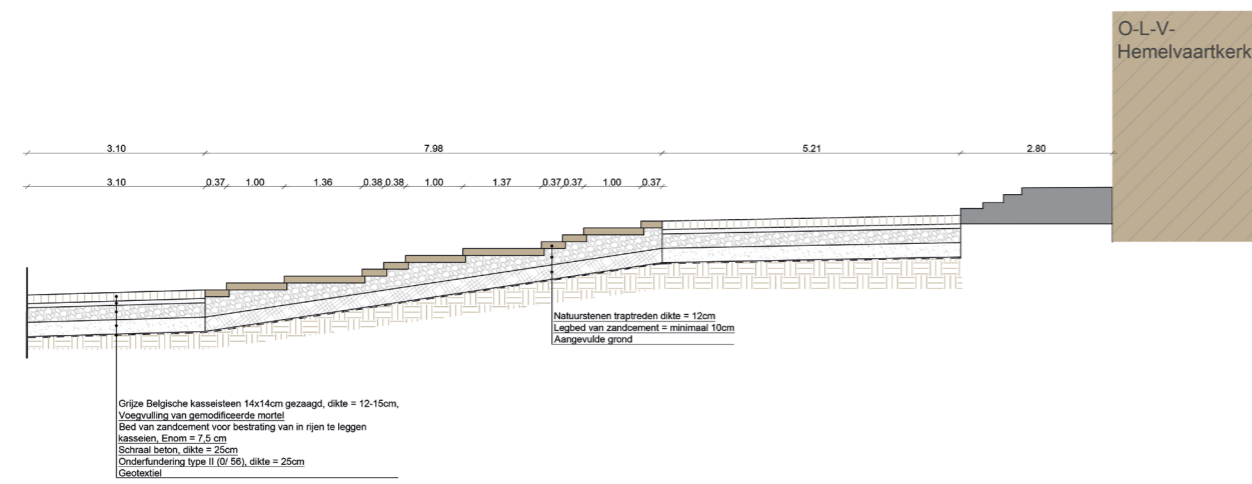
Figuur 17: Profiel DP3. (Bron: D+A Consult)

TYPESNEDE A-A'

Figuur 18: Typesnede A-A'. (Bron: D+A Consult)

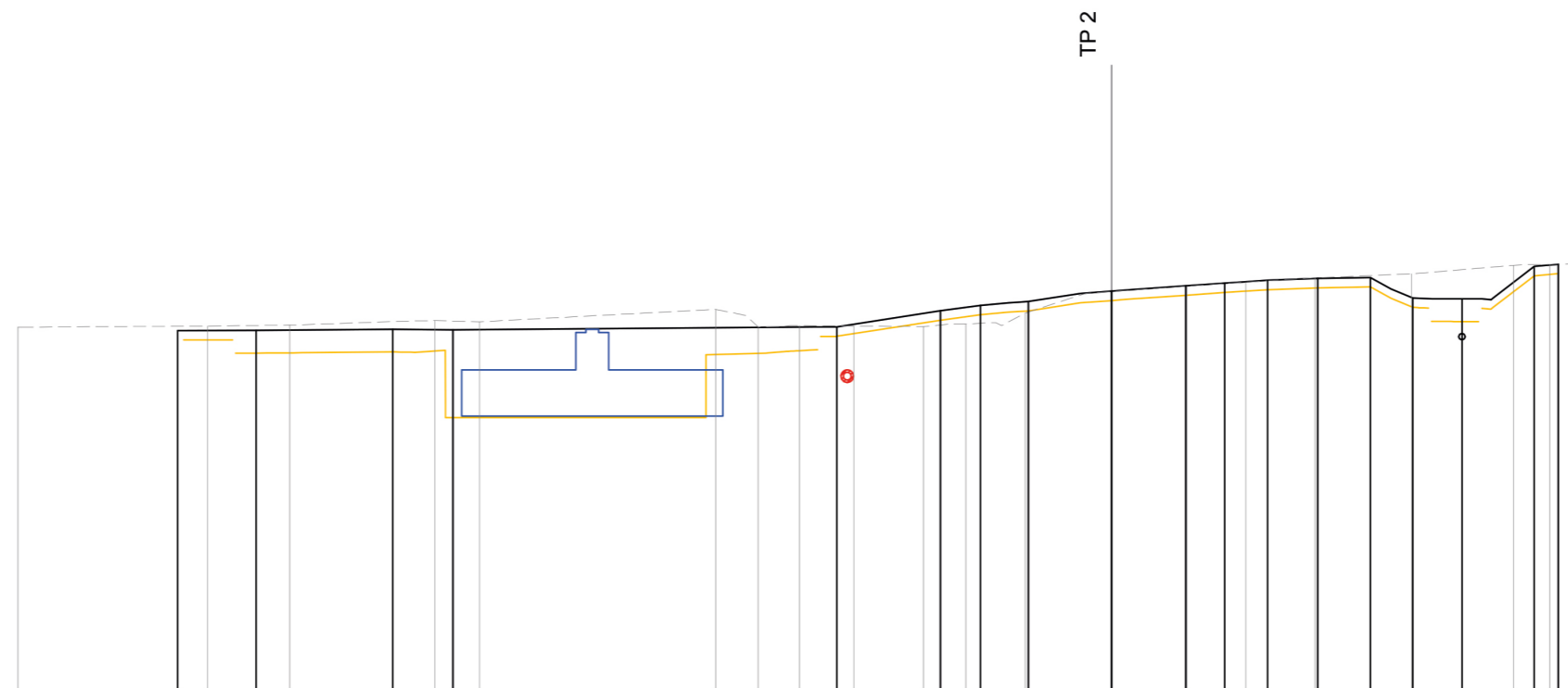
TYPESNEDE B-B'

Figuur 19: Typesnede B-B'. (Bron: D+A Consult)

DP 4

HORIZONTALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 5.00

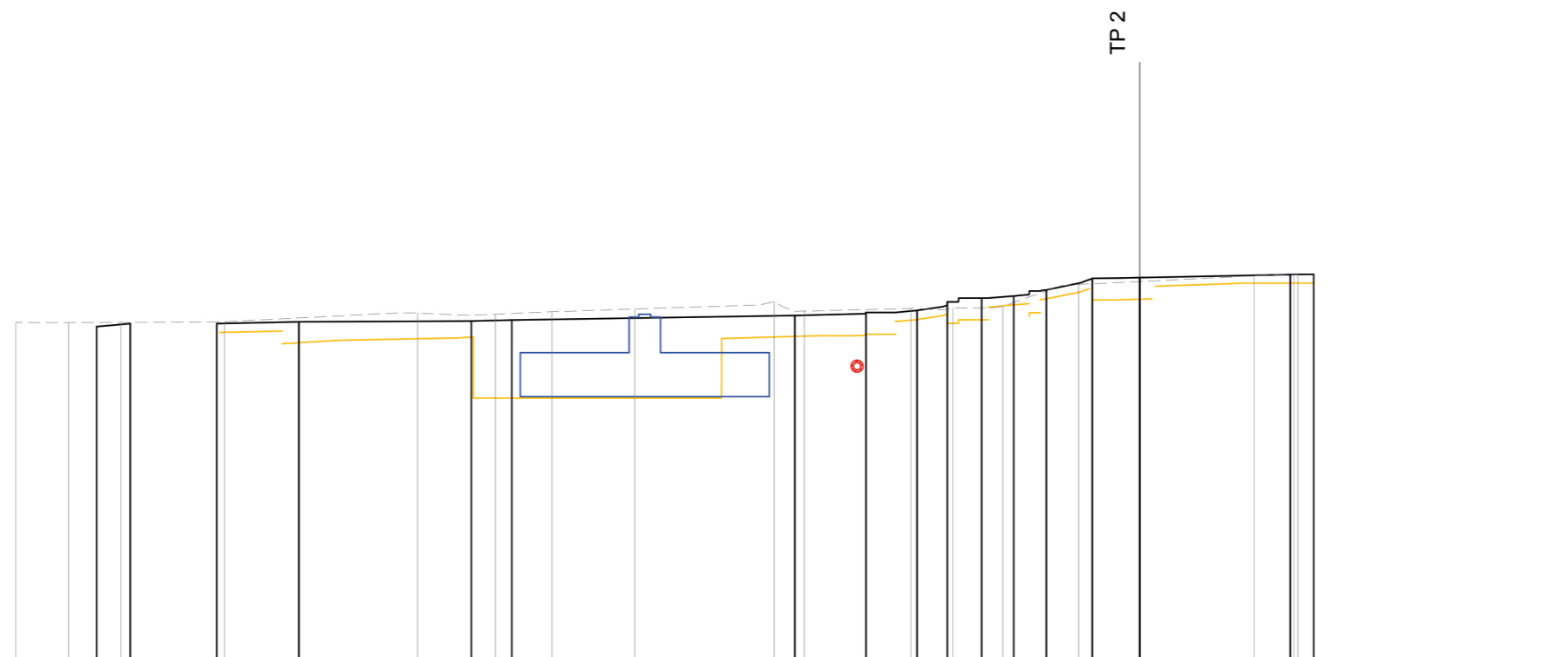
Bestaand maaiveldpeil
Tussenafstand
Ontworpen maaiveldpeil

	15.81	15.81	15.82	15.84	13.75	13.75	15.75	15.86	15.91							16.82	16.82		
6.05	2.63	3.92	1.44	7.54		1.73	1.97		1.94		1.73	1.89	2.20	3.10	3.25				
16.53	16.53	16.57	16.55			16.64	17.16	17.33	17.45	17.79	17.95	18.04	18.13	18.19	18.22	17.57	17.54	18.57	18.64

Figuur 20: Profiel DP4. (Bron: D+A Consult)

DP 5

HORIZONTALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 5.00

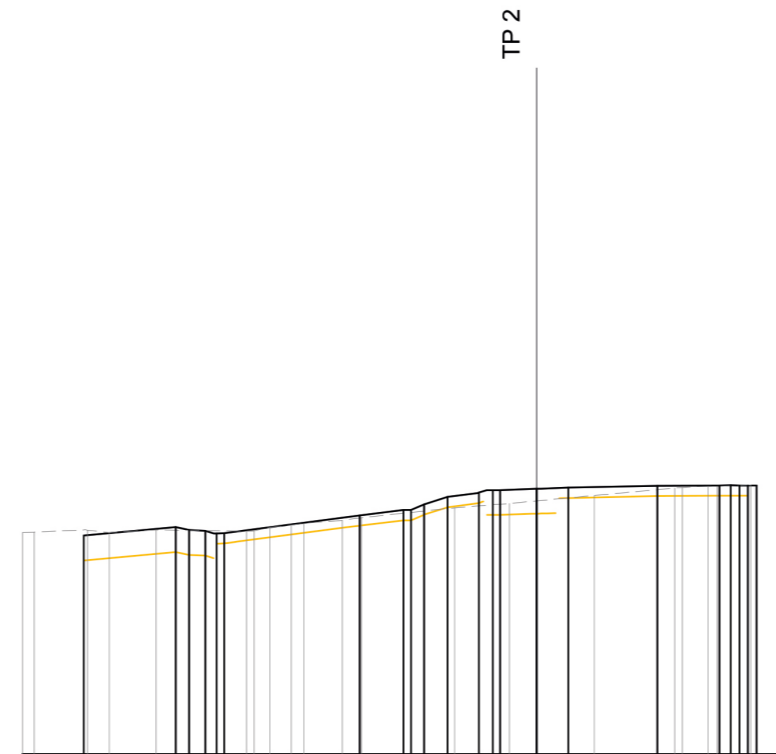

Bestaand maaiveldpeil																15.57	15.63	15.69				13.75				13.75	15.75				15.84	15.86	15.90	16.25	16.38	16.61	17.04	17.09			
Tussenafstand	1.77	1.75	3.47	5.48			1.62	1.90	2.77	4.20			2.56			1.09	1.62		2.05	3.59																					
Ontworpen maaiveldpeil	16.15	16.25	16.25		16.31			16.33		16.37	16.52					16.62	16.68	16.98	17.10	17.17	17.38	17.76	17.79	17.89					17.90												

Figuur 21: Profiel DP5. (Bron: D+A Consult)

DP 6

HORizontALE SCHAAL: 1/200
 VERTICALE SCHAAL: 1/200
 VERGELIJKINGSVLAK: 10.00

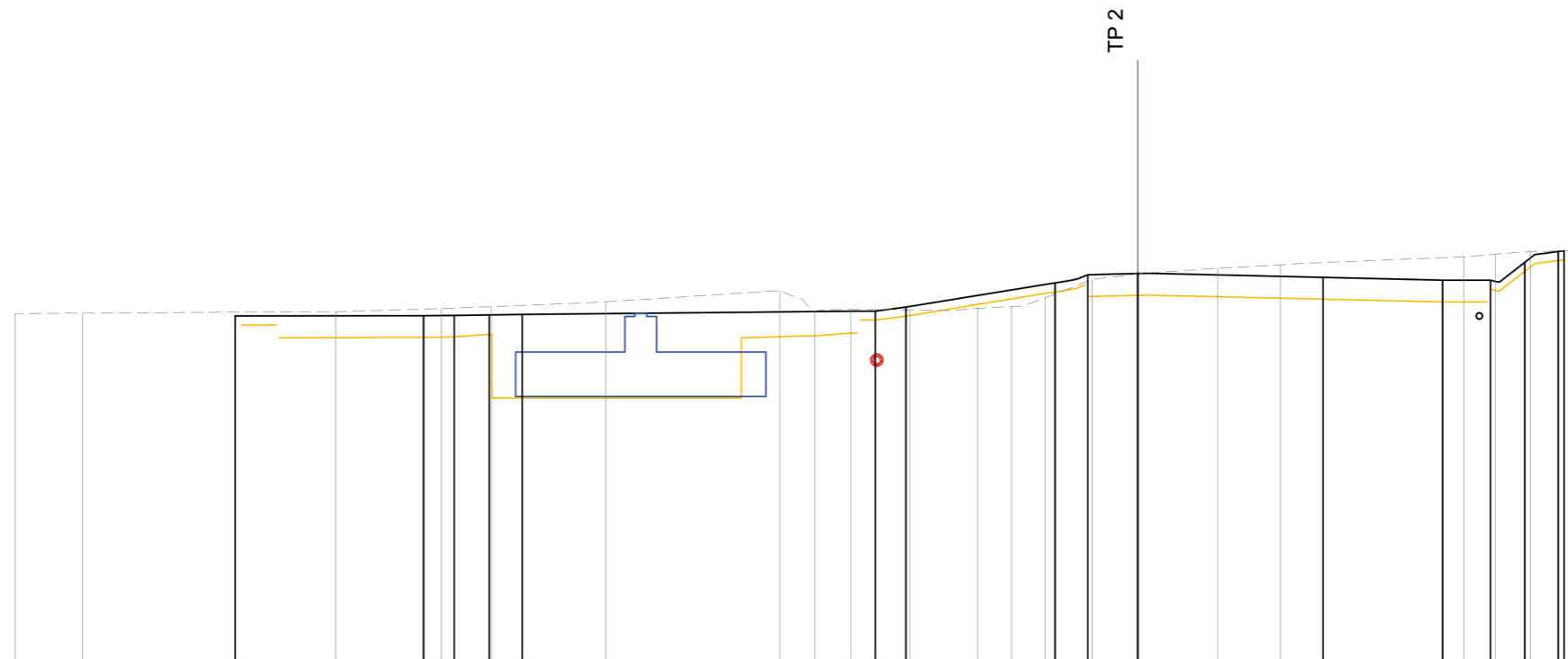
Bestaand maaiveldpeil
Tussenafstand
Ontworpen maaiveldpeil

15.65	15.89	15.72				16.98	17.01	17.03		
1.44	1.36	2.64		1.13	2.71	1.60	1.68	2.34		
16.38	16.54	16.45		16.96	17.12	17.50	17.70	17.74	17.83	17.84

Figuur 22: Profiel DP6. (Bron: D+A Consult)

DP 7

HORizontale schaal: 1/200
 Verticale schaal: 1/200
 Vergelijkingsvlak: 5.00

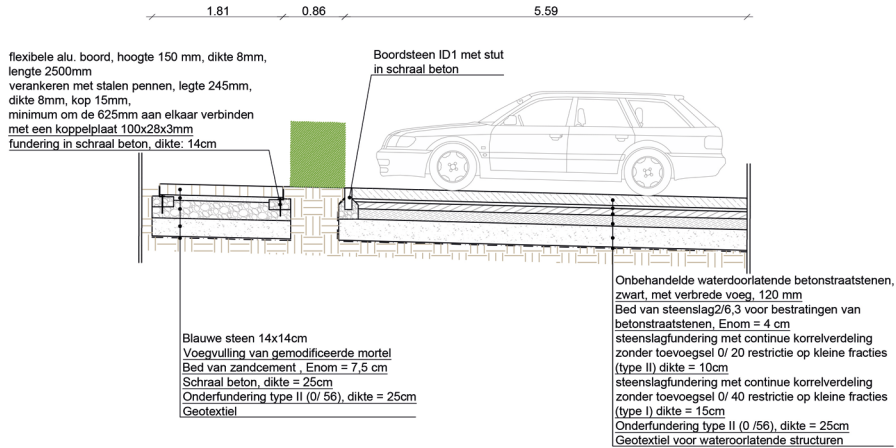

Bestaand maaiveldpeil
Tussenafstand
Ontworpen maaiveldpeil

			15.76	15.76	15.77	15.77	15.78	13.75		13.75		15.75		15.84	15.92			17.14	17.17	17.16	17.13	17.11	17.08	17.05	17.03	17.00	16.98	16.95	16.95	
	2.25	8.07			3.52		1.68	3.82		5.81			1.96	1.37	1.12	1.56	1.52	2.31	2.10						5.19	1.07	1.16	1.48		
16.56	16.57			16.63		16.72	16.79		16.95		17.32	16.65	16.70	16.69	16.74	16.80	17.09	17.70	17.88		18.07	18.18					18.45	18.54	18.63	18.67

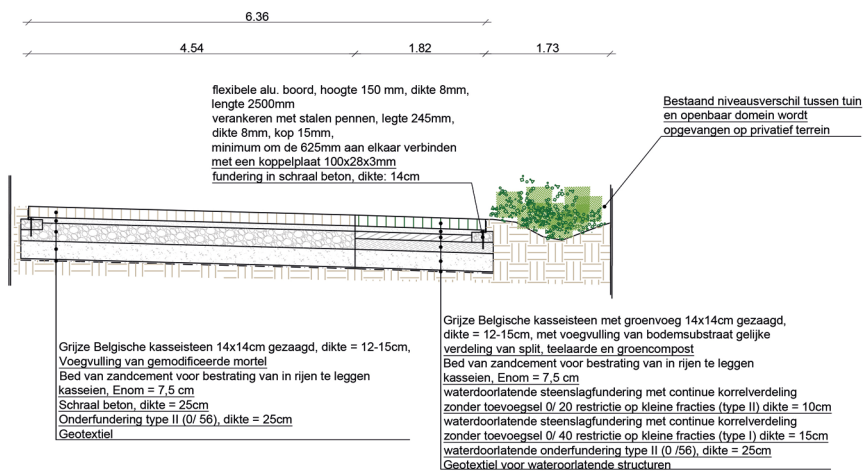
Figuur 23: Profiel DP7. (Bron: D+A Consult)

TYPESNEDE C-C'

Figuur 24: Typesnede C-C'. (Bron: D+A Consult)

TYPESNEDE D-D'

Figuur 25: Typesnede D-D'. (Bron: D+A Consult)

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de aanleg van het abdijplein en de bijhorende infrastructuur heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN -TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een hoge dichtheid aan bebouwing en gebruik van het terrein in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de gebruiksgeschiedenis en de relatie tot het omliggende stadsweefsel te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan het onderzoek van archieven en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische evolutie van deze stadszone.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeoreferent kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de erkend archeoloog Wouter De Maeyer. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Erik Verbeke en Wouter De Maeyer. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Wouter De Maeyer en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Peter Van den Hove aangaande de eerdere opgravingen ten oosten van de Kloosterweg door het toenmalige IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed) (nu agentschap Onroerend Erfgoed) en Nele Vanholme voor de opgravingen van RAAP ten westen van de Kloosterweg.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner

(www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen. De plannen van de eerdere opgravingen zijn opgenomen in het plan van de voorliggende bureaustudie.

De **ontwerpplannen** zijn door D+A Consult en Stad Ninove ter beschikking gesteld.

Een **terreinbezoek** werd tevens uitgevoerd op 04/11/2021 en lichtte ons in over de toestand van het terrein.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

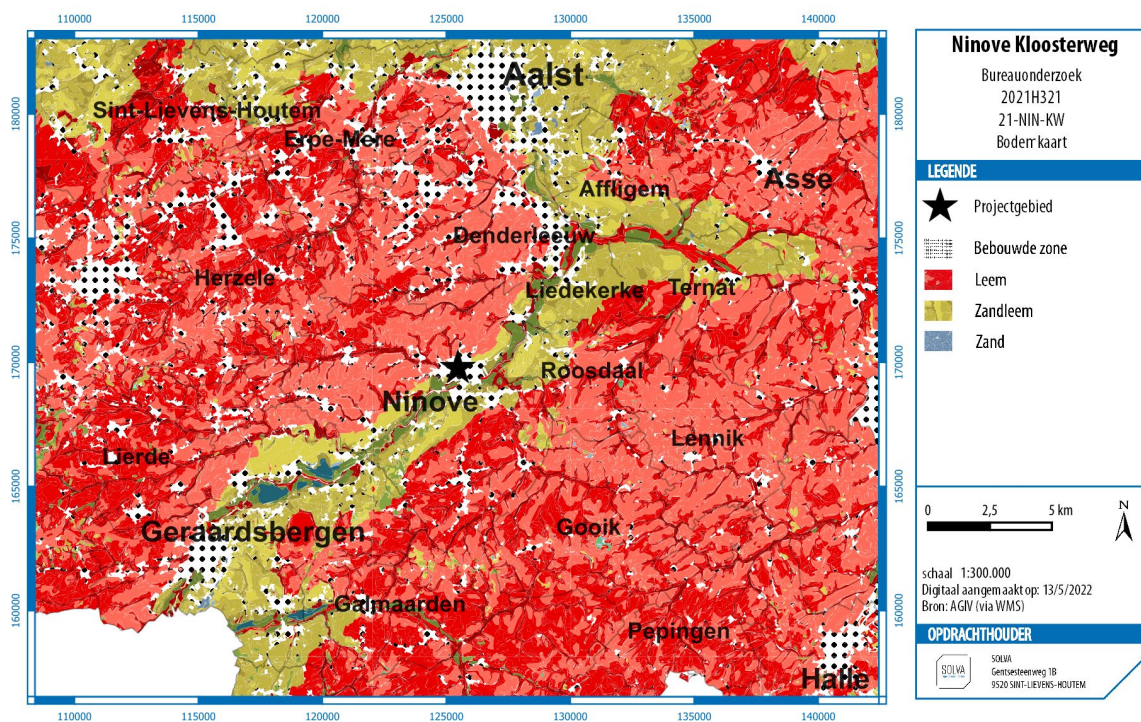
Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks "in-huis" wordt geback-up't en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

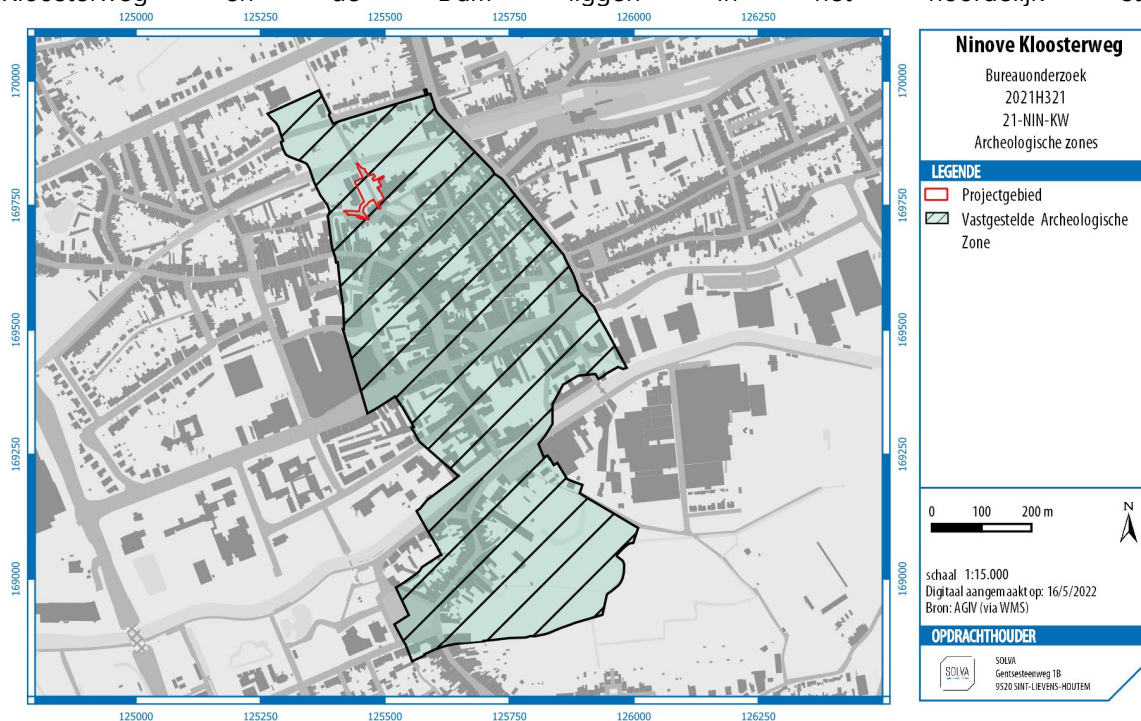
Ninove is gelegen in het zuidoosten van de provincie Oost-Vlaanderen, in de **Dendervallei**. Deze kenmerkt zich op deze plaats door de aanwezigheid van uitgesproken steilranden aan de oostelijke flank en een meer glooiend en gradueel opklimmend landschap aan de westelijke flank. De stad is te situeren in de **zandleemstreek** (zie Figuur 26), maar het stadscentrum is gekarteerd als antropogene zone.¹⁰

¹⁰ WWW.GEOPUNT.BE

Figuur 26: Bodemkaart met aanduiding van de locatie van Ninove (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

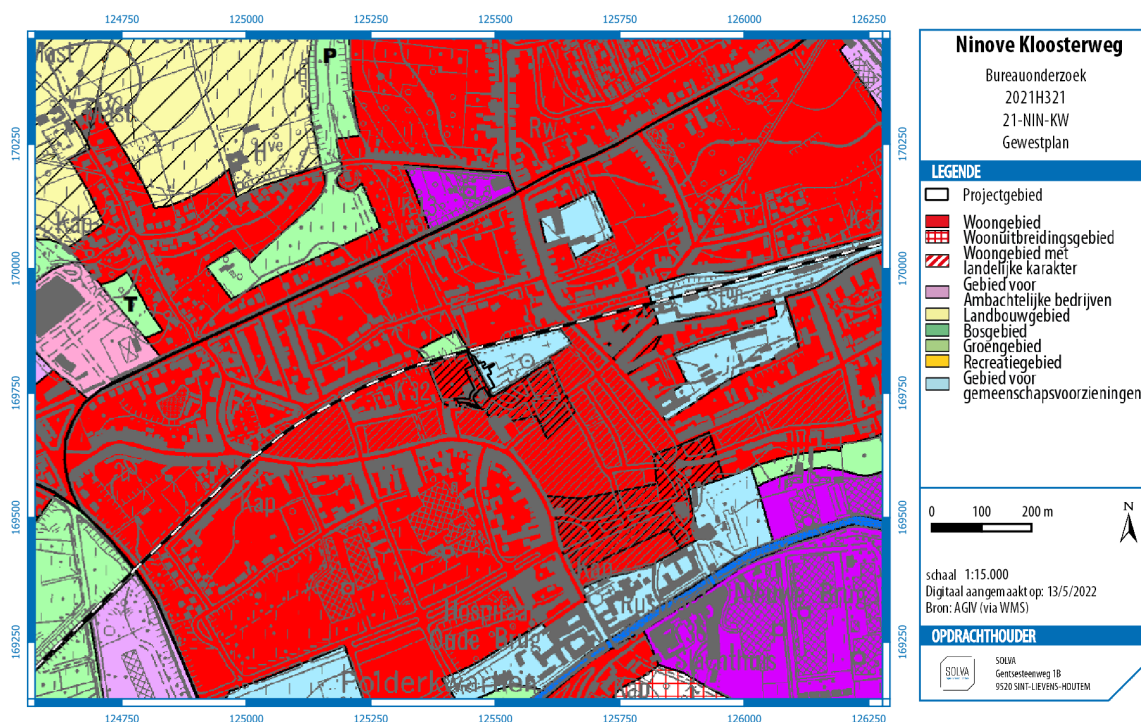
Het projectgebied situeert zich binnen de historische stadskern van Ninove, in de vastgestelde archeologische zone (Figuur 27). Deze zone is afgebakend op basis van de historische kaarten.¹¹ De Kloosterweg en de Dam liggen in het noordelijk stadsdeel.

Figuur 27: Ligging projectgebied binnen de archeologische zone. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

11 VAN DEN HOVE 2015.

Het projectgebied valt volgens het **gewestplan** (Figuur 28) deels binnen **woongebieden met culturele, historische en/of esthetische waarde** en deels binnen **gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen**.

Figuur 28: Het gewestplan. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.2.3.2 AARDKUNDIGE EN HYDROGRAFISCHE SITUERING

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO¹²

Het projectgebied ligt in de **'ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone'**, en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**. Dit district bestaat uit een geaccidenteerd Tertiair heuvellandschap waarop voornamelijk lemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in het zuiden van Vlaanderen.

Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuveld (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het Tertiair en tijdens het Pleistoceen veroorzaakte het huidig golvend tot sterk golvend reliëf. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de loesspakketten tijdens de laatste ijstijd.

¹² WE BASEREN ONS VOOR DEZE BESCHRIJVING OP DE DEFINITIE EN KARAKTERISERING VAN DE ECODISTRICTEN IN VLAANDEREN. IN HET CONCEPT 'ECODISTRICT' WORDEN DIVERSE GEOLOGISCHE, GEOMORFOLOGISCHE, BODEMKUNDIGE, HYDROGRAFISCHE EN HISTORISCH-GEOGRAFISCHE ASPECTEN, DIE OOK EEN DETERMINERENDE INVLOED HEBBEN GEHAD OP HET MENSELIJK HANDELEN IN HET VERLEDEN, IN RELATIE TOT ELKAAR BESPROKEN: SEVENANT ET AL. 2002.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met o.a. de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oost-west en noord-zuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d'Hoppe, 157,5m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvels dat zich uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kappelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De bodemseries worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80 cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het Tertiair kleiig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakte van de Dender en de Bellebeek.

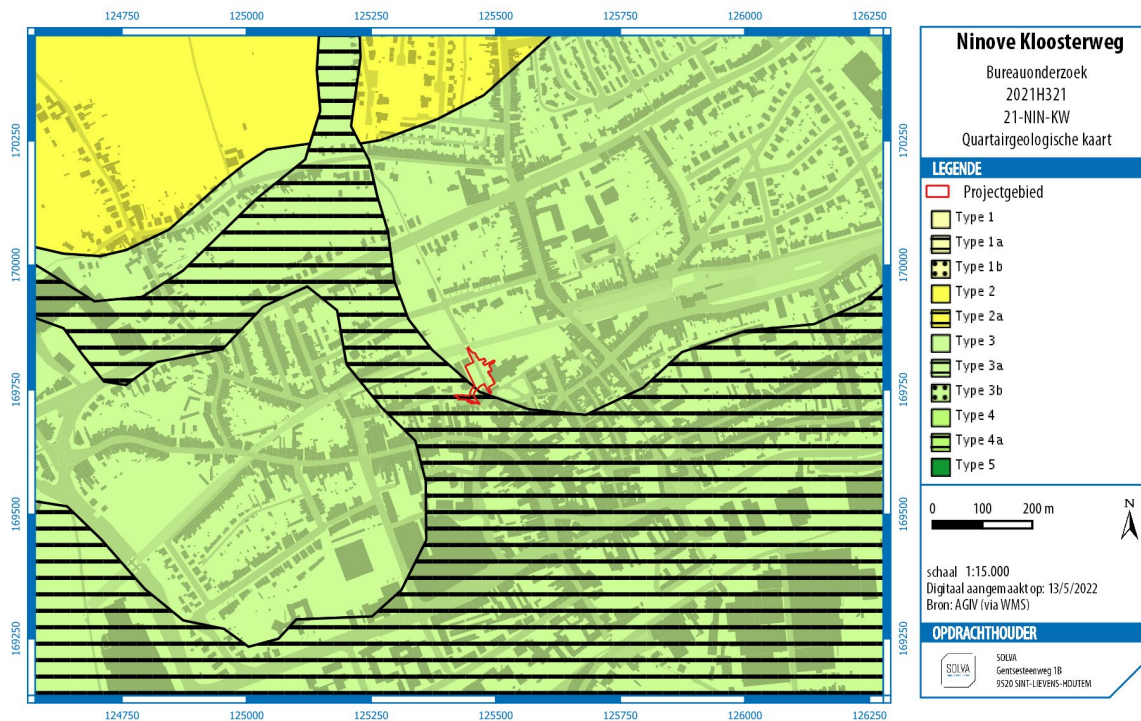
De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellinggronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het Tertiair substraat dagzomen.

Geologie

Tijdens het Tertiair werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartair) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiair reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relictten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen). Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15 m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het Weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de lössmantel zeer dik. De Tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

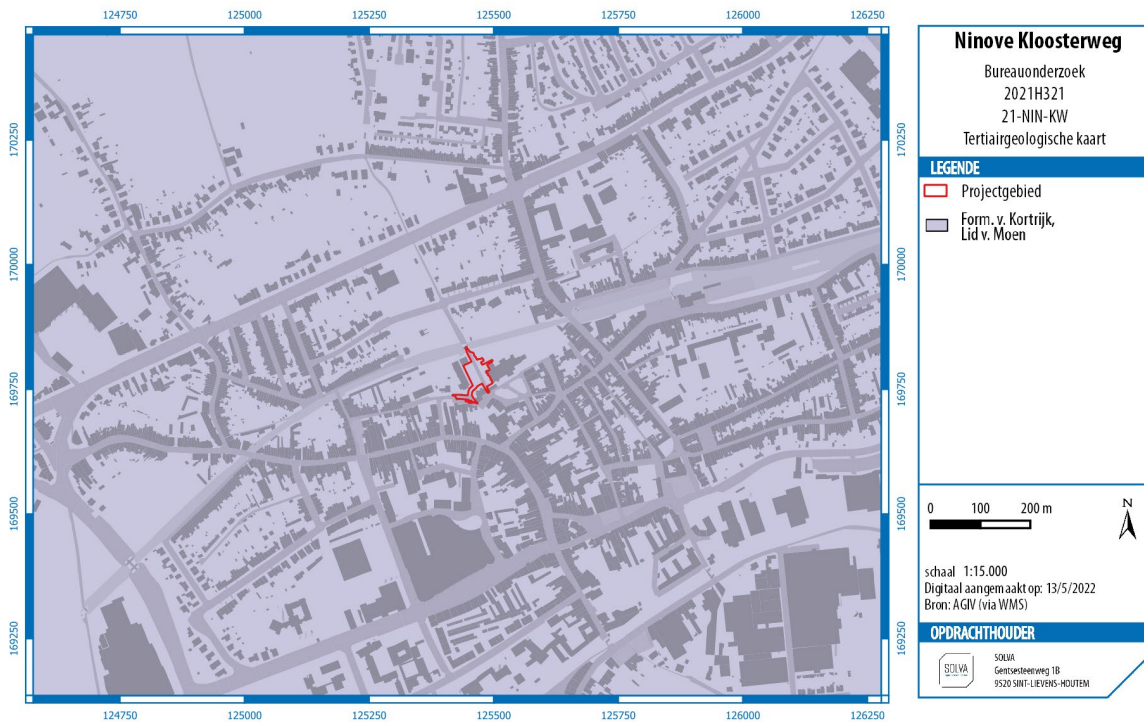
Gedurende het Holoceen had eerst een riviererosie van het Pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de leperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en venig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

De **Quartairgeologische profieltypekaart** (Figuur 29) karakteriseert het projectgebied ter hoogte van de Dam als Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3). Ter hoogte van de Kloosterweg is het gebied aangeduid als geen holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (3).

Figuur 29: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Op de **Tertiairgeologische profieltypekaart** (Figuur 30) is te zien dat het projectgebied gelegen is op de Formatie van Kortrijk (Lid van Moen). Op het terrein is dit te zien als grijze klei tot kleihoudend silt met kleilagen.

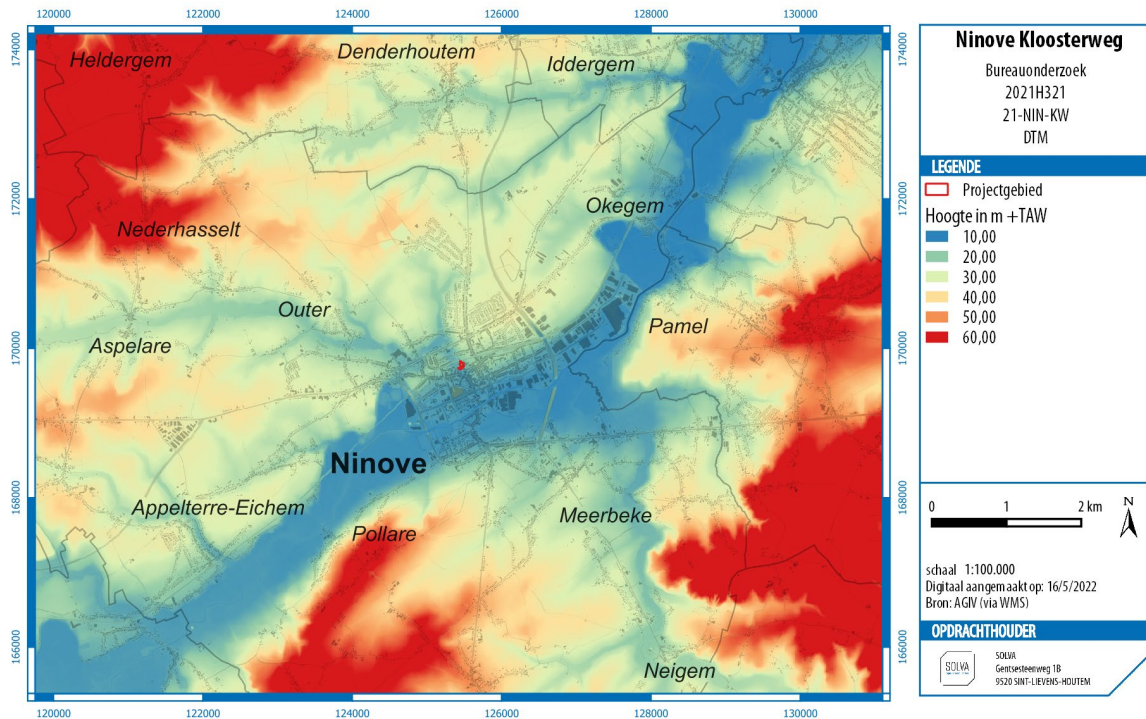

Figuur 30: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

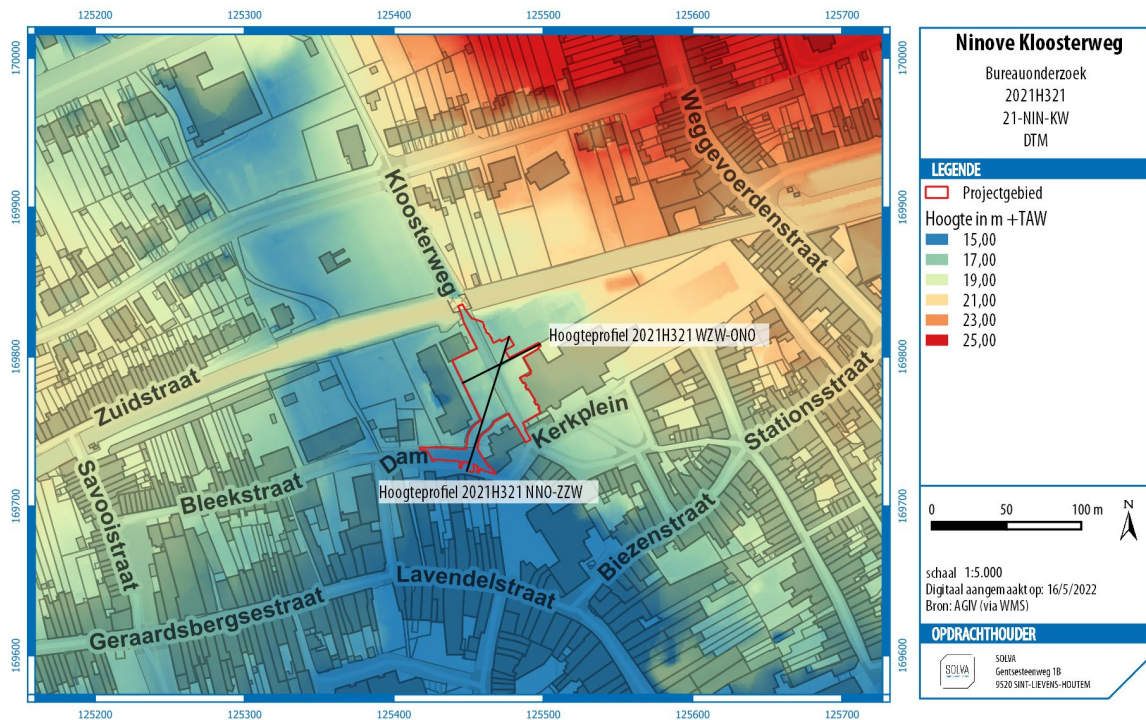
2.2.3.3 FYSISCH-GEOGRAFISCHE SITUERING

De stad Ninove is gelegen in de vallei van de Dender, met hoogtes die schommelen tussen +10 m TAW in de vallei tot +80 m TAW op de heuvelruggen (Figuur 31).

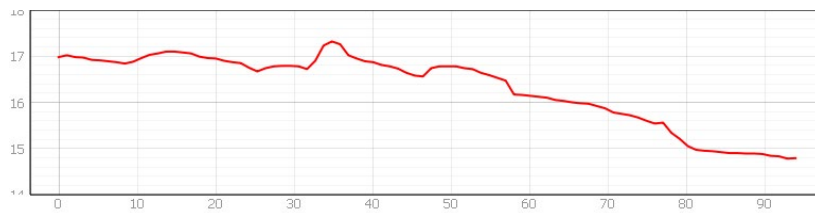

Figuur 31: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

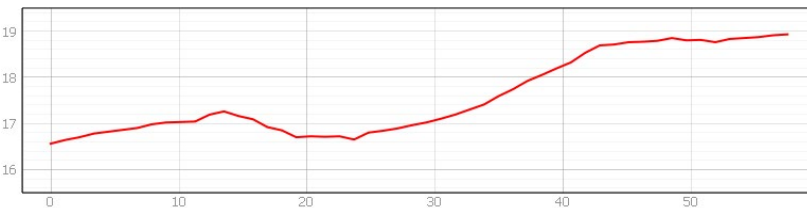
Voor het projectgebied (Figuur 32) zelf is het hoogteverloop uiteraard sterk bepaald door de bebouwing. De oorspronkelijk microtopografie is dus sterk beïnvloed. De opgraving van het agentschap Onroerend Erfgoed is duidelijk zichtbaar. Ook de wegenis van de Kloosterweg ligt duidelijk iets lager (Figuur 33, Figuur 34).

Figuur 32: DTM (detail) met aanduiding van het projectgebied en de hoogteverlooppijnen (bron: AGIV en Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

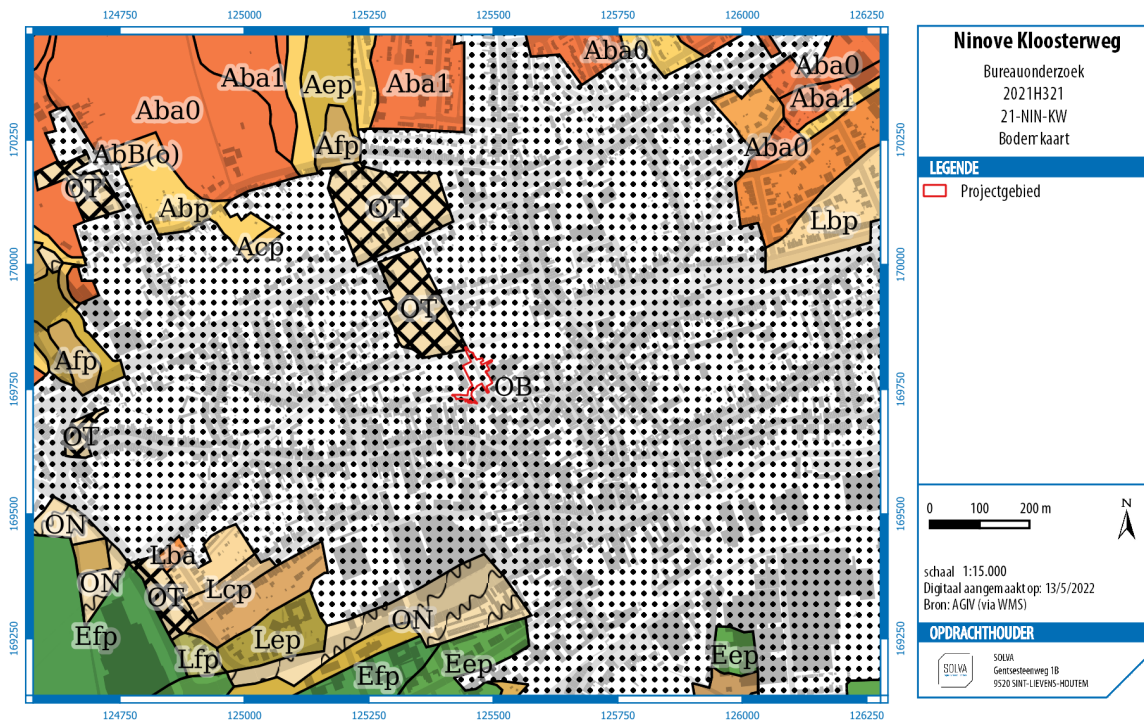

Figuur 33: Hoogteprofiel NNO-ZZW (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

Figuur 34: Hoogteprofiel WZW-ONO (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

Aangezien het projectgebied in de bebouwde stadskern ligt, geven de **potentiële bodemerosiekaart** (niet afgebeeld) en de **bodemkaart** (Figuur 35) geen informatie. Afgaande op de algemene bodemkaart en de nabijheid van de Dender, kunnen we veronderstellen dat de bodem bestaat uit natte zandleembodems.

Figuur 35: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

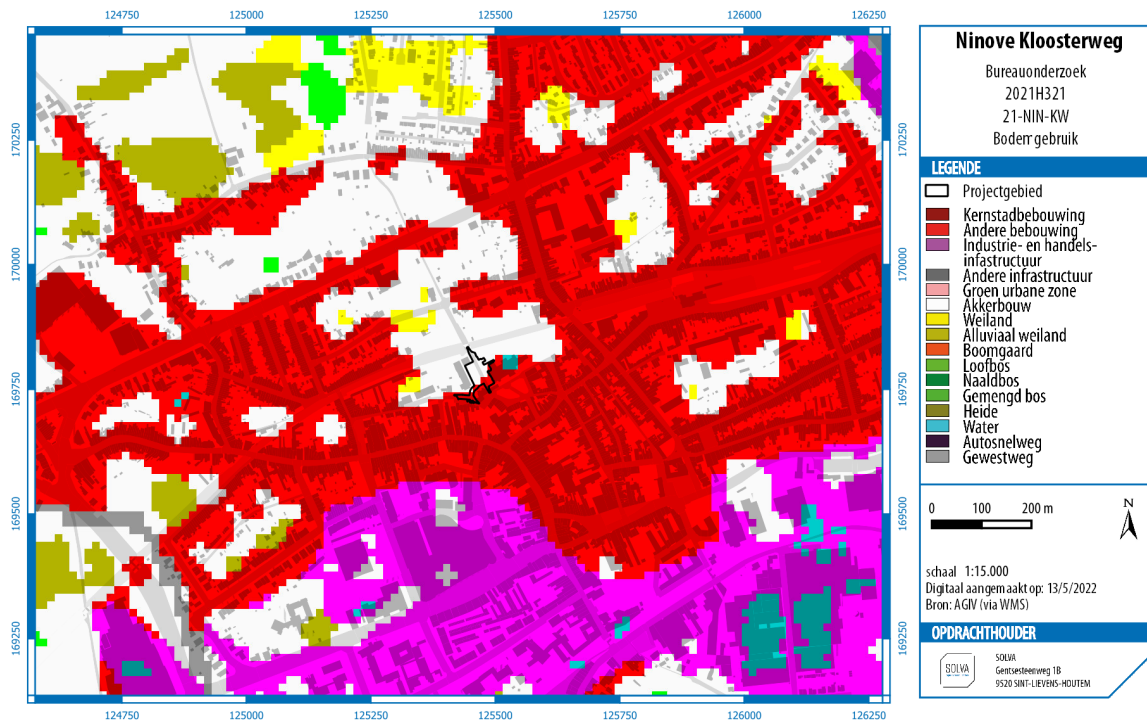
De **bodemassociatiekaart** toont dat het gebied te zwaar verstoord is door bebouwing en bijgevolg niet gekarteerd is (Figuur 36).

Figuur 36: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

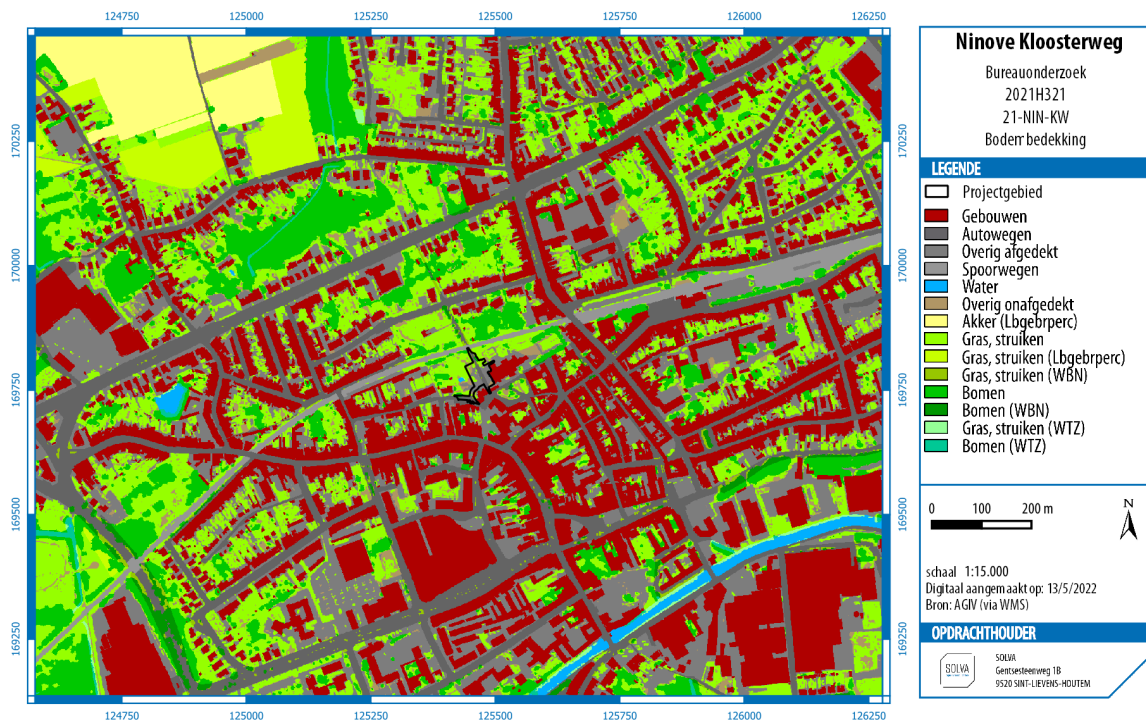
De **bodemgebruikskaat** (Figuur 37) toont weinig verrassend “andere bebouwing” voor het zuidelijk deel van het projectgebied, en braakliggende gronden voor het noordelijke deel.

Figuur 37: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

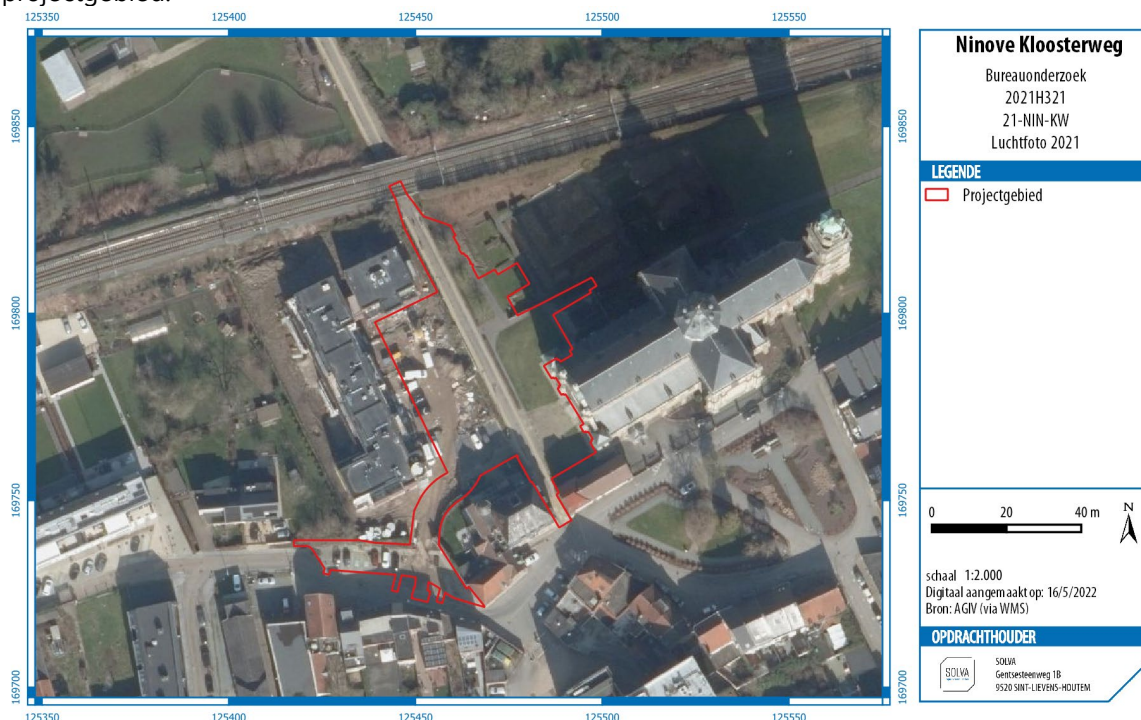
Ook de bodembedekkingskaart (

Figuur 38) toont vooral groene zones en afgedekte gronden (wegenis). Dit wordt gevisualiseerd op een luchtfoto uit 2021 (Figuur 39).

Figuur 38: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Hierop is duidelijk ook de bouwwerf te zien voor de nieuwe woongebouwen ten westen van het projectgebied.

Figuur 39: Luchtfoto 2021. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 16/05/2022)

Een beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt beschreven onder 2.1.2.1.

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 HISTORISCH KADER

2.2.4.1.1 ALGEMENE GESCHIEDENIS VAN NINOVE

De oudste vermelding van Ninove stamt uit 821, wanneer in een oorkonde van keizer Karel de Grote de schenking van een deel van **villa Neonifio** aan de abdij van Saint-Amand-Lez-Eaux beschreven wordt.¹³ Het villadomein maakte toen deel uit van de Pagus Brachbatensis of de gouw Brabant.¹⁴ Over de oudere geschiedenis van Ninove is momenteel weinig gekend door het uiterst beperkt aantal bronnen.

Bij de interpretatie van historische gegevens in functie van de reconstructie van de stadsontwikkeling door historici wordt algemeen uitgegaan van het **theoretisch model** waarbij een aantal verspreide woningen in de omgeving van velden of een kouter geleidelijk aangroeien tot een kleine nederzetting.¹⁵ Dergelijke nederzettingen evolueren in de Karolingische periode (8ste-9de eeuw) niet zelden tot een domeincentrum of villa. Over de precieze locatie van de *villa Neonifio* is er voorlopig nog geen eensgezindheid. In een artikel uit 1996 vereenzelvigd G. Vande Winkel deze Karolingische villa met het "Oude Hof" van de heren van Ninove, gelegen ten zuiden van de Graanmarkt en aan de samenvloeiing van de Dender en de Molendender.¹⁶ Hiermee sluit deze zich aan bij de visie die H. Vangassen reeds enkele decennia eerder formuleerde (Fig. 18).¹⁷

13 VAN DE PERRE 2005, 13.

14 VANDE WINKEL 1996, 218.

15 DEMEULEMEESTER 1990, 117-149.

16 VANDE WINKEL 1996, 212-213.

17 VANGASSEN 1949, 59-61.

In een aantal publicaties uit 2005 en 2008 wordt de Karolingische *villa Neonifio* echter vereenzelvigd met het Hof te Nederwijk, gelegen in de Nederwijk (Fig. 19).¹⁸ Volgens D. Van de Perre is de oudste bewoningskern van Ninove alsook de eerste parochiekerk daar te situeren.

Na het uiteenvallen van het Karolingische rijk (843) vormt het gebied tussen Schelde en Dender (waartoe ook Ninove behoort) het graafschap Biest en later het markgraafschap Ename. Midden 11de eeuw wordt het noordelijk deel van de mark Ename, waaronder ook Ninove, veroverd door de graaf van Vlaanderen en zien we een vervanging van Ename door Aalst als politiek centrum van het gebied tussen Schelde en Dender. Dit gebied zal later binnen Rijksvlaanderen het 'Land van Aalst' vormen.¹⁹ Vanaf dit moment neemt Ninove een belangrijke strategische plaats in, gezien de ligging aan de grens met het opkomende hertogdom Brabant.

Volgens D. Van de Perre en G. Vande Winkel kan in de loop van de 9de-10de eeuw een verschuiving van locatie van de bewoningskern (van de Nederwijk naar het gebied rond de Graanmarkt) of alleszins een wijziging in het bewoningspatroon verondersteld worden. Ze stellen dat dit gebeurt onder invloed van de gewijzigde politieke situatie en machtsverhoudingen. Ze zijn van mening dat het bewoningspatroon verandert en dat er in heel wat nederzettingkernen in onze streken *castella recens facta* ontstaan ten gevolge van een dreiging van buitenaf (traditioneel beschouwd als de invallen van de Noormannen).²⁰ Zij sluiten zich aan bij de hypothese dat wanneer er nog geen sprake is van een geconcentreerde bewoningskern er vluchtburgen worden gebouwd en dat er bij reeds bestaande pre-stedelijke bewoningskernen een aarden versterking wordt rond gebouwd. Deze versterkingen zouden vaak nog terug te vinden zijn in de huidige stadsplattegrond in de vorm van een circulair of semi-circulair patroon. In het geval van Ninove gaan D. Van de Perre en G. Vande Winkel uit van de oprichting van een vluchtburg in de vorm van een halvekringversterking. Over de precieze locatie van deze versterking zijn de geschiedschrijvers het niet altijd eens. In hun laatste publicatie plaatsen D. Van de Perre en G. Vande Winkel deze halvekringversterking binnen de benedenloop van de Beverbeek en de Molendender-Dender, waarbij een kunstmatig aangelegde gracht ten westen van het Oudstrijdersplein de versterking vervolledigde.²¹ De huidige Graanmarkt, de Lange Muntstraat en het Oudstrijdersplein vormen in dit geval de kern van de versterking.

Deze evolutie in het bewoningspatroon betekent een continuïteit in de bewoning wanneer we het "Oude Hof" als de Karolingische hoeve beschouwen (conform Vangassen en Vande Winkel), maar duidt op een discontinuïteit wanneer we het Hof te Nederwijk als de oudste bewoningskern zien (conform Van de Perre). Beide theorieën zijn het er evenwel over eens dat de versterking gecontroleerd werd door een lokale autoriteit, in dit geval de grootgrondbezitters van de Karolingische villa. Vanaf de 2de helft van de 11de eeuw worden deze Heren van Ninove vazal van de graaf van Vlaanderen en krijgen ze van hem de heerlijkheid Ninove in leen. Bovendien behoren ze als stalmeesters van de graaf tot de meest invloedrijke adellijke geslachten van Vlaanderen.²²

18 VAN DE PERRE 2005; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 51.

19 VANDE WINKEL 1996, 218; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 52.

20 VANDE WINKEL 1996, 204-205.

21 VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 52.

22 VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 52.

Figuur 40: Ontwikkeling van Ninove volgens H. Vangassen en G. Vande Winkel. (bron: Google maps) 1: De Nederwijk; 2: Villa Neonifio (8ste-9de eeuw); 3: Halvekringversterking (9de-10de eeuw); 4: Uitbreiding langs de Bever- en Burchtstraat (11de-12de eeuw); 5: Mottekasteel (omstreeks 1100); 6: Abdij (1157); 7: Uitbreiding en bouw stadswal (13de en 14de eeuw).

Binnen de visie van D. Van de Perre betekent dit dat de Heren van Ninove een tweede hof oprichten, ditmaal met een residentiële in plaats van een landbouweconomische functie: het “Oude Hof” gelegen aan de Graanmarkt.²³

Volgens D. Van de Perre, G. Vande Winkel en H. Vangassen evolueert in de loop van de 11de eeuw de versterking verder tot de kern van de middeleeuwse heerlijkheid: er wordt een beperkte marktfunctie toegekend en de opkomst van belangrijke landwegen die door de nieuwe omwalde bewoningskern lopen, zorgen voor strategische belangen. Ook de ligging van Ninove aan de grens van het graafschap Vlaanderen verhoogde het belang van de omwalde stadskern. In de loop van de 11de en 12de eeuw breidt volgens hoger vernoemde auteurs de bewoning nog verder uit langs de Beverstraat en de Burchtstraat (Fig. 18 & 19). Om deze nieuwe bewoning eveneens te beschermen wordt achter de huizen een eerste stadsomwalling aangelegd. Het is in dit kader dat volgens hen het toponiem “Oude Vesten” moet gesitueerd worden.²⁴ Een deel van deze gracht is nog te zien op het plan van Sanderus (ca. 1640).

In de 12de eeuw krijgen we twee nieuwe elementen in de stadsontwikkeling. De Heren van Ninove richten rond 1100 een versterkte burcht op buiten de omwalde stadskern. Het betreft een mottekasteel op de rechteroever van de Dender, een strategisch zeer belangrijke plaats bij de grens met Brabant. In 1114-1119 stichten deze Heren van Ninove tevens een klein seculier kapittel in de parochiekerk van de Nederwijk, dat in 1137 omgevormd wordt tot een premonstratenzer abdij. In 1157 verhuist deze abdij naar een hoger gelegen gebied ten noorden van de stad.²⁵ Op deze wijze heeft Ninove in de 12de eeuw volgens D. Van de Perre en G. Vande Winkel een driedelige bewoningsstructuur: de omwalde stadskern rond de Graanmarkt, de burchtsite op de rechteroever van de Dender en de abdijsite in het noorden.

23 VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 52.

24 VANGASSEN 1960, 45-47; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 53.

25 VANGASSEN 1960, 50-59; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 53.

Figuur 41: Ontwikkeling van Ninove volgens D. Van de Perre. (bron: Google maps) 1: De Nederwijk en de villa Neonifio (8ste-9de eeuw); 2: Halvekringversterking (9de-10de eeuw); 3: Uitbreiding langs de Bever- en Burchtstraat (11de-12de eeuw); 4: Mottekasteel (omstreeks 1100); 5: Abdij (1157); 6: Uitbreiding en bouw stadswal (13de en 14de eeuw).

In de loop van de 13de en 14de eeuw worden de onbewoonde gebieden tussen deze drie kernen verder opgevuld. De aanzet hiertoe wordt gegeven met het verleggen van de parochiekerk van de Nederwijk naar de nieuwe abdijsite, ten oosten van de abbatiale kerk.²⁶ Langs de Burchtstraat wordt in de 13de eeuw een hospitaal²⁷ en een begijnhof gesticht en in de 14de eeuw krijgen we de opkomst van de stedelijke schuttersgilden. Een tweede omwalling wordt aangelegd en deze omsluit zowel de burcht als de abdij.²⁸

Hoewel de hierboven geschetste historiek een vrij aannemelijk en samenhangend beeld schetst van de ontstaansgeschiedenis van Ninove, zijn enkele kanttekeningen en nuanceringen hierbij toch aangewezen. De globale visie op de vroegste stadsontwikkeling van Ninove baseert zich, hoewel in de loop der jaren aangepast aan nieuwe gegevens, grotendeels op een algemeen ontwikkelingsmodel voor steden in de Zuidelijke Nederlanden, zoals dit vooral werd ontwikkeld in de late jaren '80.²⁹ Dit ontwikkelingsmodel werd in het verleden opgesteld aan de hand van én getoetst aan enkele concrete voorbeelden, zoals bijvoorbeeld Aalst.³⁰ Voor Ninove werden vaak parallellen getrokken met de situatie in Aalst, er van uitgaande dat deze stad een gelijkaardige ontwikkeling kende. Het hanteren van dergelijke ontwikkelingsmodellen en parallellen houdt echter zekere risico's in, aangezien de ontwikkeling van een stad zeer sterk bepaald wordt door regio-specifieke omstandigheden en individuele initiatieven. Uit een uitgebreide studie van R. Rutte omtrent stedenpolitiek en stadsplanning in de Lage Landen in de 12de-13de eeuw blijkt overigens zeer duidelijk dat de vorm en achtergronden van het verspreidingspatroon van de steden binnen het landschap, evenals die van de stadsplattegronden, van stad tot stad sterk kunnen verschillen. Ook de rol die de landsheren van Vlaanderen, als vertegenwoordigers van de graaf, bij de

26 VANGASSEN 1960, 64-65; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 56; BERKERS ET AL., 2008, 4-5.

27 VANGASSEN 1960, 67-72.

28 VANGASSEN 1960, 65-67; VAN DE PERRE & VANDE WINKEL 2008, 56-57.

29 DEMEULEMEESTER 1990.

30 CALLEBAUT ET AL. 1994; DE GROOTE & MOENS 1995; DE GROOTE 2000, 234-252; CALLEBAUT 1983, 227-249.

stadswording spelen, is niet te onderschatten. In Vlaanderen was deze rol in de eerste plaats financieel gemotiveerd.³¹

2.2.4.1.2 GESCHIEDENIS VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied situeert zich quasi volledig op de terreinen van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus te Ninove.

De stichting van deze Norbertijnerabdij is te situeren in 1135. Kanunnik Balduinus Wala, van de parochiekerk in de Nederwijk, kon Geraard I, heer van Ninove, overtuigen om bij een schenking naar aanleiding van de dood van diens vrouw, het seculier kapittel van de Nederwijk om te vormen tot een regulier kapittel dat werd opgenomen in de orde van de Norbertijnen. Broeders van de abdij van 't Park in Heverlee kwamen naar Ninove als bewoners van deze eerste abdij. Deze situeert zich waarschijnlijk in de buurt van de oude parochiekerk in de Nederwijk.³²

In 1157 bouwden de kloosterlingen een nieuwe abdij op een hoger gelegen plek in de Dendervallei, de Koudenberg.³³ De locatie bevond zich op dat moment nog buiten de stadswalling.

De abdij kende drie grote bouwfases³⁴:

Romaanse fase: (1157-14d/15a)

Deze bouwfase is slecht gekend, maar rond 1305 zou de eerste romaanse abdijskerk al zijn afgewerkt. Het romaanse kerkgebouw bevond zich op dezelfde locatie als de latere kerk. Het archeologisch onderzoek in enkele proefputten ten noorden van de huidige kerk levert hiervoor aanwijzingen.³⁵ Recentere iconografische bronnen bevestigen dit eveneens (cfr. infra). De exacte locatie van de eerste conventsgebouwen is daarentegen niet met zekerheid gekend. Mogelijk bevond de pandgang zich ten zuiden van de kerk, en dus niet op de plaats waar de latere gotische en classicistische conventsgebouwen zich situeerden. Een officiële klacht van de kloostergemeenschap bij de Raad van Vlaanderen in 1382 bevat mogelijk een aanwijzing voor deze hypothese. Hierin wordt de schade beschreven die de gebouwen van het klooster opliepen bij de aanleg van een nieuwe stadgracht op de terreinen langs de kerk aan de kant van de stad (i.e. de zuidkant van de kerk).³⁶ Voortbouwend op deze hypothese is de ruimte voor de huidige kerk te beschouwen als het neerhof van de romaanse abdij.

Gotische fase: 14b/15a-1761

De gotische fase is op te delen in twee grote fases. De eerste fase start onder abt van Hamme (1369-1391). Hij begint met de bouw van nieuwe conventsgebouwen ten noorden van de kerk. Zijn opvolger, abt Neukerstok (1391-1404) laat de kloostergang en een Sint-Corneliuskoor in de kerk bouwen. Onder abt Bartheolomeus Van Hoemen (1404-1447) wordt de kapittelzaal gebouwd en de kruisgang afgewerkt. Door de godsdiensttroebelen in 1578 en een brand in 1603 is de abdij gedeeltelijk verwoest. Abt De Langhe (1594-1606) start hierna met de heropbouw. De tweede gotische bouwfase is gelinkt aan de heropbouw na de verwoesting van de kerk in 1623. De werken gingen van start in 1635 onder abt Roeloefs. In 1665 worden de werken omwille van schulden stil gelegd en pas opnieuw gestart in 1716. In tussentijd gebruikten de kloosterlingen een noodkerk die gebouwd werd tussen 1636-1638. Deze bouwfase is stilistisch gezien niet zuiver gotisch, maar heeft ook vele barokke elementen.

Classicistische fase: 1761-1796

In de tweede helft van de 18de eeuw worden volledig nieuwe conventsgebouwen opgetrokken. Het ontwerp hiervoor zou van L.B. Dewez zijn en zou later verdergezet zijn door J.B. Simoens. In een eerste fase (1761-

31 RUTTE 2002, 59-65 EN 145-151.

32 WOUTERS EN PEERSMAN 1993.

33 AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2022: ABDIJ VAN SINT-CORNELIUS EN SINT-CYPRIANUS [ONLINE] [HTTPS://ID.ERFGOED.NET/ERFGOEDOBJECTEN/9250](https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9250) (GERAADPLEEGD OP 18-05-2022)

34 OCKELEY 2016.

35 MONDELINGE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE.

36 VAN DEN HOVE 1998.

1768) is de gotische westvleugel afgebroken en zijn de oost- en noordvleugel van het convent opnieuw opgebouwd. Tussen 1780 en 1783 is de westvleugel terug gebouwd en start ook de bouw van een nieuwe vleugel aan de zuidkant van het pand. Met de Franse revolutie wordt het klooster nationaal goed en in de jaren nadien wordt het grotendeels afgebroken.

2.2.4.2 *INVENTARIS ONROEREND ERFGOED*

De abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus in Ninove is vastgesteld als bouwkundig erfgoed.³⁷ Er zijn verschillende onderdelen vastgesteld als monument. Deze gebouwen bevinden zich allemaal buiten de afbakening van het huidige projectgebied.

2.2.4.3 *HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN*

Voor de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus in Ninove zijn tal van cartografische documenten beschikbaar. Hieronder wordt een beperkte selectie van de beschikbare bronnen besproken.

2.2.4.3.1 JACOB VAN DEVENTER (1556)

De oudste figuratieve bron is de kaart van Jacob van Deventer (Figuur 42). Op deze kaart is de gotische abdij afgebeeld zoals ze eruitzag voor de verwoestingen van de 16de eeuw. Aan de zuidkant van de kerk sluit de abdijsmuur het abdijsareaal af van de stad. Op het einde van deze muur sluit deze aan op de watermolen. In het westen begrenst de Beverbeek het gebied van de abdij. Net voorbij de watermolen, stroomopwaarts, bevindt zich een eiland in de Beverbeek. De Dam is als straat weergegeven. In het noorden stroomt de Snoekgracht als begrenzing. Ook de romaanse abdijskerk en de ten noorden ervan gelegen conventsgebouwen zijn te zien. De open ruimte (groen) tussen de kerk en conventsgebouwen en de Snoekgracht is het neerhof waarrond gebouwen gelegen zijn.

Figuur 42: Detail uit de kaart van Jacob van Deventer. (Bron: kbr, via Cartesius.be)

2.2.4.3.2 PHILIPS DE DIJN (1620-1622 EN 1641)

Deze figuratieve kaart (1620-1622) beeldt de abdij af gezien vanaf het zuiden. Ze beeldt de in verval zijnde romaanse kerk nog af (Figuur 43). Het zijn vooral de structuren die er rechts van zijn afgebeeld die binnen het projectgebied vallen. Het gaat om een poortgebouw, een vijver en een schuine muur. Het lijkt erop dat er in de vijver een eilandje aanwezig is. Wellicht is dit hetzelfde eiland als op de kaart van Jacob van Deventer. Alleszins lijkt meer naar het noorden de Beverbeek gedempt te zijn en is er nu ook een doorsteek van de vijver naar de gracht van de stadsversterking. Rondom de vijver zijn er in het zuiden en westen ook structuren aanwezig.

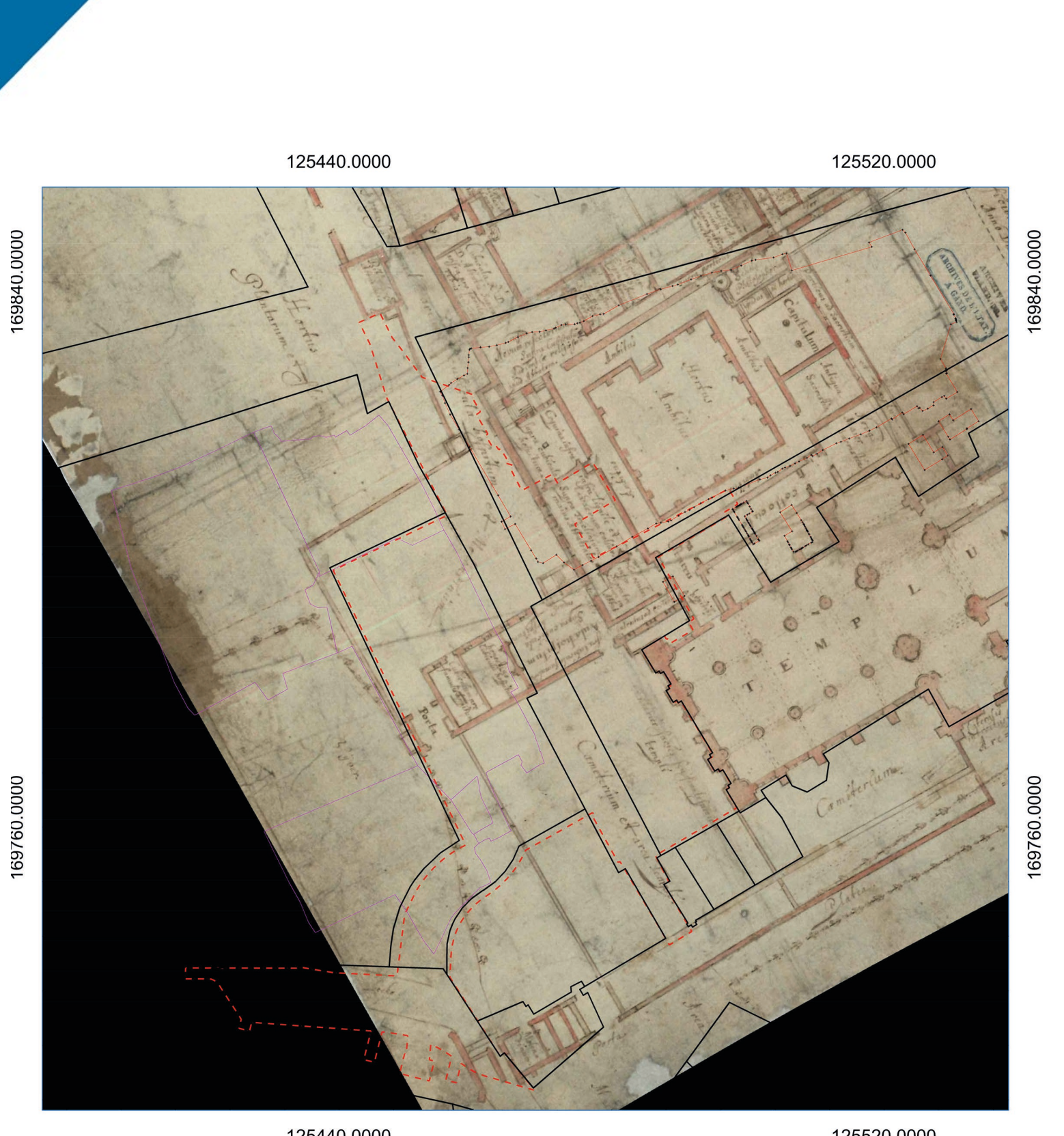
37 AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021: ABDIJ VAN SINT-CORNELIUS EN SINT-CYPRIANUS [ONLINE] [HTTPS://ID.ERFGOED.NET/ERFGOEDOBJECTEN/9250](https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9250) (GERAADPLEEGD OP 14-09-2021)

Figuur 43: Detail uit de kaart van de abdijgoederen Ninove-Okegem. (Bron: AA Mechelen, Abdij Ninove, 16/6 - overgenomen uit Vande Winkel 2018)

2.2.4.3.3 SITUS FUNDAMENTALIS AEDIFICIORUM ABBITIAE NINEVIENSIS, ANNO DOMINI (1648)

Van de tweede gotische bouwfase is een anoniem ontwerpplan (Figuur 44) bewaard gebleven. De *Situs fundamentalis aedificiorum abbatiae Nineviensis* dateert uit 1648. Op dit plan is ter hoogte van het projectgebied een dwarsvleugel, in het verlengde van de zuidvleugel van het pand, afgebeeld. Dit gebouw omvat onder meer ontvangstruimten voor gasten en een poort naar de tuin en de abdijhoeve. Ook de westvleugel van het pand bevindt zich gedeeltelijk in het projectgebied. In de doorsteek naar de Dam is een vijver aanwezig. Onder de Dam bevindt zich op deze kaart water (een beek). Wellicht is het een doorsteek naar de stadsgracht. In het uiterste zuiden van het projectgebied is de Beverbeek aanwezig. Het rad van de watermolen, gelegen op de Beverbeek, bevindt zich binnen de afbakening van het projectgebied. In het noordelijk deel van de Kloosterweg zijn ook enkele muren en gebouwtjes afgebeeld.

<p>--- Projectgebied — Opgraving RAAP — Opgraving IAP — Kadaster</p>	
<p>LEGENDE</p>	
<p>Ninove Kloosterweg 2021H321 - 21-NIN-KW Projectie Situs fundamentalis</p>	<p>Schaal 1: 750 Digitaal aangemaakt op: 18/05/2022 Bron: SOLVA & AGIV</p>
<p>OPDRACHTHOUDER</p>	
<p>SOLVA SOLVA Gentsesteenvweg 1B 9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM</p>	

Figuur 44: Situs fundamentalis aedificiorum abbatiae Nineviensis (1648).

2.2.4.3.4 TEKENING VAN CH. BOEL (CA. 1650)

Een figuratieve kaart (Figuur 45) van het abdijbeluik en neerhof uit 1650 van de hand van C. Boel is getekend vanuit het noorden met zicht op het zuiden. De locatie van de noodkerk ter hoogte van de zuidvleugel van het gotische abdijcomplex is goed te zien. Ook de in aanbouw zijnde kerk is afgebeeld. In het verlengde van de noodkerk is ook een gebouw zichtbaar tussen de vijver en de latere westvleugel van het pand. Dit is het gastenverblijf. In de vijver is opnieuw een eiland te zien dat sterk lijkt op het eiland dat ook bij Jacob van Deventer is te zien. Ook hier is meer naar het noorden toe de Beverbeek gedempt en is een doorsteek gemaakt naar de stadsgracht. Ten noorden van de vijver zijn tuinen en paden te zien.

Figuur 45: De abdij ca. 1650 getekend door C. Boel. (Bron: Ockeley 2016)

2.2.4.3.5 ANTONIUS SANDERUS (1586-1664) FLANDRIA ILLUSTRATA, SIVE DESCRIPTIO COMITATUS ISTIUS PER TOTUM TERRARUM ORBEM CELEBERRIMI, III TOMIS ABSOLUTA / AB ANTONIO SANDERO [...].³⁸

De tekening van Sanderus (Figuur 46) toont de abdij gezien vanuit het noorden. Het huidige projectgebied situeert zich aan de rechterkant van de tekening. Achteraan is de watermolen te zien. Meer op de voorgrond de vijver en de tuinen. Ook de schuine muur, zichtbaar op de kaart van Jacob van Deventer en het poortgebouw dat ligt in het verlengde van het zuidelijk pand zijn duidelijk afgebeeld.

38 SANDERUS, A. (1641). FLANDRIA ILLUSTRATA, SIVE DESCRIPTIO COMITATUS ISTIUS PER TOTUM TERRARUM ORBEM CELEBERRIMI, III TOMIS ABSOLUTA. COLONIAE AGRIPPINAE: SUMPTIBUS CORNELII AB EGMONDT ET SOCIORUM. VIA: [HTTPS://LIB.UGENT.BE/VIEWER/ARCHIVE.UGENT.BE%3AEEB84A32-D219-11DF-9DFE-FEF978F64438#?c=&m=&s=&cv=309&xywh=997%2C948%2C3454%2C1905](https://lib.ugent.be/viewer/archive.ugent.be%3AEEB84A32-D219-11DF-9DFE-FEF978F64438#?c=&m=&s=&cv=309&xywh=997%2C948%2C3454%2C1905)

Figuur 46: Tekening van Sanderus (1586-1664). (Bron: Bibliotheek UGent)

2.2.4.3.6 VILLARETKAART (1745 – 1748)

Voor de 18de eeuw is de vroegste kaart die van J. Villaret uit 1754-1748 (Figuur 47).

Figuur 47: Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

De abdijkerk wordt aangeduid als een eenvoudig kruisvormig gebouw. De conventsgebouwen worden in het geheel niet afgebeeld. Zeer waarschijnlijk zijn de gebouwen niet waarheidsgetrouw weergegeven. De weergave van het noordelijk gelegen neerhof is beter en komt overeen met wat ook te zien is op de Deventerkaart.

2.2.4.3.7 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK (1771-1778)

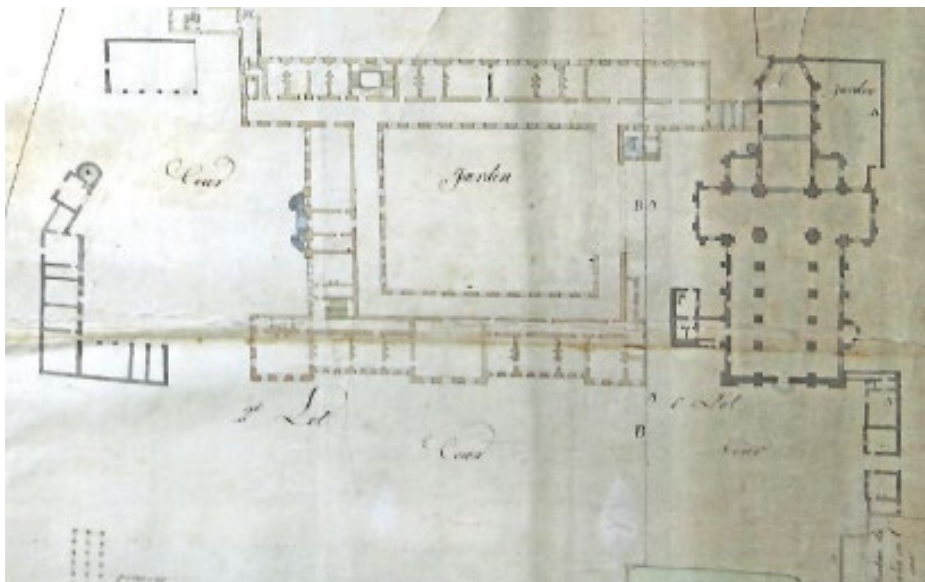
De Kabinetskaart van Ferraris (1771-1778) (Figuur 48) toont het projectgebied op het einde van de 18de eeuw. De dwarsvleugel in het verlengde van de zuidvleugel van het pand is duidelijk te zien, alsook de doorgang in het gebouw. In het zuidelijk deel van het projectgebied is te zien dat de Dam het tracé van de Beverbeek volgt.

Figuur 48: Aanduiding van het projectgebied op de Ferrariskaart. Villaretkart met aanduiding van het projectgebied. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

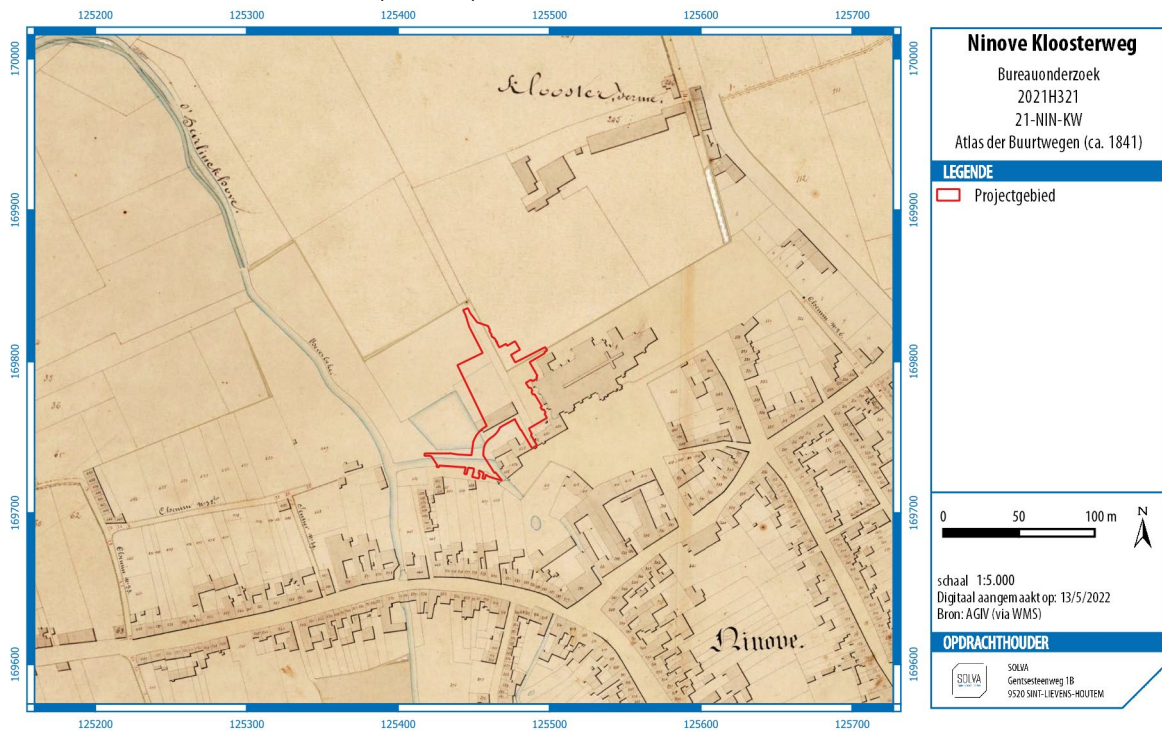
2.2.4.3.8 OPMETINGSPLAN P. DEVOS (1797)

Bij de verkoop van de abdij als nationaal goed in 1797 is door P. Devos een opmetingsplan (Figuur 49) gemaakt. Hierop is de dwarsvleugel in het verlengde van de zuidelijke pandgang niet meer zichtbaar. Wel staat er vaag een muur afgebeeld. Het grondplan van de conventsgebouwen is dat van de classicistische fase.

Figuur 49: Opmetingsplan van P. Devos (1797) (bron: OCKELEY 2016)

2.2.4.3.9 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

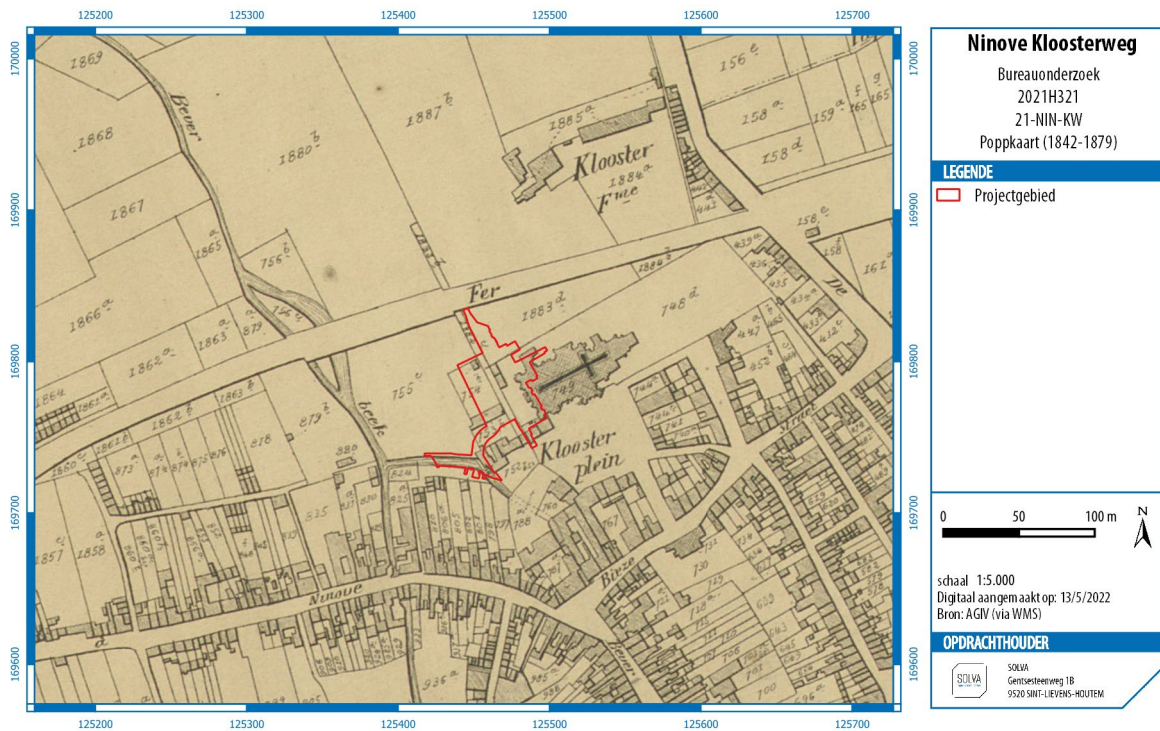

Figuur 50: Aanduiding van het projectgebied op de Atlas der buurtwegen. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

Op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 50) is te zien dat van de abdij slechts de kerk, de abdijhuisjes (poortgebouw) en de watermolen bewaard is gebleven. Er is een nieuw gebouw opgericht voor de kerk. in de doorsteek naar de Dam is een deel van een vijver aanwezig en in de Dam zelf bevindt zich eveneens een waterpartij.

2.2.4.3.10 PHILIPPE CHRÉTIEN POPP - ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)

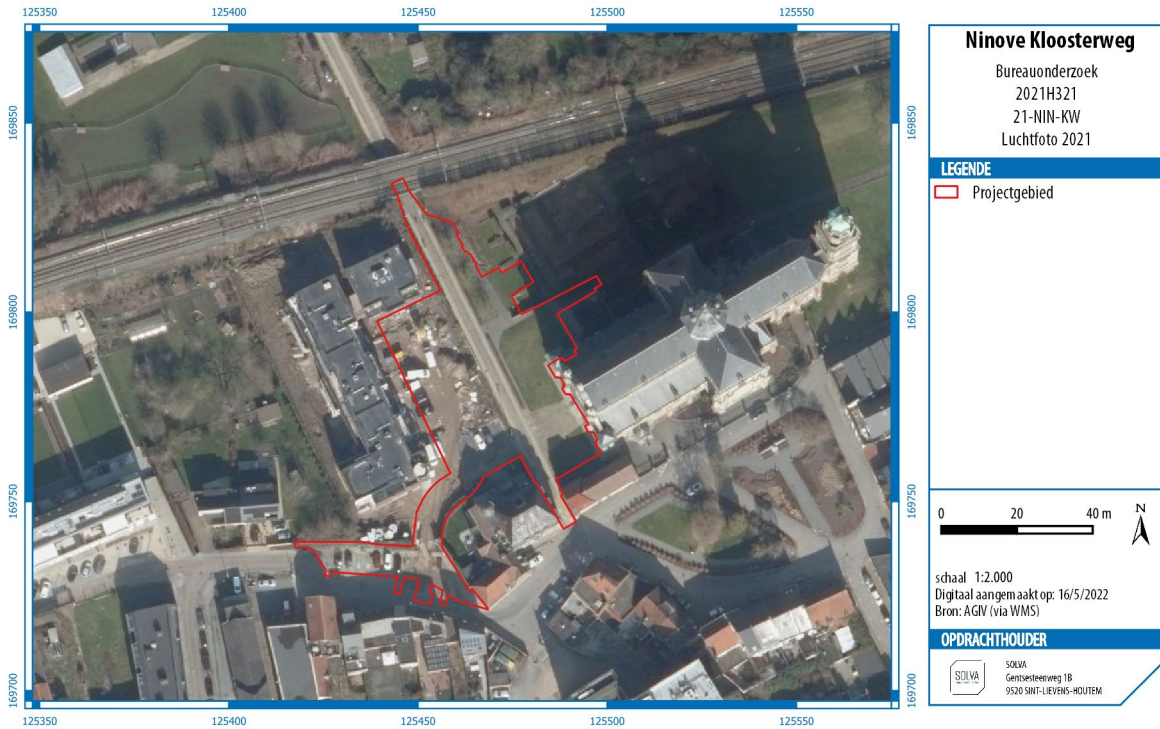
De Poppkaart (Figuur 51) geeft quasi dezelfde situatie weer als de Atlas der Buurtwegen. Alleen is de vijver hier verdwenen.

Figuur 51: Aanduiding van het projectgebied op de Poppkaart. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.2.4.3.11 RECENTE LUCHTFOTO'S

Op de luchtfoto van 2021 (Figuur 52) is binnen het projectgebied de situatie te zien zoals die op dit moment is. Na de opgraving van RAAP (cfr. infra) is deze zone terug opgevuld. De rest van het projectgebied is verhard met asfalt of er is groenaanleg aanwezig. Oudere luchtfoto's hebben geen meerwaarde ten opzichte van het hierboven besproken kaartmateriaal.

Figuur 52: Luchtfoto 2021 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Er vonden binnen het projectgebied en aanpalend aan het projectgebied al diverse archeologische onderzoeken plaats (zie ook Figuur 44). We sommen ze hieronder op en bespreken kort de resultaten. Voor de zones die binnen het projectgebied vallen zal ook kort aangegeven worden tot op welke diepte reeds archeologisch onderzoek plaats vond.

2.2.5.1 OPGRAVINGEN JAREN '90

Een eerste opgraving op het terrein vond plaats van juli 1991 tot oktober 1992 naar aanleiding van de plannen om een parking aan te leggen. Deze opgraving werd stopgezet en nadien overgenomen door het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium. Ze vond plaats onder leiding van Werner Wouters van juni tot oktober 1993.³⁹ Een derde campagne vond plaats van juni 1994 tot november 1994 onder leiding van Michel Gilté. Daarna volgden nog drie zomercampagnes in 1996, 1997 en 1998 onder leiding van Werner Wouters en Peter Van den Hove.⁴⁰ In zijn eindwerk onderzocht Peter Van den Hove een afvalkuil uit de eerste fase van de opgraving.⁴¹

Tijdens deze campagnes zijn grote delen van de gotische fase en van de classicistische fase van de abdij onderzocht (Foto 12). Bovendien leverde het onderzoek van verschillende proefputjes info op over de locatie en het uitzicht van de romaanse abdijkerk. Het onderzoek leverde ook verschillende sporen op die ouder zijn dan de stichtingsdatum van de abdij op deze locatie, wat kan suggereren dat deze locatie al langer in gebruik was.⁴²

Foto 12: Luchtfoto van de opgraving. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

39 WOUTERS ET AL. 1993.

40 MONDELINGE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE.

41 VAN DEN HOVE 1998.

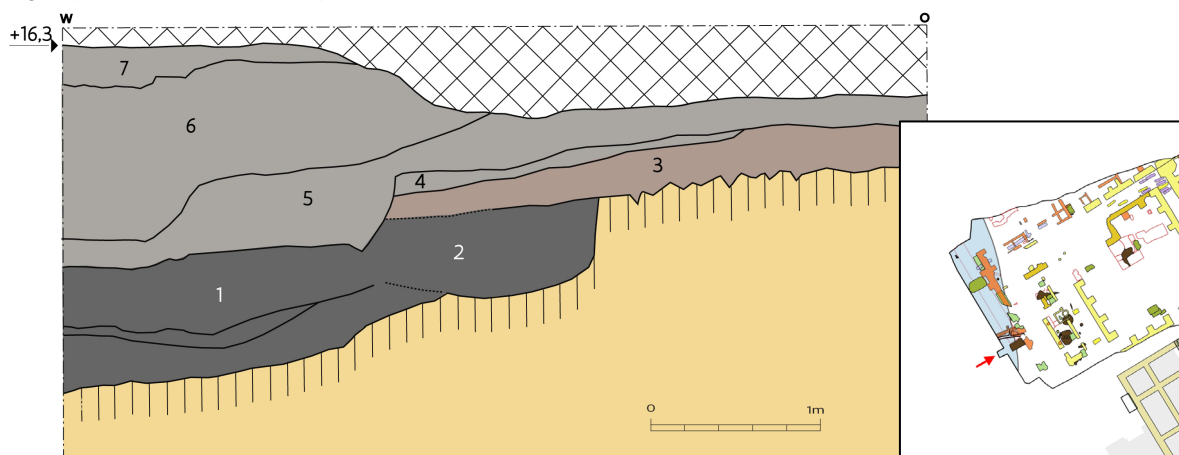
42 MONDELINGE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE.

Belangrijk voor het huidige projectgebied zijn de sporen die in het zuidwestelijk deel van de opgraving zijn onderzocht. In deze zone is opgegraven tot ca. 16,3 mTAW⁴³. Dit is niet het niveau van de moederbodem, maar een niveau waarop nog sporen aanwezig waren.

Naast de voorgevel van de gotische conventsgebouwen bevond zich een kasseiweg (Foto 13, Foto 14). Er is op deze weg één coupe gemaakt. Daaruit bleek dat deze weg op zijn beurt bovenop een ploeglaag (13de-vroeg 14de eeuw) met spitsporen aan de onderzijde lag (Figuur 53). Deze dekte op haar beurt een diepe uitgraving af die als gracht (met vondsten uit de 10de-12de eeuw) zou kunnen geïnterpreteerd worden.

Foto 13: Kasseiweg naast de voorgevel van de gotische conventsgebouwen. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

Figuur 53: Profieltekening met aanduiding van de weg (tussen 5 en verstoring), ploeglaag (3) en gracht (1-2) en locatie van de coupe op de opgraving (rode pijl). (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

43 HET IS NIET MOGELIJK OM VOOR DE VOLLEDIGE ZONE HET NIVEAU TOT WAAR IS OPGEGRAVEN UIT TE DRUKKEN IN TAW-HOOGTES. NA HET ONDERZOEK BLEEK DAT DE HOOGTE VAN HET REFERENTIEPUNT DAT TIJDENS DE OPGRAVING IS GEBRUIKT NIET CORRECT TE ZIJN. (SCHRIFTELIJKE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE)

Foto 14: Links op de foto is de weg te zien. De opgraving stopte op dit niveau. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

Deze weg is het niveau tot waarop is opgegraven met uitzondering van enkele beperkte diepere uitgravingen. Na de opgraving is de weg opnieuw afgedekt. Deze bevindt zich nog steeds *in situ*.⁴⁴ Om een beter beeld te krijgen van de diepte van de sporen is het zinvol om Foto 13 te vergelijken met de huidige situatie. Dit toont aan dat de kasseiweg minstens ca. 80 cm dieper dan het huidige pad gelegen is.

44 SCHRIFTELIJKE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE.

Foto 15: Pad ter hoogte van de opgraving van de kasseiweg. De rode lijnen geven de riool uit de classicistische periode weer die ook zichtbaar is op Foto 14. Het gewelf is alleen nog uiterst links bewaard, rechts is het afgebroken en als rechte muur opgemetst. Dit toont aan dat de kasseiweg minstens 80 cm dieper dan het huidige pad gelegen is.

De proefput ter hoogte van de doopkapel is relevant voor het huidige onderzoek omdat deze een beeld geeft van de te verwachten stratigrafie. Hieruit blijkt dat onder de fundering van de doopkapel de funderingen van de romaanse kerk aanwezig zijn en dat er op een dieper niveau ook andere funderingen aanwezig zijn (Foto 16).

Foto 16: Zicht op de fundering van de doopkapel. Bemerkt ook de fundering linksonder in de sleuf. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

De profieltekening (schaal 1/20) toont aan dat er tot op minstens 2 meter onder het maaiveld een archeologische stratigrafie aanwezig is.

Figuur 54: Profieltekening van de zuidelijke sleufwand. (Bron: IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), via Peter Van den Hove)

2.2.5.2 VOORONDERZOEK MONUMENT (2017-2018)

We nemen hier de synthese van het vooronderzoek over uit het verslag van resultaten van de proefsleuven (Figuur 55).⁴⁵ Dit onderzoek gaat vooraf aan de opgraving beschreven onder 2.2.5.3.

Figuur 55: Locatie van de proefsleuven en proefputten met aanduiding van de vijver zoals weergegeven op de situs fundamentalis. In de proefputten 2, 4, 5, 7 en 8 werden tijdens het vooronderzoek dempingspakketten van de vijver aangetroffen. (Bron: Heyvaert 2018: 17 & 49)

“Binnen het onderzoeksterrein werden sporen aangetroffen uit de late middeleeuwen tot en met de 20ste eeuw. Wanneer de stratigrafie van de site aan de historische bronnen wordt gekoppeld komt een ontwikkeling in 6 fasen naar voren.

In de eerste fase lag het maaiveld op de meeste plaatsen zeker 1,5m lager dan vandaag. Het gebied had waarschijnlijk een uitgesproken drassig karakter. Het is een mogelijkheid dat er zich nog een actieve of non-actieve beekarm op het terrein bevond. In de late Middeleeuwen werden de eerste stappen gezet om dit laagland in cultuur te brengen. Het terrein werd wat opgehoogd en in het noordoosten werden enkele muren opgetrokken. In het zuidoosten werd waarschijnlijk een schuine afscheidingsmuur geplaatst. Deze sporen gaan samen met de 1ste Gotische fase van de abdij.

Waarschijnlijk in de 2de helft van de 16de eeuw werd het opgaande muurwerk in het noordoosten opnieuw afgebroken. Dit vormde de overgang naar de 2de fase, waarin het terrein opnieuw wat werd opgehoogd en verder van drainage voorzien. Zeker het noordoosten werd in gebruik genomen als tuin. Deze fase gaat hoogst waarschijnlijk samen met de gedeeltelijke vernieling van de abdij in 1578 en de wederopbouw tussen 1594 en 1606. Hierop volgde een periode van grote bouwactiviteit op het onderzoeksgebied. Deze 3de fase kan gesitueerd worden in de 17de tot en met de 1ste helft van de 18de eeuw. Ze omvat de 2de Gotische bouwphase van de abdij. Deze fase begon met opnieuw een ophoging van het terrein, ditmaal met ongeveer 1m. De bouwactiviteiten situeerden zich vooral in het zuidoosten, waar een deel van het gastenverblijf en de binnenste toegangspoort verscheen. Het

45 HEYVAERT ET AL. 2018.

noordelijk deel van het onderzoeksgebied bleef in dienst als abdijtuin. Het lijkt er sterk op dat de aanwezige tuin niet enkel werd opgehoogd, maar ook uitgebreid door in het noordwesten van het terrein een deel van een arm van de Beverbeek te dempen.

Tijdens het laatste deel van de Classicistische bouwcampagne van de abdij werden de aanwezige gebouwen op het onderzoeksterrein afgebroken. De vijver in het zuidwesten werd gedeeltelijk opgevuld en waarschijnlijk voorzien van een bakstenen keermuur. Dit is de 4de fase in de ontwikkeling van de site, die te situeren valt tussen het laatste kwart van de 18de eeuw en 1822.

Na de opheffing van de abdij in 1796 bleef de situatie waarschijnlijk even bevroren, maar in 1822 betekende de sloop van de abdij ook voor het onderzoeksterrein een nieuwe impuls. Deze 5de fase liep van 1822 tot het einde van de 19de eeuw en was het echte begin van de post-abdij periode. Tussen de Kloosterweg en de vijver verscheen een rechthoekige schuur of stal.

Bij de aanvang van de 6de en laatste ontwikkelingsfase (einde 19de-20ste eeuw) werd dit gebouw opnieuw afgebroken. De vijver werd volledig gedempt. Op het onderzoeksterrein verscheen toen het gebouwenbestand zoals dat er ongeveer uitzag tot voor de recente afbraakwerken. Tussen de grote schuur en het woonhuis werd in 1ste instantie een verbinding gerealiseerd die later weer werd afgebroken.”

2.2.5.3 OPGRAVING RAAP (2019)

2.2.5.3.1 RESULTATEN

We nemen hier de samenvatting van het onderzoek over uit het eindrapport van de opgraving (Figuur 56, Figuur 57).⁴⁶

“In 2019 heeft RAAP België een archeologische opgraving uitgevoerd te Ninove. Het onderzoek kadert in een project waarbij de afbraak van twee schuren en de bouw van een meergezinswoning zou worden gerealiseerd.

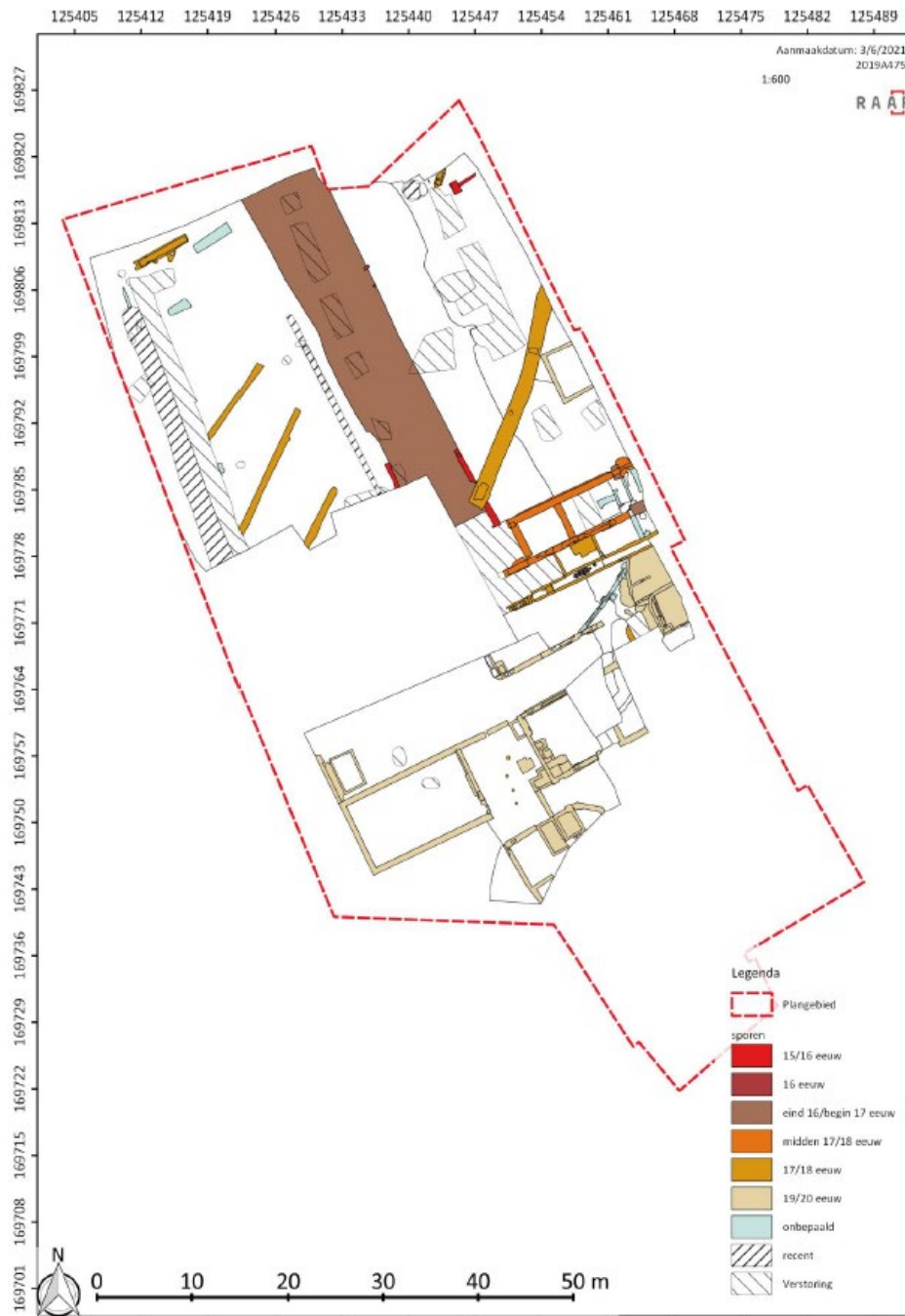
In de nota die naar aanleiding van de vergunningsaanvraag door het agentschap Onroerend Erfgoed is bekrachtigd, werd een archeologisch opgraving geadviseerd als maatregel voor de omgang met het archeologisch erfgoed. Deze opgraving vond plaats tussen 29/04/2019 en 4/06/2019. Het doel van de archeologische opgraving is het bodemarchief in de vorm van een archeologisch ensemble te behouden en te ontsluiten. Dit eindrapport is de neerslag van een basisverwerking van de opgraving.

Het archeologisch onderzoek vlakbij de kerk en (gesloopte) abdijgebouwen van Ninove werd sterk beperkt door de hoge grondwatertafel waardoor niet alle sporen in de volledige diepte konden worden onderzocht. Toch leverde het onderzoek opvallend veel bijkomende informatie over deze randzone van de abdij. De opgraving vond plaats in en op de rand van een beekdal gevormd door de Beverbeek, een klein dal dat twee hoger gelegen kouters van elkaar scheidde. Dat deze locatie steeds ten volle is benut en aangepast aan de noden van de tijd, blijkt uit de vele archeologische gegevens. De resultaten konden worden gelinkt aan de iconografische kaarten en daardoor goed worden geïnterpreteerd en worden geplaatst.

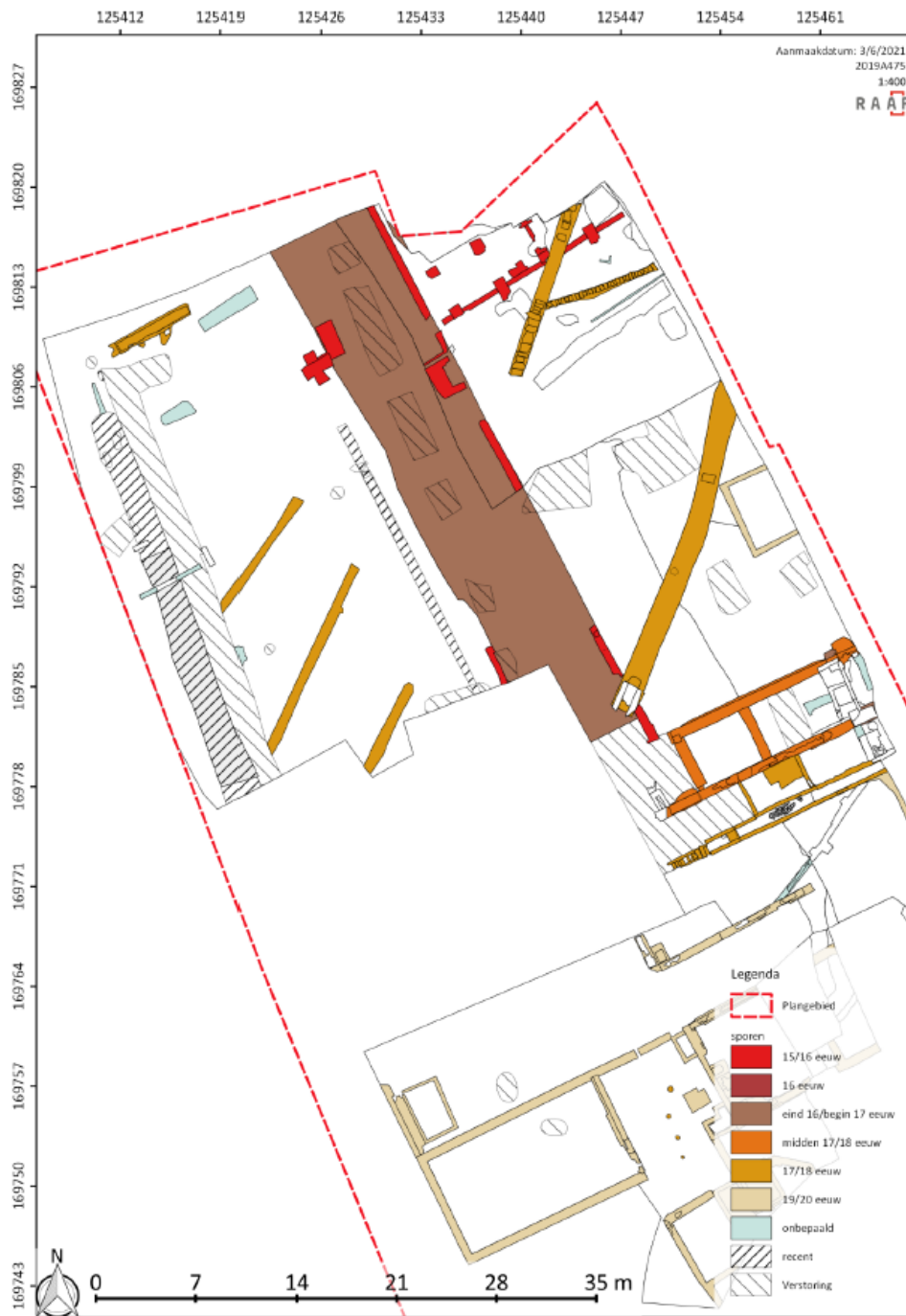
De situatie zoals deze gekend is van de kaart van Deventer uit de 16de eeuw was vermoedelijk lange tijd het beeld van het beekdal: in het dal stroomde zowel de westelijke stadsgracht alsook een zijtak van de beek voor de aanvoer van water voor de watermolen. De oudste resten die zijn aangetroffen kunnen worden gelinkt met deze situatie. Resten van een brug om het dal over te steken, werden aangetroffen in de vorm van bakstenen pijlers. De zijtak richting de molen werd in de loop van de 16de eeuw gekanaliseerd door twee keerwanden aan beide zijden. Het oversteken van deze gekanaliseerde beek gebeurde door een brug in baksteen. De aanzet van de boog van deze brug werd aangetroffen. Op de overgang van de late 16de eeuw - begin van de 17de eeuw werd dit kanaal gedempt. De aanvoer van het noodzakelijke water voor de watermolen gebeurde vanaf dan vanuit de westelijke tak van de beek (die deel uitmaakte van de stadsgracht). Deze voedde een spaarbekken die eveneens als abdijsvijver werd gebruikt. Langsheen de vijver werd een poortgebouw opgetrokken waarvan de fundering, en wellicht ook een deel van het opgaand metselwerk, bestond uit blokken zandsteen. In het midden van de 17de eeuw werd dit poortgebouw gesloopt en vervangen door het gastenverblijf. Hiervan werden de funderingen van het zuidwestelijke deel opgegraven. In deze periode werd het noordelijke deel van het opgegraven terrein gebruikt als abdijs tuin. Doorheen de ophogingspakketten liepen drainagegreppels en afvoerkanalen in verschillende uitvoeringsmethodes. Al het overtollige water van het abdijscomplex en de tuin liep richting de abdijsvijver. Het gastenverblijf had vermoedelijk te kampen met verzakkingen wegens de onstabiele bodem, maar bleef desondanks staan tot het einde van de 18de eeuw. Op laat-18de-eeuwse plannen en afbeeldingen is er geen sprake meer van het gastenverblijf, noch van de vijver. Met de afbraak van het gebouw werd mogelijk ook de vijver gedempt. In de 19de eeuw werd in de molen een brouwerij gevestigd. Een aantal funderingen en vloerniveaus, meteen achter het molengebouw gelegen, kunnen gedeeltelijk met deze fase gelinkt worden. Het onderzoek bracht op die manier een reeks gegevens aan het licht die minder vaak aan bod komen bij de beschrijving van deze historische site. Het gaat hier niet over de hoofdgebouwen van de abdij of de kerk en de evolutie ervan, maar van het gebruik van het landschap en de manipulatie ervan. Hoe ruimte werd gewonnen op een nat beekdal zodat de zone rondom de abdijsite maximaal kon worden benut. Het gaat ook over de snelheid waarbij zaken worden gewijzigd en aangepast. Zo heeft het poortgebouw er mogelijk slechts 50 jaar gestaan. De wijziging van gebruik in ruimte wordt ook aangetoond door de bouw van de appartementen op deze locatie, waarbij het volledige beekdal wordt ingepalmd voor woningen. Onder en tussen de

46 DE MULDER ET AL. 2021.

funderingen van dit nieuwe gebouw schuilt echter nog het verleden van deze plek. Onderzoek in de toekomst kan een nog duidelijker beeld geven van deze zone op en rond de abdijvijver.”

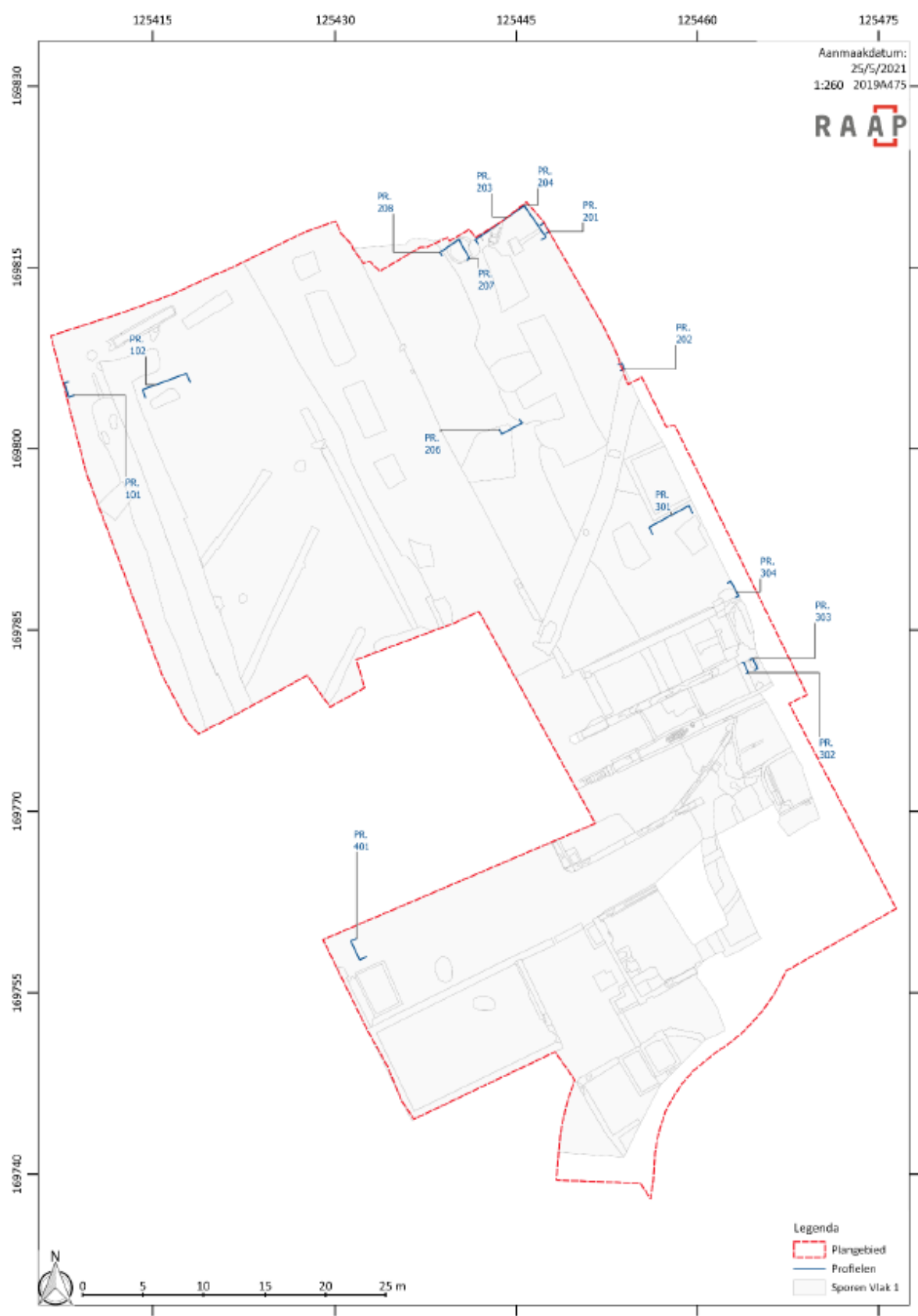
Figuur 56: Faseringsplan vlak 1 met datering van de voornaamste sporen. (Bron: De Mulder et al. 2021: 137)

Figuur 57: Faseringsplan vlak 1+2 met datering van de voornaamste sporen. (Bron: De Mulder et al. 2021: 138)

2.2.5.3.2 RELEVANTE PROFIELEN EN OPGRAVINGSDIEPTE BINNEN HET HUIDIGE PROJECTGEBIED

Het onderzoek van RAAP is onderverdeeld in verschillende werkputten (Figuur 59). Vooral het onderzoek in WP3 is relevant voor het huidige projectgebied omdat de aflijning van de werkput nagenoeg volledig binnen het huidige projectgebied valt. De profielen aan de rand van WP2 zijn relevant omdat ze grenzen aan het huidige projectgebied.

Figuur 58: Locatie van de aangelegde profielen (Bron: De Mulder et al. 2021: 40)

In de tuinzone van WP2 en WP3 werd het eerste vlak meteen aangelegd op een diepte van minimaal 80 cm onder het niveau van de Kloosterweg. Voor sporen die meer naar het westen lagen was de diepte t.o.v. het niveau van de Kloosterweg groter omdat het terrein afhelde.⁴⁷

Figuur 59: Locatie van de werkputten van het onderzoek van RAAP. (Bron: De Mulder et al. 2021: 14)

In totaal zijn 15 profielen (Figuur 58) geregistreerd. Daarvan zijn er enkele relevant voor het huidige projectgebied.

Uit de profielen blijkt dat aan de noordzijde van het projectgebied ter hoogte van de Kloosterweg onder de huidige tuinlaag een puinig pakket van 60-70 cm dik aanwezig is (Foto 17, Foto 18). Dit pakket wordt gelinkt aan de afbraak die voorafgaat aan de 18de-eeuwse bouwcampagne.⁴⁸

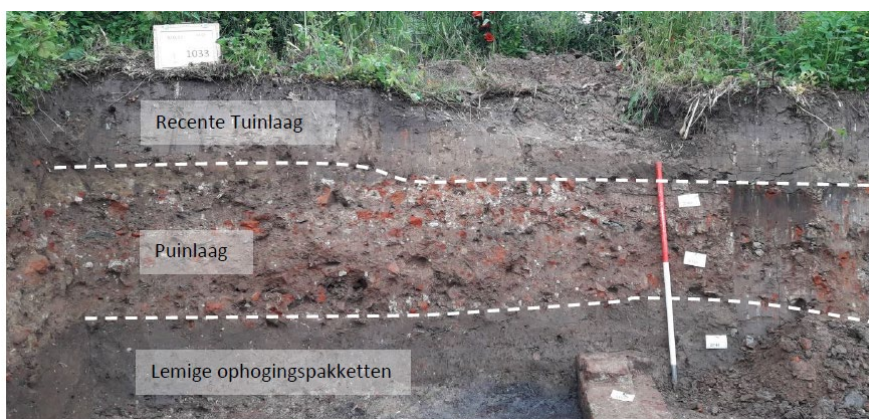

Foto 17: Profiel 201, de puinlaag (60-70 cm dik) met daaronder lemige ophogingspakketten. (Bron: De Mulder et al. 2021: 47)

De eronder gelegen lemige ophogingspakketten zijn te beschouwen als oudere tuinlagen die regelmatig aangerijkt werden met nieuwe grond. In andere profielen (o.m. profiel 206) is deze laag zo'n 80 cm dik. Eronder bevindt zich een kleiig pakket dat als alluviale laag is geïnterpreteerd. De bovenkant

47 DE MULDER ET AL. 2021, 16.

48 DE MULDER ET AL. 2021, 46.

van deze laag situeert zich in het oostelijk deel van de tuinzone tussen 16,2 en 15,4 mTAW.⁴⁹ In deze alluviale laag zijn op de lager gelegen delen van het terrein eveneens muren en andere sporen aangetroffen.⁵⁰

Foto 18: Een terreinopname van de noordoostelijke hoek van de opgraving geeft een idee van het niveau waarop sporen te verwachten zijn. Profiel 201 ligt parallel aan de Kloosterweg en is met rood aangeduid. (Bron: De Mulder et al. 2021: 53)

In WP3 blijkt dat de situatie duidelijk anders is. Het muurwerk van het gastenverblijf bevond zich zeer ondiep (

Foto 19). Er is ook een gewelf aanwezig dat geïnterpreteerd wordt als citerne. Het valt, gelet op de bijhorende constructies die zichtbaar zijn op de foto's, echter niet uit te sluiten dat het hier om een beerput gaat. In de zone van het gastenverblijf reikte het onderzoek tot een diepte tussen 15,85 en 16,05 mTAW.

49 DE MULDER ET AL. 2021, 44.

50 DE MULDER ET AL. 2021, 73.

Foto 19: De muren van het gastenverblijf zijn bijna onmiddellijk onder de verharding aanwezig. (Bron: De Mulder 2021: 82)

Foto 20: Detail van de muurresten ter hoogte van de Kloosterweg. Muur S130 is het gewelf van een citerne (beerput?). (Bron: De Mulder et al. 2021: 94)

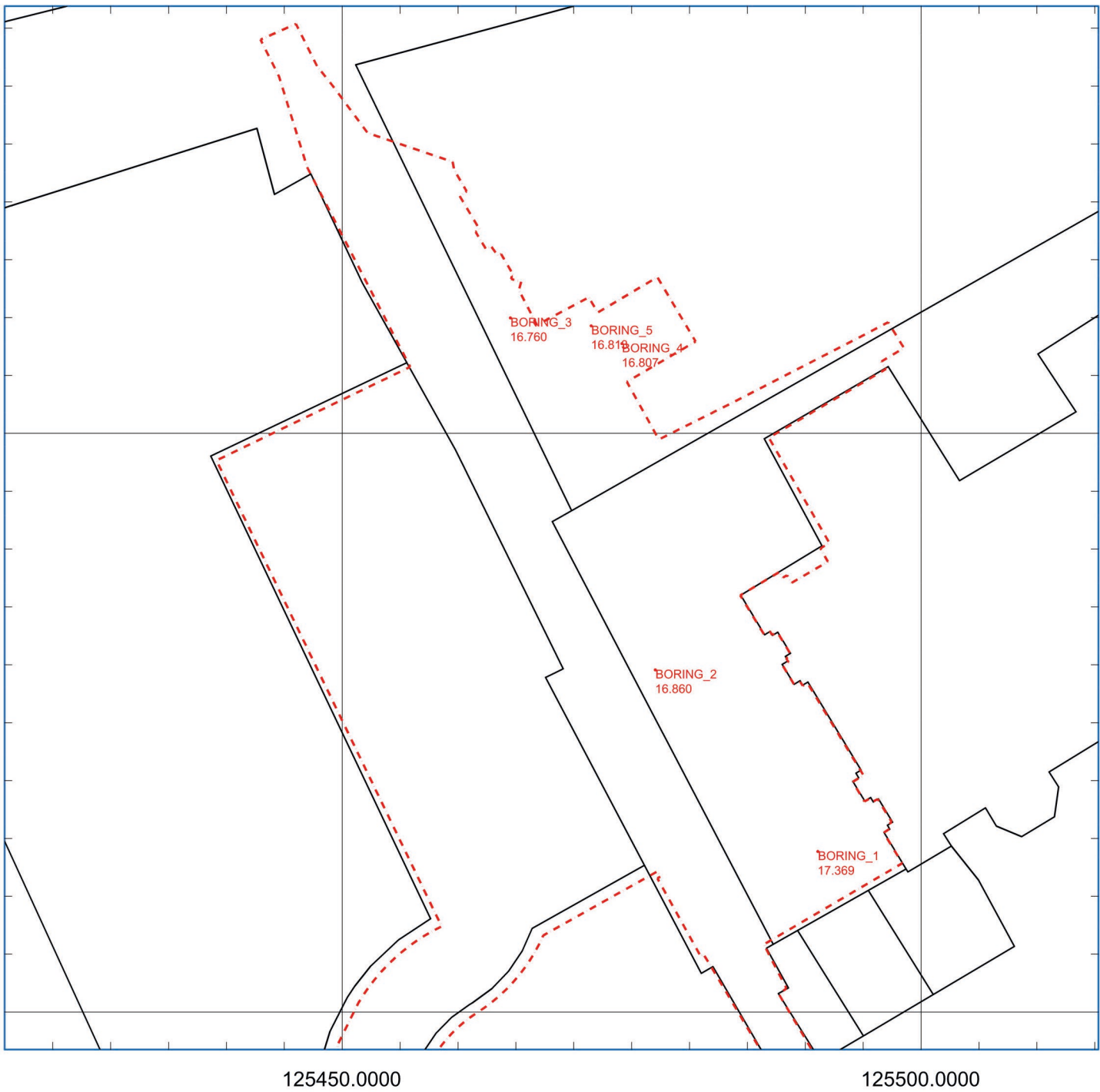
In WP4 is profiel 401 (Foto 21) belangrijk. Dit profiel geeft een idee van de bodemopbouw in de vijver die ook aanwezig is in de doorsteek naar de Dam. Het profiel toont aan dat de vijver minstens aanwezig is tot 2,6 m onder het huidige maaiveld. Daaronder bevinden zich beekdalafzettingen.

Foto 21: Profiel 401. (Bron: De Mulder et al. 2021: 109)

2.2.5.4 CONTROLEBORINGEN

	<p>0-17: Ap: los, weinig baksteenspikkels</p> <p>17-29: Ap: los, maar puiniger dan laag 1, fragmenten natuursteen en kiezels (recent)</p> <p>29-57: puinig, weinig lemig, kalkzandsteen. Archeologische laag</p> <p>57-73: sterk puinig, vrij vast, mortel (weinig)</p> <p>73-92: sterk puinig, leisteen, veel mortel, veel baksteen</p>
	<p>0-30: Ap: zeer los, veel keien, recent</p> <p>30-52: los puin, veel baksteen, archeologische laag</p> <p>52-109: donkergrijze, vrij kleiig zandleem laag is wat fijner qua puin naar boven toe, baksteen spikkels</p> <p>109-117: Moederbodem: gele leem</p>
	<p>0-28: A horizont: sterk verrommeld, met puin</p> <p>28-55: zeer nat, sterk verrommeld, lemig</p> <p>55-80: sterk verrommelde laag, baksteen spikkels, recent</p>
	<p>0-47: A horizont: sterk verrommeld, met puin</p> <p>niet mogelijk om dieper te boren: grote steen of muur</p> <p>water op +/- 40 cm</p>
	<p>0-46: A horizont: sterk verrommeld, met puin</p> <p>niet mogelijk om dieper te boren: grote steen of muur</p> <p>water op +/- 40 cm</p>

 Projectgebied		 Locatie boring (met hoogte startpunt)	
LEGENDE		OPDRACHTHOUDER	
Ninove Kloosterweg 2021H321 - 21-NIN-KW Zonering projectgebied		 Schaal 1: 500 Digitaal aangemaakt op: 17/06/2022 Bron: SOLVA & AGIV	
		 SOLVA Gentsesteenweg 1B 9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM	

Figuur 60: Plan met de locatie van de controleboringen. (Digitaal aangemaakt op 17/06/2022)

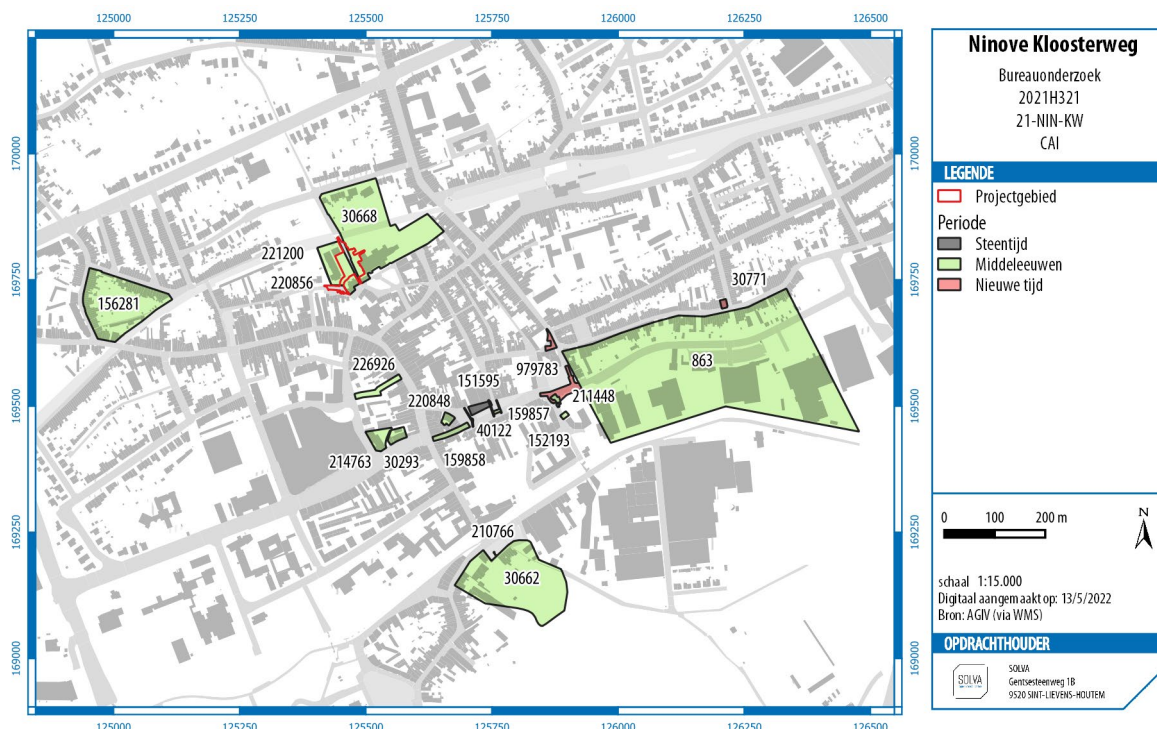
Om een beter zicht te krijgen op het eerste archeologische niveau in de zone voor de kerk en op het niveau tot waarop is opgegraven in de zone van de opgraving van het IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed) zijn enkele controleboringen uitgevoerd (Figuur 60).

Boring 1 en 2 bevinden zich in de zone voor de kerk. Uit de boringen blijkt dat het eerste archeologische niveau zich op een diepte van ca. 30 cm t.o.v. het huidige maaiveld bevindt. Het gaat in beide gevallen om een puinige laag. In boring 2 is de moederbodem aangesneden. Deze bestond uit gele leem en bevindt zich op een diepte van 15,77 mTAW.

Boringen 3 t.e.m. 5 bevinden zich binnen het gabarit van de voormalige opgraving van het IAP. Omdat er onduidelijkheid was over de absolute waarden in TAW tot waarop is opgegraven, zijn er enkele boringen geplaatst. Boring 3 had tot doel de kasseiweg te detecteren. Dit is niet gelukt. Wellicht bevindt de weg zich op deze plaats nog dieper. De boring bleek te bestaan uit minstens 80 cm aangevoerde grond. In de boringen 4 en 5 kon geboord worden tot een diepte van ca. 46 cm. Op dat niveau kon niet meer dieper geboord worden door de aanwezigheid van een muur of groot puin. Zeker in het geval van boring 4 gaat het om een muur die toebehoorde aan de classicistische bouwfase.

2.2.5.5 IN DE OMGEVING

In de ruimere omgeving van het projectgebied toont de centrale archeologische inventaris (CAI) dat er diverse sites gekend zijn. Deze hebben nagenoeg allemaal betrekking op archeologisch onderzoek in de stad en houden verband met de stad en haar bewoners. Enkel op de Graanmarkt zijn artefacten uit oudere periodes, met name het mesolithicum, aangetroffen. Vermits de relatie met het projectgebied in deze niet relevant is, worden ze niet verder besproken.

Figuur 61: Het projectgebied met aanduiding van gekende sites in de buurt. (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 13/05/2022)

2.2.6 EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.6.1 HET LANDSCHAPPELIJK KADER

Het projectgebied ligt aan de rand van de stadskern van Ninove, dus in een gebied dat landschappelijk sterk werd verstoord door menselijke activiteiten. De bodemkaart geeft daarom geen informatie, al kunnen we door extrapolatie van de bodemtypes uit de ruimere omgeving en de nabijheid van de Beverbeek uitgaan van overwegend natte zandleembodems zonder profielontwikkeling. Het digitaal terreinmodel situeert het projectgebied in de vallei van de Dender, met gemiddelde hoogtes tussen +15 m en +19 m TAW. De microtopografie van het projectgebied is zwaar verstoord door de menselijke aanwezigheid. Uit voorgaand archeologisch onderzoek is geweten dat de abdij zelf gelegen is op een hoger gelegen locatie, de Koudenberg, terwijl de gronden ten westen van de abdij te beschouwen zijn als alluviale gronden van de Beverbeek.

2.2.6.2 DE MENSELIJKE AANWEZIGHEID

Hoewel er vondsten uit de prehistorie gekend zijn uit de ruime omgeving (bv.: Graanmarkt) is de kans klein dat deze, als ze er al geweest zouden zijn binnen het projectgebied, nog *in situ* zouden bewaard zijn op deze locatie. Het projectgebied is immers gelegen in een natte zone langs de Beverbeek (alluviale klei). Graafwerken uit latere periodes hebben daarnaast ook een grote impact gehad. Dit bleek reeds uit het archeologisch onderzoek van RAAP in het centrale deel van het projectgebied, waarbij verschillende profielen in dit alluviale pakket zijn gezet. De aanwezigheid van een ploeglaag die tot in de vroege 14de eeuw in gebruik is gebleven in het oostelijk deel van het projectgebied (IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed)) sluit ook hier *in situ* steentijdartefacten uit de Holocene periode uit.

Binnen het projectgebied kunnen wel sporen aanwezig zijn uit de volle middeleeuwen. Het archeologisch onderzoek aan de oostzijde van het projectgebied (IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed)) toonde dit

door middel van verschillende 14C-dateringen en aardewerkvondsten reeds aan.⁵¹ Er is mogelijk een gracht of een gekanaliseerde loop van de Beverbeek uit deze periode aangetroffen.

Uit historisch en archeologisch onderzoek is bovendien geweten dat er vanaf de tweede helft van de 12de eeuw een abdij aanwezig is. De eerste bouwfase (romaans) is minder goed gekend. De kerk bevond zich in deze periode min of meer op dezelfde locatie als de huidige kerk. De conventsgebouwen zouden zich ten zuiden van de kerk bevonden hebben. Het gebied voor de kerk (ten westen en dus binnen het projectgebied gelegen) kan dan geïnterpreteerd worden als het neerhof⁵² van deze fase.

Uit de cartografische bronnen valt voor de recentere bouwfases af te leiden dat vooral het noordoostelijk en het centrale deel van het projectgebied bebouwd is. Het gaat hier enerzijds om de conventsgebouwen (ten noorden van de kerk) en anderzijds om een poortgebouw dat later verbouwd wordt tot gastenverblijf, centraal gelegen in het projectgebied. Hiervan zijn reeds verschillende delen tot ca. 15,85-16,05 mTAW archeologisch onderzocht.

Het onderzoek van het voormalige IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed) toonde aan dat er naast oudere sporen en restanten van de gotische én van de classicistische bouwfase, ook een wegdek en verschillende rioleringen aanwezig zijn in deze zone. Bovendien zijn in de funderingen van de gotische fase talrijke bouwelementen van de romaanse fase aangetroffen.

Het onderzoek van RAAP karteerde de resten van een laatmiddeleeuwse brug en twee keerwanden en een brug uit de 16de eeuw. Op de overgang van de late 16de eeuw - begin van de 17de eeuw werd dit kanaal gedempt. De abdijsvijver, o.m. gesitueerd in de doorgang naar de Dam, werd gevoed via de westelijke tak van de Beverbeek. Langs de vijver werd een poortgebouw opgetrokken. In het midden van de 17de eeuw werd dit poortgebouw gesloopt en vervangen door het gastenverblijf. Op laat-18de-eeuwse plannen en afbeeldingen is het gastenverblijf en de vijver niet meer aanwezig. Ze zijn dus al verdwenen voor de opgave van de abdij met de Franse revolutie. Tot in de 19de eeuw blijft op de historische kaarten in de Dam water afgebeeld. Het betreft hier een arm van de Beverbeek.

Hoewel aan beide zijden van het projectgebied reeds archeologisch onderzoek is verricht, is niet het volledige bodemarchief archeologisch onderzocht. In het oostelijk deel van het projectgebied bleef het onderzoek grotendeels beperkt tot een diepte van ca. 16,3 mTAW. Centraal in het projectgebied, ter hoogte van het gastenverblijf varieert het diepst gelegen geregistreerde niveau tussen 15,85 en 16,05 mTAW.

De aanwezigheid van de Beverbeek en de daarbij horende verschillende fases van kanalisering die binnen het projectgebied gelegen zijn, kunnen in combinatie met de hoge grondwaterstand er bovendien voor gezorgd hebben dat organische resten op een dieper niveau goed bewaard zijn gebleven.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Het bureauonderzoek toonde aan dat er een hoog potentieel is voor de aanwezigheid van archeologische sporen binnen het projectgebied. De archeologische, historische en cartografische gegevens wijzen op een interessante locatie die sinds de volle middeleeuwen menselijke aanwezigheid heeft gekend. Het projectgebied situeert zich daarenboven vanaf het midden van de 12de eeuw binnen het omheind gebied van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus, wat de kans groot maakt op het aantreffen van sporen uit de middeleeuwen en/of latere perioden die gelinkt zijn aan deze abdij. Oudere sporen kunnen niet volledig uitgesloten worden, al is de kans hierop zeer klein door de situering in een natte zone langs de Beverbeek en de talrijke graaf- en bouwwerken tijdens de middeleeuwen en vroegmoderne tijd.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

51 NIET GEPUBLICEERDE DATA. MONDELINGE MEDEDELING PETER VAN DEN HOVE.

52 DIT IS HET GEBIED WAAR DE ECONOMISCHE ACTIVITEITEN VAN DE ABDIJ ONTPLOOID WORDEN.

De impact van de geplande werken binnen het projectgebied is groot. Het rioleringsstelsel wordt aangepast. Er wordt een nieuwe DWA- en een nieuwe RWA leiding aangelegd. De uitgravingen die hiervoor nodig zijn variëren van 1,6 m tot 2,6 m diepte t.o.v. het huidige maaiveld. Daarnaast wordt er een bufferbekken met pompput en technische ruimte aangelegd onder het toekomstige plein tot een diepte van minstens 3 meter t.o.v. het huidige maaiveld.

Naast en voor de kerk zal een licht hellend pad van 1,5-2 m breed voor rolstoelgebruikers worden aangelegd. Dit pad wordt deels ingegraven in de helling en voorzien van schuine taluds. Ter hoogte van R1 gebeurt deze uitgraving tot ca. 1,63 m onder het huidige maaiveld. Ter hoogte van de ingang van de kerk zal de uitgraving gebeuren tot 0,47 m onder het huidige maaiveld.

In het gehele projectgebied wordt de bestaande verharding en groenaanleg opgebroken en vervangen. De nieuwe verharding krijgt een opbouw van 70 cm. Afhankelijk van de locatie betekent dit een uitgraving van tussen 30 en 90 cm. Voor alle onverharde groenzones geldt dat de bestaande teelaarde minstens tot 30 cm diepte zal afgegraven worden. Hierna zal in de blootliggende lagen 'landscaping' gebeuren. Er zal met andere woorden materiaal toegevoegd of afgegraven worden tot het benodigde niveau. Nadien zal de afgegraven teelaarde terug aangebracht worden. Dit betekent dat de andere werken (plaatsen rioleringen,...) zullen plaats vinden na het afgraven van de teelaarde. Dit heeft als gevolg dat een groot deel van het archeologisch relevante niveau betreden zal worden met machines.

- *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Ja. Het projectgebied is gelegen binnen de archeologische zone van Ninove en op het terrein van de voormalige abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus. Het heeft bijgevolg een bepaald archeologisch kennispotentieel. Ook de locatie van het projectgebied is interessant. Het projectgebied overlapt deels met twee eerdere archeologische onderzoeken (IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed) en RAAP) en omvat bijkomend de ruimte ertussen. Het kan zo de gegevens van beide onderzoeken aan elkaar linken. Bovendien bestaat de kans dat er meer info zal verkregen kunnen worden over de oudste fase van deze abdij en over sporen die aan de abdij voorafgaan. Daarenboven kan er meer inzicht verkregen worden in het gastenverblijf en het poortgebouw dat eraan voorafgaat. Het bureauonderzoek wijst op een hoog archeologisch potentieel, een goede bewaring van het bodemarchief en van archeologische sporen van de volle middeleeuwen tot de 19de eeuw.

- *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

De archeologienota op basis van bureauonderzoek wordt beschouwd als volledig. Bijkomend vooronderzoek met ingreep in de bodem is niet aangewezen. Het voorgaand archeologisch onderzoek door het IAP (heden Agentschap Onroerend Erfgoed), door Monument en door RAAP valt immers voor een deel binnen het huidige projectgebied. De resultaten van deze onderzoeken zijn voldoende om de aard, de diepte en de graad van bewaring van het bodemarchief correct in te schatten.

2.2.7.2 AFBAKENING VAN ZONES WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT Niet van toepassing.

2.2.7.3 AFBAKENING VAN ZONES WAAR ARCHEOLOGISCH ERFGOED VASTGESTELD IS OF VERWACHT WORDT

In het gehele projectgebied kan archeologisch erfgoed verwacht worden. Er kan wel een afbakening gemaakt worden in drie zones: (1) een zone waar de werken het archeologisch erfgoed raken en vergraven en waar er substantiële kenniswinst te verwachten is (Figuur 62: groen), (2) een zone waar de werken het archeologisch erfgoed weliswaar raken maar waar er géén substantiële kenniswinst te verwachten is (Figuur 62: rood) en (3) een gedeelte waar de werken het archeologisch erfgoed niet raken en dus ook geen kenniswinst te verwachten is. (Figuur 62: oranje)

Projectgebied	Archeologisch erfgoed aanwezig en geraakt substantiële kenniswinst	Archeologisch erfgoed aanwezig en geraakt geen substantiële kenniswinst	Archeologisch erfgoed aanwezig en niet geraakt geen kenniswinst
Opgraving RAAP	Opgraving IAP	Kadaster	

LEGENDE

Ninove Kloosterweg
2021H321 - 21-NIN-KW
Zonering projectgebied

Schaal 1: 750
Digitaal aangemaakt op: 2/06/2022
Bron: SOLVA & AGIV

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM

Figuur 62: Afbakening van de zones die wel (groen) en niet (rood en oranje) in aanmerking komen voor archeologisch onderzoek.

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

- BERKERS M., KLINKENBORG S., MOTTE P. & VANDE WINKEL G. 2008: Onvoltooid verleden tijd. Archeologisch onderzoek van de Graanmarkt, *Ninove Info* 31/1, 4-5.
- CALLEBAUT D. 1983: De topografische groei van Aalst of hoe een zelhof een gebastioneerde stad werd, *Archaeologia Belgica* 255, 227-249.
- CALLEBAUT D., COOREMANS B., DE GROOTE K. 1994: *Aalst. Archeologie en Archief*, Herlevend Verleden 2, Asse.
- DE GROOTE K. 2000: Van prestedelijke nederzetting tot omwalde stad. Archeologie van de Aalsterse stadsontwikkeling, *Het Land van Aalst* 52/3, 234-252.
- DE GROOTE K. & MOENS J. 1995: De oudste stadsversterking van Aalst (prov. Oost-Vlaanderen), *Archeologie in Vlaanderen* 4, 95-148.
- DEMEULEMEESTER J. 1990: Karolingische castra en stadsontwikkeling: enkele archeotopografische suggesties, in: S.n. (ed.), *Ontstaan en vroegste geschiedenis van de middeleeuwse steden in de zuidelijke Nederlanden* (Historische uitgaven 83), 117-149.
- DE MULDER J.W. & VANHOLME N. 2021: Archeologisch onderzoek – Kloosterweg Ninove. Eindverslag – 2019A475. *Raap België – Rapport* 388, Eke.
- HERREMANS D. 2017: *Archeologienota Ninove-Abdij. Deel 2: verslag van resultaten. Projectcode - 2017D283*, Sint-Amandsberg.
- HEYVAERT B. & APERS T. 2018: *Nota. Verslag van resultaten Proefsleuven en Begeleiding. Ninove Abdij (prov. Oost-Vlaanderen) Projectcode 2017K194*. Ingelmunster
- OCKELEY J. 2016: *Kaarten van de abdij van Ninove (1616-1781)*, Gent.
- RUTTE R. 2002: *Stedenpolitiek en stadsplanning in de Lage Landen (12de – 13de eeuw)*, Zutphen.
- SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. 2002: *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.
- VAN DEN HOVE, P. 1997: *De materiële cultuur van de Norbertijnenabdij in Ninove. Studie van een afvalkuil in relatie tot de Romaans-gotische bouwfase*. Licentiaatsverhandeling. Katholieke Universiteit Leuven.
- VAN DEN HOVE P. 2015: *Ninove, Ninove historische stadskern, Fiche afgebakende archeologische zone Onroerend Erfgoed*. Onuitgegeven rapport.
- VAN DE PERRE D. 2005: "Is 'De Mallaard' (Nederwijk) de oudste bewoningskern van Ninove?", *Het Land van Aalst* 57/1, 5-24.
- VAN DE PERRE D. & VANDE WINKEL G. 2008: Ninove (Nieneve, Ninoven), *Het Land van Aalst* 60/4, 267-286.
- VANDE WINKEL G. 1996: Over de oorsprong van de stad Ninove (tot ca. 1100). Een hypothese geherformuleerd, *Het Land van Aalst* 48/3, 203-224.
- VANGASSEN H. 1949: *Geschiedenis van Ninove. Eerste Deel*, Ninove.
- VANGASSEN H. 1960: *Geschiedenis van Ninove, deel 2*, Ninove.

WOUTERS, W. & PEERSMAN, J. (1993) Een opgraving heropgegraven. Norbertijnen in Ninove (prov. Oost-Vlaanderen). Interimverslag, *Archeologie in Vlaanderen* 3, 339–357.

3.2 WEBSITES

<https://www.geopunt.be>

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9250> (Geraadpleegd op 14-09-2021)

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Onze-Lieve-Vrouwekerk
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9251> (Geraadpleegd op 14-09-2021)

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<https://lib.ugent.be/viewer/archive.ugent.be%3AEEB84A32-D219-11DF-9DFE-FEF978F64438#?c=&m=&s=&cv=309&xywh=997%2C948%2C3454%2C1905>